

EUROOPA KESKPANK

RAHAPOLIITIKA RAKENDAMINE EUROALAL

VEEBRUAR 2005

ECB EZB EKT EKP

**EUROSÜSTEEMI
RAHAPOLIITILISTE
INSTRUMENTIDE JA
MENETLUSKORRA
ÜLDDOKUMENTATSIOON**

E U R O O P A K E S K P A N K

2005. aastal on kõikidel Euroopa Keskpanga väljaannetel 50-eurose rahatähe motiiv.

RAHAPOLIITIKA RAKENDAMINE EUROALAL

VEEBRUAR 2005

EUROSÜSTEEMI RAHAPOLIITILISTE INSTRUMENTIDE JA MENETLUSKORRA ÜLDDOKUMENTATSIOON

© Euroopa Keskpank, 2004

Address

Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main
Saksamaa

Postiaadress

Postfach 16 03 19
60066 Frankfurt am Main
Saksamaa

Telefon

+49 691 3440

Koduleht

<http://www.ecb.int>

Faks

+49 691 344 6000

Teleks

411 144 ecb d

*Kõik õigused on kaitstud. Taasesitus
õppe- ja mitteärilistel eesmärkidel
on lubatud, kui viidatakse algallikale.
Käesolevas aruandes sisalduvad
statistilised andmed on esitatud
seisuga 6. oktoober 2004.*

ISSN 1830-2718 (trüki versioon)

ISSN 1830-2793 (elektroniline versioon)

SISUKORD

SISSEJUHATUS

1 PEATÜKK: RAHAPOLIITILISE RAAMISTIKU ÜLEVAADE

1.1 Euroopa Keskpankade Süsteem	9
1.2 Eurosüsteemi eesmärgid	9
1.3 Eurosüsteemi rahapoliitilised instrumendid	9
1.3.1 Avaturuoperatsioonid	9
1.3.2 Püsivõimalused	10
1.3.3 Kohustuslikud reservid	10
1.4 Rahapoliitiliste operatsioonide osapooled	11
1.5 Tagatisvara	11
1.6 Rahapoliitilise raamistiku muudatused	12

2 PEATÜKK: RAHAPOLIITILISTEKS OPERATSIOONIDEKS KÕLBLIKUD OSAPOOLED

2.1 Üldkriteeriumid	13
2.2 Kiirpakkumiste ja kahepoolsete operatsioonide osapoolte valimine	13
2.3 Sanktsioonid kohustuste täitmata jätmise korral	13
2.4 Rahapoliitilistele instrumentidele juurdepääsu ajutine või alaline peatamine usaldatavusnormatiividest lähtuvate kaalutluste tõttu	15

3 PEATÜKK: AVATURUOPERATSIOONID

3.1 Pöördtehingud	17
3.1.1 Üldine raamistik	17
3.1.2 Põhilised refinantseerimisoperatsioonid	17
3.1.3 Pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid	18
3.1.4 Peenhäälestus-pöördtehingud	18
3.1.5 Struktuursed pöördoperatsioonid	19
3.2 Otsetehingud	19
3.3 EKP võlasertifikaatide väljalaskmine	20
3.4 Valuuta vahetustehingud	21
3.5 Tähtjaliste hoiuste kogumine	22

4 PEATÜKK: PÜSIVÕIMALUSED

4.1 Laenamise püsivõimalus	23
4.2 Hoiustamise püsivõimalus	24

5 PEATÜKK: MENETLUSED

5.1 Pakkumismenetlused	25
5.1.1 Üldine raamistik	25
5.1.2 Pakkumisoperatsioonide kalender	26
5.1.3 Pakkumisoperatsioonide väljakuulutamise	27
5.1.4 Osapoolte ettevalmistused pakkumisteks ja pakkumiste esitamine	28
5.1.5 Pakkumiste rahuldamine	29
5.1.6 Pakkumismenetluse tulemuste väljakuulutamise	33
5.2 Kahepoolsete operatsioonide teostamise kord	33
5.3 Arvelduskord	34
5.3.1 Üldine raamistik	34
5.3.2 Avaturuoperatsioonide arveldamine	35
5.3.3 Päevalõpuoperatsioonid	35

6 PEATÜKK: RAHAPOLIITILISTEKS OPERATSIOONIDEKS KÕLBLIKUD VARAD

6.1 Üldine raamistik	37
6.2 Esimese astme varad	38
6.3 Teise astme varad	40
6.4 Riskiohjemeetmed	43
6.4.1 Riskiohjemeetmed esimese astme varade puhul	43
6.4.2 Riskiohjemeetmed teise astme varade puhul	47
6.5 Tagatisvara hindamise põhimõtted	48
6.6 Kõlblike varade piiriülene kasutamine	49
6.6.1 Keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudel	50
6.6.2 Ühendused väärtpapierarveldussüsteemide vahel	51

7 PEATÜKK: KOHUSTUSLIKUD RESERVID

7.1 Üldine raamistik	53
7.2 Asutused, mille kohta kehtib kohustusliku reservi nõue	53
7.3 Kohustusliku reservi kindlaksmääramine	54
7.4 Reservihoiuste hoidmine	55
7.5 Reservibaasi aruandlus ning selle kinnitamine ja kontrollimine	56
7.6 Kohustusliku reservi kohustuse rikkumine	57

LISAD	59	Joonised	
1 Rahapoliitiliste operatsioonide ja menetluste näited	59	1 Tavapakkumismenetluste teostamise tavapärase ajagraafik	26
2 Sõnastik	75	2 Kiirpakkumismenetluste teostamise tavapärase ajagraafik	26
3 Välisvaluuta sekkumisoperatsioonide (interventsioonide) ja valuuta vahetustehingute osapoolte rahapoliitiline valimine	85	3 Keskpankadevaheline korrespondentpanganduse mudel	52
4 Euroopa keskpanga rahandus- ja pangandusstatistika aruandlusraamistik	87	4 Ühendused väärtpapieriarveldussüsteemide vahel	53
5 Eurosüsteemi veebilehed	97	Tabelid	
6 Menetlused ja sanktsioonid osapoolte kohustuste täitmata jätmise korral	99	1 Eurosüsteemi rahapoliitilised operatsioonid	11
		2 Põhiliste ja pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide tavapärased kauplemispäevad	27
LAHTRITE, JOONISTE JA TABELITE LOETELU		3 Eurosüsteemi avaturuoperatsioonide tavapärased arvelduspäevad	35
Lahtrid		4 Eurosüsteemi rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblikud varad	42
1 EKP võlasertifikaatide väljalaskmine	20		
2 Valuuta vahetustehingud	21		
3 Pakkumismenetluste teostamise etapid	25		
4 Fikseeritud intressimääraga pakkumiste rahuldamine	29		
5 Euros noteeritud muutuva intressimääraga pakkumiste rahuldamine	30		
6 Muutuva intressimääraga valuuta vahetustehingute pakkumiste rahuldamine	32		
7 Edasised sammud ühtse tagatiste loetelu suunas	38		
8 Riskiohjemeetmed	43		
9 Esimese astme varade likviidsuskategooriad	44		
10 Kõlblike esimese astme fikseeritud või nullkuponngiga instrumentide suhtes rakendatava turuväärtuse allahindluse tase (%)	45		
11 Kõlblike esimese astme vastassuunaliselt liikuva intressimääraga instrumentide suhtes rakendatava turuväärtuse allahindluse tase (%)	45		
12 Lisatagatise nõude arvutamine	46		
13 Kõlbliku teise astme vara suhtes rakendatava turuväärtuse allahindluse tase	48		
14 Reservibaas ja kohustusliku reservi määr	55		
15 Kohustusliku reservi hoidmise tasustamine	57		

LÜHENDID

CET	Kesk–Euroopa aeg
CCBM	keskpankade vaheline korrespondentpanganduse mudel
EÜ	Euroopa Ühendus
EKP	Euroopa Keskpank
EKPS	Euroopa Keskpankade Süsteem
EMP	Euroopa Majanduspiirkond
EMÜ	Euroopa Majandusühendus
EL	Euroopa Liit
IDC	päevasisene laen
ISIN	rahvusvaheline väärtpaberite identifitseerimisnumber
RA	rahaloomeasutus
RKP	liikmesriigi keskpank
RTGS	reaalajaline brutoarveldussüsteem
SSS	väärtpaberiarveldussüsteem
TARGET	üleeuroopaline automaatne reaalajaline brutoarvelduste kiirülekandesüsteem
TR	teised riigid
UCITS	avatud investeerimisfondid

SISSEJUHATUS

Käesolevas dokumendis esitatakse operatsiooniline raamistik, mille eurosüsteem* on valinud ühtse rahapoliitika teostamiseks euroalal. Dokument moodustab eurosüsteemi rahapoliitiliste instrumentide ja menetluskorra õigusliku raamistiku osa ning on mõeldud eurosüsteemi rahapoliitiliste instrumentide ja menetluskorra ülddokumentatsiooniks, mille eesmärk on eelkõige pakkuda osapooltele teavet, mida nad vajavad seoses eurosüsteemi rahapoliitilise raamistikuga.

Ülddokumentatsioon ise ei anna osapooltele õigusi ega tekita neile kohustusi. Eurosüsteemi ja selle osapoolte õiguslik suhe määratakse kindlaks asjakohaste lepinguliste või regulatiivsete eeskirjadega.

Dokument on jagatud seitsmeks peatükiks: 1. peatükis antakse ülevaade eurosüsteemi rahapoliitilisest operatsioonilisest raamistikust, 2. peatükis sätestatakse eurosüsteemi rahapoliitilistes operatsioonides osalevate osapoolte kõlblikuskriteeriumid, 3. peatükis kirjeldatakse avaturuoperatsioone, 4. peatükis tutvustatakse osapoolte käsutuses olevaid püsivõimalusi, 5. peatükis kirjeldatakse rahapoliitiliste operatsioonide teostamisel rakendatavat korda, 6. peatükis määratletakse rahapoliitiliste operatsioonide tagatisvara kõlblikuskriteeriumid ning 7. peatükis tutvustatakse eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemi.

Lisades on esitatud näited rahapoliitiliste operatsioonide kohta, sõnastik, eurosüsteemi valuutaturul teostavate sekkumisoperatsioonide (interventsioonide) osapoolte valiku kriteeriumid, Euroopa Keskpanga raha- ja pangandusstatistika aruandlusraamistiku tutvustus, eurosüsteemi veebilehtede loetelu ning osapoolte kohustuste täitmata jätmisel rakendatavate menetluste ja sanktsioonide kirjeldus.

* EKP nõukogu on otsustanud hõlmata terminiga "eurosüsteem" Euroopa Keskpankade Süsteemi neid osi, mis täidavad tema põhiülesandeid, st kooskõlas Euroopa Ühenduse asutamislepinguga ühisraha kasutusele võtnud liikmesriikide keskpanku.

1. PEATÜKK

RAHAPOLIITILISE RAAMISTIKU ÜLEVAADE

1.1 EUROOPA KESKPANKADE SÜSTEEM

Euroopa Keskpankade Süsteem (EKPS) koosneb Euroopa Keskpangast (EKP) ja Euroopa Liidu liikmesriikide keskpankadest.¹ Euroopa Keskpankade Süsteem tegutseb kooskõlas Euroopa Ühenduse asutamislepinguga (asutamisleping) ning Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirjaga (EKPS põhikiri). Euroopa Keskpankade Süsteemi juhivad EKP otsuseid tegevad organid. Seoses sellega vastutab EKP nõukogu rahapoliitika väljatöötamise eest ning EKP juhatus on volitatud rakendama rahapoliitikat vastavalt nõukogu tehtud otsustele ja kehtestatud suunistele. Kui see on võimalik ja otstarbekas ning aitab kaasa töö tulemuslikkuse tagamisele, laseb EKP liikmesriikide keskpankadel² teostada eurosüsteemi ülesannete hulka kuuluvaid operatsioone. Eurosüsteemi rahapoliitilisi operatsioone teostatakse kõigis liikmesriikides ühtsetel tingimustel.³

1.2 EUROSÜSTEEMI EESMÄRGID

Asutamislepingu artikli 105 kohaselt on eurosüsteemi esmane eesmärk hinnastabiilsuse säilitamine. Ilma et see piiraks eesmärki säilitada hinnastabiilsus, peab eurosüsteem toetama Euroopa Ühenduse üldist majanduspoliitikat. Nende eesmärkide poole pürgimisel peab eurosüsteem tegutsema kooskõlas vabal konkurentsil põhineva avatud turumajanduse põhimõtetega ja toetama ressursside efektiivset jaotamist.

1.3 EUROSÜSTEEMI RAHAPOLIITILISED INSTRUMENDID

Oma eesmärkide saavutamiseks on eurosüsteemi käsutuses hulk rahapoliitilisi instrumente; eurosüsteem teostab *avaturuoperatsioone*, pakub *püsivõimalusi* ja kohustab krediitiasutusi hoidma *kohustuslikku reservi* eurosüsteemis olevail kontodel.

1.3.1 AVATURUOPERATSIOONID

Avaturuoperatsioonid mängivad eurosüsteemi rahapoliitikas olulist rolli seoses intressimäärade suunamisega, likviidsuse juhtimisega turul ja rahapoliitilise olukorra kajastamisega. Avaturuoperatsioonide teostamiseks on eurosüsteemis viit liiki instrumente. Kõige olulisem instrument on *pöördtehing* (rakendatakse tagasiostulepingute või tagatud laenude baasil). Eurosüsteem võib kasutada ka *otsetehinguid*, *võlasertifikaatide väljalaskmist*, *valuuta vahetustehinguid* ja *tähtajalise hoiuste kogumist*. Avaturuoperatsioone algatab EKP, kes otsustab ka kasutatava instrumendi ja tehingu teostamise tingimused. Neid võib teostada tavapakkumismenetluste, kiirpakkumismenetluste või kahepoolsete operatsioonide põhimõttel.⁴ Eesmärkide, korrapärasuse ja menetluskorra põhjal võib eurosüsteemi avaturuoperatsioonid jagada järgmisse nelja kategooriasse (vt ka tabel 1):

- *Põhilised refinantseerimisoperatsioonid* on regulaarsed likviidsust lisavad pöördtehingud, mis toimuvad kord nädalas ja mille tähtaeg on tavaliselt üks nädal. Selliseid tehinguid teostavad liikmesriikide keskpangad tavapakkumiste põhimõttel.

1 Tuleks märkida, et nende liikmesriikide keskpankadel, kes ei ole Euroopa Ühenduse asutamislepingu (edaspidi "asutamislepingu") kohaselt ühisraha kasutusele võtnud, säilivad rahapoliitika valdkonnas siseriikliku õiguse kohased volitused ning seega ei ole nad seotud ühtse rahapoliitika teostamisega.

2 Käesolevas dokumendis tähistatakse mõistega "liikmesriikide keskpangad" asutamislepingu kohaselt ühisraha kasutusele võtnud liikmesriikide keskpankasid.

3 Käesolevas dokumendis tähistatakse mõistega "liikmesriik" liikmesriiki, mis on asutamislepingu kohaselt võtnud kasutusele ühisraha.

4 Eurosüsteemi avaturuoperatsioonide, s.t tavapakkumismenetluste, kiirpakkumismenetluste ja kahepoolsete operatsioonide teostamiseks kasutatavaid erinevaid menetlusi kirjeldatakse täpsemalt 5. peatükis. *Tavapakkumismenetluste* puhul kulub pakkumise väljakuulutamist kuni otsuse tulemuste kinnitamiseni kõige rohkem 24 tundi. Tavapakkumismenetlustes võivad osaleda kõik osapooled, kes vastavad punktis 2.1 sätestatud üldistele kõlblikkuskriteeriumidele. *Kiirpakkumised* teostatakse 90 minuti jooksul. Eurosüsteem võib kiirpakkumismenetlustes osalema valida piiratud arvu osapooli. Mõistega "kahepoolsete operatsioonid" tähistatakse kõiki juhtumeid, mil eurosüsteem teostab ühe või mitme osapoollega tehingu ilma pakkumismenetlust kasutamata. Kahepoolsete operatsioonide hulka kuuluvad väärtpapieribörside ja turuesindajate vahendusel teostatavad operatsioonid.

Põhilised refinantseerimisoperatsioonid on eurosüsteemi avaturuoperatsioonide eesmärkide saavutamisel esmatähtsad ning tagavad finantssektorile suure osa refinantseerimise mahust.

- *Pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid* on likviidsust lisavad pöördtehingud, mis toimuvad kord kuus ja mille tähtaeg on tavaliselt kolm kuud. Selliste operatsioonide eesmärk on tagada osapooltele täiendav pikemaajalise refinantseerimine ning neid teostavad liikmesriikide keskpangad tavapakkumiste põhimõttel. Selliste operatsioonide puhul ei katse eurosüsteem tavaliselt anda turule märku ning seepärast on ta üldjuhul intressivõtja.
- *Peenhäälestusoperatsioonid* toimuvad vastavalt vajadusele ja nende eesmärk on juhtida likviidsust turul ja suunata intressimäärasid eelkõige selleks, et tasandada turul toimuvate ootamatute likviidsuskõikumiste mõju intressimääradele. Peenhäälestusoperatsioonid toimuvad enamasti pöördtehingutena, kuid need võivad toimuda ka otsetehingutena, valuuta vahetustehingutena ja tähtajaliste hoiuste kogumisena. Peenhäälestusoperatsioonide teostamisel rakendatavaid instrumente ja menetluskorda kohandatakse tehinguliikidega ja operatsiooni konkreetsete eesmärkidega. Peenhäälestusoperatsioone teostavad tavaliselt liikmesriikide keskpangad, kasutades kiirpakkumismenetlusi või kahepoolseid menetlusi. EKP nõukogu võib otsustada, kas erandlike asjaolude korral võib kahepoolseid peenhäälestusoperatsioone teostada EKP ise.
- Lisaks sellele võib eurosüsteem teostada *struktuurioperatsioone*, lastes välja võlasertifikaate ning kasutades pöörd- ja otsetehinguid. Selliseid operatsioone teostatakse siis, kui EKP soovib kohandada eurosüsteemi finantssektori struktuurilist positsiooni (regulaarselt või ebaregulaarselt). Pöördtehingutena teostatavaid struktuurioperatsioone ja võlainstrumentide

väljalaskmist viivad liikmesriikide keskpangad ellu tavapakkumismenetlustega. Otsetehingutena teostatavaid struktuurioperatsioone viiakse ellu kahepoolsete operatsioonidena.

1.3.2 PÜSIVÕIMALUSED

Püsivõimaluste eesmärk on lisada ja absorbeerida üleöolikkviidsust, anda märku rahapoliitika üldistest suundumustest ja piirata pankadevahelise üleöoturu intressimäärasid. Olenevalt teatavate operatsioonidele juurdepääsutingimuste täitmisest on juhul, kui kõlblikud osapooled sellekohast initsiatiivi näitavad, neil kasutada kaht liiki püsivõimalusi (vt ka tabel 1):

- Osapooled võivad kasutada *laenamise püsivõimalust*, et saada liikmesriikide keskpankadelt kõlblike varade vastu üleöolikkviidsust. Tavaolukorras ei kehti osapooltele vahendite kasutamise suhtes laenupiiranguid ega muid piiranguid peale piisava tagatisvara esitamise nõude. Laenamise püsivõimaluse intressimäär moodustab tavaliselt pankadevahelise üleöoturu intressi ülemmäära.
- Osapooled võivad kasutada *hoiustamise püsivõimalust*, et teha liikmesriikide keskpankades üleöohoiuseid. Tavaolukorras ei kehti osapooltele vahendite kasutamise suhtes ei hoiustamis- ega muid piiranguid. Hoiustamise püsivõimaluse intressimäär moodustab tavaliselt pankadevahelise üleöoturu intressi alammäära.

Püsivõimaluste detsentraliseeritud haldamisega tegelevad liikmesriikide keskpangad.

1.3.3 KOHUSTUSLIKUD RESERVID

Eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteem kehtib euroalal tegutsevate krediidasutuste suhtes ja selle peamiseks eesmärgiks on rahaturu intressimäärade stabiliseerimine ja struktuurse likviidsuspuudujäägi loomine (või suurendamine). Iga asutuse reservinõue

Tabel 1 Eurosüsteemi rahapoliitilised operatsioonid

Rahapoliitilised operatsioonid	Tehingute liigid		Tähtaeg	Sagedus	Menetluskord
	Likviidsuse lisamine	Likviidsuse absorbeerimine			
Avaturuoperatsioonid					
Põhilised refinantseerimisoperatsioonid	Pöördtehingud	–	Üks nädal	Kord nädalas	Tavapakkumised
Pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid	Pöördtehingud	–	Kolm kuud	Kord kuus	Tavapakkumised
Peenhäälestusoperatsioonid	Pöördtehingud	Pöördtehingud	Standardimata	Ebaregulaarsed	Kiirpakkumised Kahepoolised operatsioonid
	Valuuta vahetustehingud	Tähtajaliste hoiuste kogumine Valuuta vahetustehingud			
	Otseostud	Otsemüük	–	Ebaregulaarsed	Kahepoolised operatsioonid
Struktuurioperatsioonid	Pöördtehingud	Võlasertifikaatide väljalaskmine	Standarditud / standardimata	Regulaarsed ja ebaregulaarsed	Tavapakkumised
	Otseostud	Otsemüük	–	Ebaregulaarsed	Kahepoolised operatsioonid
Püsivõimalused					
Laenamise püsivõimalus	Pöördtehingud	–	Üleöö	Kasutamine osapoolte äranägemisel	
Hoiustamise püsivõimalus	–	Hoiused	Üleöö	Kasutamine osapoolte äranägemisel	

määratakse kindlaks tema bilansikomponentide põhjal. Intressimäärade stabiliseerimiseks lubab eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteem institutsioonidel kasutada perioodi keskmist täitmist. Reservinõude täitmine määratakse kindlaks institutsiooni päeva keskmiste reservihoiuste põhjal hoidmisperioodi jooksul. Institutsioonide kohustuslike reservide hoiused tasustatakse eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide intressimääraga.

1.4 RAHAPOLIITILISTE OPERATSIIONIDE OSAPOOLED

Eurosüsteemi rahapoliitiline raamistik on loodud selliselt, et tagatud oleks lai osapoolte valik. Institutsioonid, kelle suhtes kehtib EKPS põhikirja artikli 19.1 kohane kohustusliku reservi nõue, võivad kasutada püsivõimalusi ja osaleda avaturuoperatsioonides, mis põhinevad tavapakkumistel. Eurosüsteem võib peenhäälestusoperatsioonides osalema valida piiratud arvu osapooli. Otsetehingute puhul ei kehtestata osapoolte valikule eelnevaid

piiranguid. Rahapoliitika huvides teostatavate valuuta vahetustehingute puhul kasutatakse aktiivseid valuutaturu osalisi. Kõnealuste operatsioonide osapoolteks on ainult sellised eurosüsteemi valuutaturul teostatavateks sekkumisoperatsioonideks valitud institutsioonid, mis asuvad euroalal.

1.5 TAGATISVARA

Vastavalt EKPS põhikirja artiklile 18.1 peavad kõik eurosüsteemi laenuoperatsioonid (s.t likviidsust lisavad operatsioonid) tuginema piisavatele tagatistele. Eurosüsteemis on tehingute tagamiseks võimalik kasutada väga erinevaid varasid. Eristatakse kaht kõlblike varade kategooriat: vastavalt esimese ja teise astme varasid. Järgnevatel aastatel kavatakse siiski sellest eristusest loobuda, et eurosüsteemi tagatiste süsteem koosneks ühestainsast kõlblike varade loetelust. Esimene aste koosneb praegu likviidsetest võlainstrumentidest, mis vastavad EKP määratletud ühtsetele ja kogu euroala hõlmavatele kõlblikuskriteeriumidele. Teine

aste koosneb täiendavatest likviidsetest ja vähelikviidsetest varadest, mis on eriti olulised liikmesriikide finantsturgude ja pangandussüsteemide jaoks ning mille kõlblikkuskriteeriumid kehtestatakse liikmesriikide keskpankades EKP heakskiidul. Kahe nimetatud astme vahel ei tehta vahet seoses varade kvaliteedi ega nende kõlblikkusega eurosüsteemi rahapoliitika eri liiki operatsioonide teostamiseks (tavaliselt ei kasuta eurosüsteem teise astme varasid siiski otsetehinguteks). Kõlblikke varasid võib piiriüleselt kasutada igat liiki eurosüsteemi laenude tagamiseks keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudeli vahendusel või Euroopa Liidu väärtpapierarveldussüsteemide vaheliste kõlblike ühenduste kaudu.⁵ Kõiki eurosüsteemi rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblikke varasid võib kasutada päevasiseste laenude tagatisvarana.

1.6 RAHAPOLIITILISE RAAMISTIKU MUUDATUSED

EKP nõukogu võib igal ajal muuta eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide teostamise instrumente, tingimusi, kriteeriume ja menetluskorda.

⁵ Vt punktid 6.6.1 ja 6.6.2.

2. PEATÜKK

RAHAPOLIITILISTEKS OPERATSIOONIDEKS KÕLBLIKUD OSAPOOLED

2.1 ÜLDKRITEERIUMID

Eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide osapooled peavad vastama teatavatele kõlblikuskriteeriumidele.¹ Need kriteeriumid määratletakse selliselt, et eurosüsteemi rahapoliitilisi operatsioone saaksid kasutada väga erinevad asutused, et toetataks asutuste võrdset kohtlemist kogu euroalal ja tagataks, et osapooled täidavad teatavaid operatsioonilisi ja usaldatavusnõudeid:

- Kõlblikeks osapoolteks on ainult sellised asutused, kes kasutavad EKPS põhikirja artikli 19.1 kohast eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemi. Asutused, mis on vabastatud eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemist tulenevatest kohustustest (vt punkt 7.2), ei ole eurosüsteemi püsivõimaluste ja avaturuoperatsioonide puhul kõlblikud osapooled.
- Osapooled peavad olema finantsiliselt usaldusväärsed. Siseriiklikud asutused² peavad nende suhtes rakendama vähemalt ühte EL/EMP ühtlustatud järelevalve vormi. Osapooltena võib aktsepteerida ka finantsiliselt usaldusväärsed asutusi, kelle suhtes rakendatakse võrreldava tasemega ühtlustamata siseriiklikku järelevalvet, nt selliste asutuste euroalal tegutsevaid filiaale, mille peakorter asub väljaspool Euroopa Majanduspiirkonda (EMP).
- Osapooled peavad vastama kõigile vastava liikmesriigi keskpanga (või EKP) rakendatavates asjakohastes lepingulistes või regulatiivsetes eeskirjades sätestatud toimimiskriteeriumidele, et tagada eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide tõhus teostamine.

Kõnealused kõlblikuskriteeriumid on kogu euroalal ühtsed. Üldiste kõlblikuskriteeriumidele vastavad asutused võivad:

- omada ligipääsu eurosüsteemi püsivõimalustele ning

- osaleda tavapakkumistel põhinevates eurosüsteemi avaturuoperatsioonides.

Asutus võib omada ligipääsu eurosüsteemi püsivõimalustele ja tavapakkumistel põhinevatele avaturuoperatsioonidele ainult oma asukohajärgse liikmesriigi keskpanga kaudu. Kui asutus tegutseb (peakontori või filiaalide kaudu) mitmes liikmesriigis, on igal üksusel ligipääs kõnealustele operatsioonidele oma asukohajärgse liikmesriigi keskpanga kaudu olenemata asjaolust, et asutuse pakkumise võib igas liikmesriigis esitada ainult üks üksus (kas peakontor või määratud filiaal).

2.2 KIIRPAKKUMISTE JA KAHEPOOLSETE OPERATSIOONIDE OSAPOOLTE VALIMINE

Otsetehingute puhul ei kehtestata osapoolte valikule eelnevaid piiranguid.

Rahapoliitilistel eesmärkidel teostatud valuuta vahetustehingute puhul peavad osapooled olema suutelised teostama tulemuslikult suuremahulisi valuutatehinguid igasuguste turutingimuste korral. Valuuta vahetustehingute osapoolte valik vastab euroalal asuvatele osapooltele, kes on valitud eurosüsteemi valuutaturul teostatavateks sekkumisoperatsioonideks. Valuutaturul teostatavate sekkumisoperatsioonide osapoolte valimise kriteeriumid ja kord on esitatud lisas 3.

Muude kiirpakkumismenetlustele ja kahepoolsetele menetlustele tuginevate operatsioonide (peenhäälestus-pöördtehingud ja tähtjaliste hoiuste kogumine) puhul valib iga liikmesriigi keskpank osapoolte kogumi oma asukoha liikmesriigis tegutsevate asutuste seast, mis vastavad osapoolte üldistele kõlblikuskriteeriumidele. Esmane valikukriteerium on aktiivsus rahaturul. Lisaks võib arvesse võtta ka muid kriteeriume, näiteks

1 Otsetehingute puhul ei kehtestata osapoolte valikule eelnevaid piiranguid.

2 Krediidiasutuste ühtlustatud järelevalve aluseks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. märtsi 2000. aasta direktiiv 2000/12/EÜ krediidiasutuste asutamise ja tegevuse kohta (EÜT L 126, 26.05.00, lk 1), nagu seda on muudetud.

maaklerite tegevuse tulemuslikkust ja pakkumisvõimet.

Kiirpakkumismenetluste ja kahepoolsete operatsioonide puhul kauplevad liikmesriikide keskpangad üksnes osapooltega, kes kuuluvad nende vastavate peenhälestusoperatsioonide osapoolte hulka. Kui funktsionaalsetel põhjustel ei saa liikmesriigi keskpang iga operatsiooni puhul kaubelda kõigi oma peenhälestusoperatsioonide osapooltega, toimub osapoolte valik kõnealus liikmesriigis rotatsiooni korras, et tagada võrdne juurdepääs.

EKP nõukogu võib otsustada, kas erandlike asjaolude korral võib kahepoolseid peenhälestusoperatsioone teostada EKP ise. Kui EKP peaks teostama kahepoolseid operatsioone, valib EKP võrdse juurdepääsu tagamiseks osapooled rotatsiooni korras nende euroalal tegutsevate osapoolte seast, kes on kõlblikud kiirpakkumismenetluste ja kahepoolsete operatsioonide jaoks.

2.3 SANKTSIOONID KOHUSTUSTE TÄITMATA JÄTMISE KORRAL

EKP rakendab sanktsioone asutuste suhtes, mis ei täida kohustuslike reservide kohaldamist käsitlevatest EKP määrustest ja otsustest tulenevaid kohustusi, vastavalt nõukogu 23. novembri 1998. aasta määrusele (EÜ) nr 2532/98 Euroopa Keskpanga volituste kohta rakendada sanktsioone,³ Euroopa Keskpanga 23. septembri 1999. aasta määrusele (EÜ) nr 2157/1999 Euroopa Keskpanga volituste kohta sanktsioonide rakendamiseks (EKP/1999/4),⁴ nõukogu 23. novembri 1998. aasta määrusele (EÜ) nr 2531/98 kohustuslike reservide kohaldamise kohta Euroopa Keskpanga poolt,⁵ nii, nagu seda on muudetud, ja Euroopa Keskpanga 12. septembri 2003. aasta määrusele 1745/2003 kohustuslike reservide kohaldamise kohta (EKP/2003/9).⁶ Asjakohased sanktsioonid ja nende kohaldamise menetluskord on sätestatud eespool nimetatud määrustes. Lisaks sellele võib eurosüsteem kohustusliku reservi nõuete tõsise

rikkumise korral peatada osapoolte osalemise avaturuoperatsioonides.

Eurosüsteem võib kohaldada ja kohaldab osapoolte suhtes rahatrahve või peatab osapoolte osaluse avaturuoperatsioonides vastava liikmesriigi keskpanga (või EKP) rakendatavate lepinguliste või regulatiivsete eeskirjade kohaselt, kui osapooled ei täida vastava liikmesriigi keskpanga (või EKP) rakendatavatest lepingulistest või regulatiivsetest eeskirjadest tulenevaid kohustusi nii, nagu allpool sätestatud.

See kehtib juhtudel, kui rikutakse pakkumiseeskirju (kui osapool ei saa üle kanda piisavalt suurt hulka tagatisvara likviidsuse lisamise tehingu raames talle määratud summa arveldamiseks või kui ta ei suuda esitada piisavat hulka sularaha, et katta talle likviidsuse absorbeerimise operatsiooni käigus eraldatud summa) ja kahepoolsete tehingute eeskirju (kui osapool ei saa esitada piisavat hulka kõlblikke tagatisvarasid või kui ta ei saa eraldada kokkulepitud kahepoolseks tehinguks piisaval hulgal sularaha).

Samuti kehtib see juhtudel, kui osapool ei täida tagatisvara kasutamise eeskirju (kui osapool kasutab varasid, mis on kõlbmatud või mis on muutunud kõlbmatuks või mida osapool ei saa kasutada näiteks väljalaskja/garandi ja osapoole märkimisväärse seose või isiku tõttu) ja kui ei täideta päevalõpuoperatsioonide ja laenamise püsivõimaluse kasutamise tingimuste kohta kehtivaid eeskirju (kui osapool, kelle arvelduskonto bilanss on päeva lõpus negatiivne, ei täida laenamise püsivõimaluse kasutamise tingimusi).

Lisaks osapoolele, kes pole täitnud eeskirju, võib peatamismeetmeid rakendada ka sama asutuse teistes liikmesriikides asuvate filiaalide suhtes.

3 EÜT L 318, 27. november 1998, lk 4.

4 EÜT L 264, 12. oktoober 1999, lk 21.

5 EÜT L 318, 27. november 1998, lk 1.

6 ELT L 250, 2. oktoober 2003, lk 10.

Kui see on erandliku meetmena vajalik täitmatajätmise tõsiduse tõttu (näiteks sagedane või pikaajaline täitmatajätmine), võib teatavaks ajavahemikuks peatada osapoolte osalemise kõigis edasistes rahapoliitilistes operatsioonides.

Pakkumisoperatsioone, kahepoolseid tehinguid, tagatisvara, päevalõpuoperatsioone või laenamise püsivõimaluse kasutamise tingimusi käsitlevate eeskirjade täitmatajätmisega seotud rikkumise korral liikmesriikide keskpankade kehtestatavad rahatrahvid arvutatakse eelnevalt kindlaksmääratud trahvimäära põhjal (nagu on sätestatud lisa 6).

2.4 RAHAPOLIITILISTELE INSTRUMENTIDELE JUURDEPÄÄSU AJUTINE VÕI ALALINE PEATAMINE USALDATAVUSNORMATIIVIDEST LÄHTUVATE KAALUTLUSTE TÕTTU

Asjaomase liikmesriigi keskpanga (või EKP) rakendatavate lepinguliste või regulatiivsete eeskirjade kohaselt võib eurosüsteem usaldatavusnormatiividest lähtuvate kaalutluste tõttu peatada ajutiselt või alaliselt osapoolte juurdepääsu rahapoliitilistele instrumentidele.

Lisaks sellele võib osapoolte juurdepääsu alaline või ajutine peatamine olla põhjendatud teatavatel juhtudel, kui osapool jätab täitmata lepingulised kohustused, mis on määratletud liikmesriikide keskpankade rakendatavates lepingulistes või regulatiivsetes eeskirjades.

3. PEATÜKK

AVATURUOPERATSIOONID

Avaturuoperatsioonid mängivad eurosüsteemi rahapoliitikas olulist rolli seoses intressimäärade suunamisega, likviidsuse juhtimisega turul ja rahapoliitilise olukorra kajastamisega. Lähtuvalt eesmärkidest, regulaarsusest ja menetluskorrast võib eurosüsteemi avaturuoperatsioonid jagada nelja kategooriasse: põhilised refinantseerimisoperatsioonid, pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid, peenhäälestusoperatsioonid ja struktuurioperatsioonid. Kasutatavatest instrumentidest on pöördtehingud peamised eurosüsteemi avaturuinstrumentid ning neid võib kasutada kõigis neljas operatsioonide kategoorias, samal ajal kui võlasertifikaate võib kasutada struktuurseteks absorbeerimisoperatsioonideks. Lisaks võib eurosüsteemis peenhäälestusoperatsioonide teostamiseks kasutada veel kolme instrumenti: otsetehinguid, valuuta vahetustehinguid ja tähtjaliste hoiuste kogumist. Järgmistes punktides tutvustatakse üksikasjalikult eurosüsteemis kasutatavate eri liiki avaturuinstrumentide konkreetseid omadusi.

3.1 PÖÖRDTEHINGUD

3.1.1 ÜLDINE RAAMISTIK

INSTRUMENTI LIIK

Pöördtehingud on operatsioonid, mille puhul eurosüsteem ostab või müüb kõlblikke varasid tagasiostulepingu alusel või teostab laenuoperatsioone, kasutades kõlblikke varasid tagatisena. Pöördtehinguid kasutatakse põhiliste refinantseerimisoperatsioonide ja pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide teostamiseks. Lisaks sellele võib eurosüsteem pöördtehinguid kasutada struktuuri- ja peenhäälestusoperatsioonideks.

ÕIGUSLIK OLEMUS

Liikmesriikide keskpangad võivad pöördtehinguid teostada kas tagasiostulepingutena (s.t vara omandiõigus läheb üle kreditorile ning osapooled lepivad kokku vastupidises tehingus, mille puhul vara läheb tulevikus uuesti üle võlgnikule) või tagatud laenudena (s.t varade kohta esitatakse täitmisele

pööratav nõudeõigus, kuid võlakohustuse täitmise korral jääb vara omanikuks võlgnik). Täiendavad sätted tagasiostulepingutel põhinevate pöördtehingute kohta sätestatakse vastava liikmesriigi keskpanga (või EKP) rakendatavate lepinguliste eeskirjadega. Tagatud laenudel põhinevate pöördtehingute korra puhul võetakse arvesse eri kohtualluvuspiirkondades rakendatavaid menetlusi ja formaalsusi, mida on vaja õiguse loomiseks tagatise (nt pandi) suhtes ja selle hilisemaks realiseerimiseks.

INTRESSITINGIMUSED

Tagasiostulepingu puhul vastab ostuhinna ja tagasiostuhinna vahe operatsiooni tähtjaks laenatud rahasummalt makstavale intressile, s.t tagasiostuhind sisaldab vastavat makstavat intressi. Tagatud laenuna teostatava pöördteingu intressimäära kindlaksmääramiseks rakendatakse ettenähtud intressimäära laenusumma suhtes operatsiooni tähtja jooksul. Eurosüsteemi avaturu pöördoperatsioonide suhtes kohaldatakse intressimäär on lihtintressimäär, mis arvutatakse vastavalt intressiarvestusmeetodile “tegelik päevade arv/360”.

3.1.2 PÕHILISED

REFINANTSEERIMISOPERATSIOONID

Põhilised refinantseerimisoperatsioonid on olulisimad eurosüsteemi teostatavad avaturuoperatsioonid, millel on esmatähtis roll seoses intressimäärade suunamisega, likviidsuse juhtimisega turul ja rahapoliitilise olukorra kajastamisega. Lisaks sellele tagatakse nendega rahandussektorile suur osa refinantseerimismahust.

Põhiliste refinantseerimisoperatsioonide omadused võib kokku võtta järgmiselt:

- tegemist on likviidsust lisavate operatsioonidega;
- neid teostatakse regulaarselt iga nädal;¹

¹ Põhilisi ja pikemaajalisi refinantseerimistoiminguid teostatakse vastavalt eurosüsteemi eelnevalt avaldatud pakkumistoimingute kalendri (vt ka punkt 5.1.2), mis on olemas EKP veebilehel (www.ecb.int) ja samuti eurosüsteemi veebilehtedel (vt lisa 5).

- tavaliselt on nende tähtaeg üks nädal;²
- liikmesriikide keskpangad teostavad neid detsentraliseeritult;
- neid teostatakse tavapakkumismenetlustena (vastavalt punkti 5.1 sätetele);
- kõik üldistele kõlblikuskriteeriumidele (sätestatud punktis 2.1) vastavad osapooled võivad esitada pakkumisi põhilisteks refinantseerimisoperatsioonideks ning
- põhiliste refinantseerimisoperatsioonide tagatisvaraks on kõlblikud nii esimese kui ka teise astme varad (sätestatud 6. peatükis).
- liikmesriikide keskpangad teostavad neid detsentraliseeritult;
- neid teostatakse tavapakkumismenetlustena (vastavalt punkti 5.1 sätetele);
- kõik üldistele kõlblikuskriteeriumidele (sätestatud punktis 2.1) vastavad osapooled võivad esitada pakkumisi pikemaajalisteks refinantseerimisoperatsioonideks ning
- pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide tagatisvaraks on kõlblikud nii esimese kui ka teise astme varad (sätestatud 6. peatükis).

3.1.3 PIKEMAAJALISED REFINANTSEERIMISOPERATSIOONID

Eurosüsteem teostab ka regulaarseid refinantseerimisoperatsioone, mille tähtaeg on tavaliselt kolm kuud ja mille eesmärk on pakkuda finantssektorile täiendavat pikemaajalist refinantseerimist. Nende operatsioonide osakaal refinantseerimise üldises mahus on väike. Selliste operatsioonide puhul ei kavatse eurosüsteem tavaliselt anda turule märku ning seepärast on ta üldjuhul intressivõtja. Seepärast teostatakse pikemaajalisi refinantseerimisoperatsioone tavaliselt muutuva intressimääraga pakkumistena ja aeg-ajalt teatab EKP tulevaste pakkumiste käigus jaotatavate operatsioonide mahu. Erandjuhtudel võib eurosüsteem pikemaajalisi refinantseerimisoperatsioone teostada ka fikseeritud intressimääraga pakkumistena.

Pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide omadused võib kokku võtta järgmiselt:

- tegemist on likviidsust lisavate operatsioonidega;
- neid teostatakse regulaarselt iga kuu;³
- tavaliselt on nende tähtaeg kolm kuud;⁴

3.1.4 PEENHÄALESTUS-PÖÖRDTEHINGUD

Eurosüsteem võib peenhäälestusoperatsioone teostada avaturu pöördtehingutena. Peenhäälestusoperatsioonide eesmärk on juhtida likviidsust turul ja suunata intressimäärasid eelkõige selleks, et tasandada turul toimuvate ootamatute likviidsuskõikumiste mõju intressimääradele. Ootamatud turusuundumused eeldavad kiiret meetmete võtmist ja seepärast on soovitatav säilitada kõnealuste operatsioonide teostamise menetluskorra ja operatsiooniliste detailide märkimisväärne paindlikkus.

Peenhäälestus-pöördtehingute omadused võib kokku võtta järgmiselt:

- need tehingud võivad toimuda likviidsust lisavate või absorbeerivate operatsioonidena;
- nende sagedus ei ole standarditud;
- nende tähtaeg ei ole standarditud;

² Põhiliste ja pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide tähtaeg võib aeg-ajalt varieeruda olenevalt muu hulgas liikmesriikide pangapühadest.

³ Vt joonealune märkus 1.

⁴ Vt joonealune märkus 2.

- likviidsust lisavaid peenhäälestus-pöörde tehinguid teostatakse tavaliselt kiirpakkumismenetlustena, kuigi ei saa välistada ka kahepoolsete operatsioonide kasutamise võimalust (vt 5. peatükk);
- likviidsust absorbeerivaid peenhäälestus-pöörde tehinguid teostatakse reeglina kahepoolsete operatsioonidena (vastavalt punktile 5.2);
- liikmesriikide keskpangad teostavad neid operatsioone tavaliselt detsentraliseeritult (EKP nõukogu otsustab, kas erandolukorras võib kahepoolseid peenhäälestus-pöörde tehinguid teostada EKP);
- eurosüsteem võib punktis 2.2 sätestatud kriteeriumide kohaselt valida hulga osapooli, kes võivad osaleda peenhäälestus-pöörde tehingutes ning
- peenhäälestus-pöörde operatsioonide tagatisvaraks on kõlblikud nii esimese kui ka teise astme varad (sätestatud 6. peatükis).

3.1.5 STRUKTUURSED PÖÖRDOPERATSIOONID

Eurosüsteem võib struktuurioperatsioone teostada avaturu pöörde tehingutena, mille eesmärk on kohandada eurosüsteemi finantssektori struktuurset positsiooni.

Nende operatsioonide omadused võib kokku võtta järgmiselt:

- tegemist on likviidsust lisavate operatsioonidega;
- nende sagedus võib olla regulaarne või mitte;
- nende tähtaeg ei ole eelnevalt standarditud;
- neid teostatakse tavapakkumismenetlustega (vastavalt punkti 5.1 sätetele);
- liikmesriikide keskpangad teostavad neid detsentraliseeritult;

- kõik üldistele kõlblikuskriteeriumidele (sätestatud punktis 2.1) vastavad osapooled võivad esitada pakkumisi struktuurseteks pöörde operatsioonideks ning

- struktuursete pöörde operatsioonide tagatisvaraks on kõlblikud nii esimese kui ka teise astme varad (sätestatud 6. peatükis).

3.2 OTSETEHINGUD

INSTRUMENDI LIIK

Avaturu otsetehingud on tehingud, mille puhul eurosüsteem ostab või müüb kõlblikke varasid otse turul. Selliseid operatsioone teostatakse ainult struktuursetel ja peenhäälestusega seotud eesmärkidel.

ÕIGUSLIK OLEMUS

Otsetehing eeldab omandiõiguse täielikku üleminekut müüjalt ostjale, ilma et sellega seonduks omandiõiguse tagasimineku. Tehingud teostatakse tehinguks kasutatava võlainstrumentiga seotud turutavade kohaselt.

HINNATINGIMUSED

Hindade arvutamisel tegutseb eurosüsteem tehingus kasutatavate võlainstrumentide puhul kõige üldisemalt heakskiidetud turutavade kohaselt.

MUUD OMADUSED

Eurosüsteemi otsetehingute omadused võib kokku võtta järgmiselt:

- need operatsioonid võivad toimuda likviidsust lisavana (otseost) või likviidsust absorbeerivana (otsemüük);
- nende sagedus ei ole standarditud;
- neid teostatakse kahepoolsete operatsioonidega (vastavalt punkti 5.2 sätetele);
- liikmesriikide keskpangad teostavad neid tavaliselt detsentraliseeritult (EKP nõukogu

võib otsustada, kas erandolukorras võib peenhäälestus-otseoperatsioone teostada EKP);

- otsetehingute osapoolte valikule ei kehtestata eelnevaid piiranguid ning
- otsetehingute tagatisvarana kasutatakse tavaliselt ainult esimese astme vara (nagu sätestatud punktis 6.1).

3.3 EKP VÖLASERTIFIKAATIDE VÄLJALASKMINE

INSTRUMENDI LIIK

EKP võib välja lasta võlasertifikaate eesmärgiga kohandada eurosüsteemi finantssektori struktuurset positsiooni, et tekitada turul likviidsuspuudujääk (või seda suurendada).

ÕIGUSLIK OLEMUS

Sertifikaadid määravad EKP võlakohustuse sertifikaadi hoidja ees. Sertifikaate lastakse välja ja hoitakse väärpaberite registreerimisvormi kohaselt euroala väärpaberidepositooriumides. EKP ei kehtesta piiranguid sertifikaatide võõrandatavusele. Täpsemad sätted EKP võlasertifikaatide kohta esitatakse konkreetsete sertifikaatide tingimustes.

INTRESSITINGIMUSED

Sertifikaate lastakse välja diskontomääraga, s.t neid lastakse välja alla nominaalmäära ja lunastatakse kehtivusaja lõppedes nominaalmäära alusel. Väljalaskmissumma ja lunastamissumma vahe moodustab väljalaskmissummalt sertifikaadi kehtivuse ajal kokkulepitud intressimääraga koguneva intressi. Kohaldatav intressimäär on lihtintressimäär, mis arvutatakse vastavalt intressiarvestusmeetodile “tegelik päevade arv/360”. Väljalaskmissumma arvutamist kirjeldatakse lahtris 1.

MUUD OMADUSED

EKP võlasertifikaatide väljalaskmise omadused võib kokku võtta järgmiselt:

- sertifikaate lastakse välja selleks, et absorbeerida turul likviidsust;
- sertifikaate võib välja lasta regulaarselt või mitte;
- sertifikaadid kehtivad kuni 12 kuud;
- sertifikaate lastakse välja tavapakkumismenetlustega (vastavalt punkti 5.1 sätetele);

Lahter 1

EKP VÖLASERTIFIKAATIDE VÄLJALASKMINE

Väljalaskmissumma on:

$$P_T = N \times \frac{1}{1 + \frac{r_1 \times D}{36\,000}}$$

kus

N = võlasertifikaadi nominaalsumma

r_1 = intressimäär (protsentides)

D = võlasertifikaadi kehtivusaeg (päevades)

P_T = võlasertifikaadi väljalaskmissumma

- sertifikaatide pakkumine ja nendega arveldamine toimub detsentraliseeritult keskpankades ning
- kõik üldistele kõlblikkuskriteeriumidele (sätestatud punktis 2.1) vastavad osapooled võivad esitada pakkumisi EKP võlasertifikaatide märkimiseks.

sätteid valuuta vahetustehingute kohta sätestatakse vastava liikmesriigi keskpanga (või EKP) rakendatavate lepinguliste eeskirjadega.

VALUUTA JA VAHETUSKURSI TINGIMUSED

Üldjuhul tegeleb eurosüsteem üksnes laialdaselt kaubeldavate valuutadega ja tegutseb standardsete turutavade kohaselt. Iga valuuta vahetustehingu puhul lepivad eurosüsteem ja osapooled kokku tehingu hinna (swapi punktid). Vahetustehingu hind väljendab erinevust forvardteingu vahetuskursi ja hetketehingu vahetuskursi vahel. Euro vahetustehingu hind võrreldes välisvaluutaga noteeritakse üldiste turutavade kohaselt. Valuuta vahetustehingute vahetuskursid on sätestatud lahtris 2.

MUUD OMADUSED

Valuuta vahetustehingute omadused võib kokku võtta järgmiselt:

- need tehingud võivad toimuda likviidsust lisavate või absorbeerivate operatsioonidena;
- nende sagedus ei ole standarditud;
- nende tähtaeg ei ole standarditud;

3.4 VALUUTA VAHETUSTEHINGUD

INSTRUMENTI LIIK

Rahapoliitilistel eesmärkidel teostatud valuuta vahetustehingud hõlmavad hetke- ja forvardtehinguid, milles euroga kaubeldakse välisvaluuta vastu. Neid kasutatakse peenhäälestuseks peamiselt selleks, et juhtida likviidsust turul ja suunata intressimäärasid.

ÕIGUSLIK OLEMUS

Rahapoliitilistel eesmärkidel teostatud valuuta vahetustehingud on operatsioonid, mille puhul eurosüsteem ostab (või müüb) eurot hetketehinguga välisvaluuta vastu ja samal ajal müüb (või ostab) selle forvardtehinguga tagasi kindlaksmääratud tagasiostupäeval. Täiendavad

Lahter 2

VALUUTA VAHETUSTEHINGUD

S = euro (EUR) ja välisvaluuta (ABC) vaheline vahetuskurs (valuuta vahetustehingu päeval)

$$S = \frac{x \times ABC}{1 \times EUR}$$

F_M = euro ja välisvaluuta ABC vaheline tähtpäevakurs vahetuslepingu tagasiostupäeval (M)

$$F_M = \frac{y \times ABC}{1 \times EUR}$$

Δ_M = euro ja ABC vahelised forvardtehingute hinnad vahetuslepingu tagasiostupäeval (M)

$$\Delta_M = F_M - S$$

$N(\cdot)$ = valuuta hetkesumma; $N(\cdot)_M$ on valuuta forwardsumma:

$$N(ABC) = N(EUR) \times S \quad \text{või} \quad N(EUR) = \frac{N(ABC)}{S}$$

$$N(ABC)_M = N(EUR)_M \times F_M \quad \text{või} \quad N(EUR)_M = \frac{N(ABC)_M}{F_M}$$

- neid teostatakse kiirpakkumismenetluste või kahepoolsete operatsioonidena (vt 5. peatükk);
- liikmesriikide keskpangad teostavad neid tavaliselt detsentraliseeritult (EKP nõukogu võib otsustada, kas erandolukorras võib kahepoolseid valuuta vahetustehinguid teostada EKP) ning
- eurosüsteem võib punktis 2.2 ja lisa 3 sätestatud kriteeriumide kohaselt valida piiratud hulga osapooli, kes võivad osaleda valuuta vahetustehingutes.
- hoiuste kogumine toimub tavaliselt kiirpakkumismenetlustena, kuigi ei saa välistada ka kahepoolsete operatsioonide kasutamise võimalust (vt 5. peatükk);
- liikmesriikide keskpangad teostavad hoiuste kogumist tavaliselt detsentraliseeritult (EKP nõukogu võib otsustada, kas erandolukorras võib tähtajaliste hoiuste⁵ kahepoolset kogumist teostada EKP) ning
- eurosüsteem võib punktis 2.2 sätestatud kriteeriumide kohaselt valida tähtajaliste hoiuste kogumiseks piiratud hulga osapooli.

3.5 TÄHTAJALISTE HOIUSTE KOGUMINE

INSTRUMENDI LIIK

Eurosüsteem võib esitada osapooltele üleskutse paigutada intressiga tasustatavad tähtajalised hoiused osapoole asukohajärgse liikmesriigi keskpanka. Tähtajaliste hoiuste kogumine on kavandatud üksnes peenhäälestuseks, et absorbeerida likviidsust turul.

ÕIGUSLIK OLEMUS

Osapooltelt vastuvõetud hoiused on tähtajalised ja fikseeritud intressimääraga. Liikmesriikide keskpangad ei anna hoiuste vastu tagatist.

INTRESSITINGIMUSED

Hoiuste suhtes kohaldatav intressimäär on lihtintressimäär, mis arvutatakse vastavalt intressiarvestusmeetodile “tegelik päevade arv/360”. Intressi makstakse hoiuse tähtaja möödumisel.

MUUD OMADUSED

Tähtajaliste hoiuste kogumise omadused võib kokku võtta järgmiselt:

- hoiuseid kogutakse likviidsuse absorbeerimiseks;
- hoiuste kogumise sagedus ei ole standarditud;
- hoiuste tähtajad ei ole standarditud;

⁵ Tähtajalisi hoiuseid hoitakse liikmesriikide keskpankades asuvatel kontodel; seda tehakse ka siis, kui EKP teostab selliseid toiminguid tsentraliseeritult.

4. PEATÜKK

PÜSIVÕIMALUSED

4.1 LAENAMISE PÜSIVÕIMALUS

INSTRUMENDI LIIK

Osapooled võivad kasutada laenamise püsivõimalust, et saada kõlblike varade vastu liikmesriikide keskpankadelt üleöölikviidsust eelnevalt kindlaksmääratud intressimääraga (nagu on sätestatud 6. peatükis). Püsivõimaluse eesmärk on rahuldada osapoolte ajutised likviidsusvajadused. Tavaoludes moodustab laenamise püsivõimaluse intressimäär pankadevahelise üleööturu intressi ülemmäära. Püsivõimaluse tingimused on kogu euroalal ühesugused.

ÕIGUSLIK OLEMUS

Liikmesriikide keskpangad võivad pakkuda likviidsust laenamise püsivõimaluse alusel kas üleöö tagasiostulepingutena (s.t vara omandiõigus läheb üle kreditorile ning osapooled lepivad kokku pöördtehingus, mille puhul vara läheb järgmisel pangapäeval uuesti üle võlgnikule) või tagatud üleöölaenukena (s.t varade kohta esitatakse täitmisele pööratav võlakiri, kuid võlakohustuse täitmise korral jääb vara omanikuks võlgnik). Täiendavad sätted tagasiostulepingute kohta sätestatakse vastava liikmesriigi keskpanga rakendatavate lepinguliste eeskirjadega. Tagatud laenukena likviidsuse pakkumise korra puhul võetakse arvesse erinevates kohtualluvuspiirkondades rakendatavaid menetlusi ja formaalsusi, mida on vaja õiguse tekke tagatise (pandi) suhtes ja selle hilisemaks realiseerimiseks.

KASUTUSTINGIMUSED

Asutused, mis vastavad punktis 2.1 sätestatud osapoolte üldistele kõlblikuskriteeriumidele, võivad kasutada laenamise püsivõimalust. Laenamise püsivõimaluse kasutamist võimaldatakse asutuse tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpanga kaudu. Laenamise püsivõimalust saab kasutada ainult neil päevadel, mil töötavad asjaomase riigi reaalarjaline brutoarveldussüsteem (RTGS) ja asjaomane väärtpaberiarveldussüsteem.

Iga äripäeva lõpus loetakse osapoolte päevasisene deebetjääk nende liikmesriigi

keskpanga arvelduskontodel automaatselt taotluseks kasutada laenamise püsivõimalust. Päeva lõpus püsivõimaluse kasutamise korda kirjeldatakse punktis 5.3.3.

Selleks et võimaldada osapoolel kasutada laenamise püsivõimalust, võib ta saata taotluse osapoolte tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpangale. Selleks et liikmesriigi keskpank saaks taotluse samal päeval läbi vaadata, peab liikmesriigi keskpank saama taotluse kätte hiljemalt 30 minutit pärast TARGETi tegelikku sulgemisaega.^{1, 2} Üldjuhul suletakse TARGET kell 18 EKP aja (Kesk-Euroopa aja) järgi. Laenamise püsivõimaluse kasutamise taotlemise tähtaega lükatakse 30 minuti võrra edasi reserve hoidmisperioodi eurosüsteemi viimasel pangapäeval. Taotluses tuleb märkida laenu summa ning juhul, kui tehingu tagatisvara ei ole eelnevalt liikmesriigi keskpanga hoiule antud, tuleb nimetada tehingu jaoks esitatav tagatisvara.

Piisavate kõlblike tagatisvarade esitamise nõue välja arvatud, ei ole laenamise püsivõimaluse alusel eraldatavate vahendite summa piiratud.

TÄHTAEG JA INTRESSITINGIMUSED

Laenamise püsivõimaluse alusel antud laenu tähtaeg kestab üle öö. Vahetult TARGETis osalevate osapoolte puhul makstakse laenu tagasi järgmisel päeval, mil asjaomase liikmesriigi RTGS ja asjaomased väärtpaberiarveldussüsteemid töötavad, süsteemide avamise ajal.

Eurosüsteem teatab eelnevalt intressimäära, mis arvutatakse vastavalt intressiarvestusmeetodile "tegelik päevade arv/360". EKP võib intressimäära igal ajal muuta ning muudetud intressimäär jõustub kõige varem järgmisel

1 Mõnedes liikmesriikides ei pruugi liikmesriigi keskpank (või mõned selle filiaalid) riiklike või piirkondlike pangapühade tõttu olla rahapoliitiliste operatsioonide teostamiseks avatud teataval eurosüsteemi pangapäeval. Sellisel juhul teavitab asjaomase liikmesriigi keskpank osapooli eelnevalt korrast, mille kohaselt saab laenamise püsivõimalust kasutada pangapühade ajal.

2 Päevad, mil TARGET on suletud, tehakse teatavaks EKP veebilehel (www.ecb.int) ja samuti eurosüsteemi veebilehtedel (vt lisa 5).

eurosüsteemi pangapäeval.³ Kõnealuse võimaluse kohast intressi makstakse koos laenu tagasimaksmisega.

LAENAMISE PÜSIVÕIMALUSE PEATAMINE

Püsivõimaluse kasutamiseks antakse luba ainult kooskõlas EKP eesmärkide ja üldiste rahapoliitiliste kaalutlustega. EKP võib igal ajal kohandada laenamise püsivõimaluse tingimusi või püsivõimaluse peatada.

4.2 HOIUSTAMISE PÜSIVÕIMALUS

INSTRUMENDI LIIK

Osapooled võivad kasutada hoiustamise püsivõimalust, et teha liikmesriikide keskpankades üleõhoiuseid. Hoiustelt tasutakse eelnevalt täpsustatud määraga intressi. Tavaoludes moodustab püsivõimaluse intressimäär pankadevahelise üleõoturu intressi alammäära. Hoiustamise püsivõimaluse tingimused on kogu euroalal ühesugused.⁴

ÕIGUSLIK OLEMUS

Osapooltelt vastuvõetud üleõhoiustelt tasutakse kindlaksmääratud suurusega intressi. Osapooltele ei anta hoiuste vastu tagatist.

KASUTUSTINGIMUSED⁵

Asutused, mis vastavad punktis 2.1 sätestatud osapoolte üldistele kõlblikuskriteeriumidele, võivad kasutada hoiustamise püsivõimalust. Hoiustamise püsivõimaluse kasutamist võimaldatakse asutuse tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpanga kaudu. Hoiustamise püsivõimalust saab kasutada ainult neil päevadel, mil asjaomase riigi RTGS on avatud.

Selleks et osapool saaks kasutada hoiustamise püsivõimalust, peab ta saatma taotluse oma tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpangale. Selleks et liikmesriigi keskpank saaks taotluse samal päeval läbi vaadata, peab liikmesriigi keskpank saama taotluse kätte hiljemalt 30 minutit pärast TARGETi tegelikku sulgemist, mis on üldjuhul kell 18 EKP aja (Kesk-Euroopa aja) järgi.^{6,7} Hoiustamise püsivõimaluse kasutamise taotlemise tähtaega lükatakse 30

minuti võrra edasi reservide hoidmisperioodi eurosüsteemi viimasel pangapäeval. Taotluses tuleb märkida püsivõimaluse alusel hoiustatav summa.

Summa, mille osapool võib püsivõimaluse alusel hoiustada, ei ole piiratud.

TÄHTAEG JA INTRESSITINGIMUSED

Hoiustamise püsivõimaluse alusel hoitava hoiuse tähtaeg kestab üle öö. Vahetult TARGETis osalevate osapoolte puhul lõpeb kõnealuse püsivõimaluse alusel hoitavate hoiuste tähtaeg järgmisel päeval, mil asjaomase liikmesriigi RTGS töötab, süsteemi avamise ajal.

Eurosüsteem teatab eelnevalt intressimäära, mis arvutatakse vastavalt intressiarvestusmeetodile “tegelik päevade arv/360”. EKP võib intressimäära igal ajal muuta ning muudetud intressimäär jõustub kõige varem järgmisel eurosüsteemi pangapäeval. Hoiustelt makstakse intresse hoiuse tähtaja möödumisel.

HOIUSTAMISE PÜSIVÕIMALUSE PEATAMINE

Püsivõimaluse kasutamiseks antakse luba ainult kooskõlas EKP eesmärkide ja üldiste rahapoliitiliste kaalutlustega. EKP võib igal ajal kohandada hoiustamise püsivõimaluse tingimusi või püsivõimaluse peatada.

3 Käesolevas dokumendis tähistatakse terminiga “eurosüsteemi pangapäev” iga päeva, mil EKP ja vähemalt ühe liikmesriigi keskpank on avatud eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide teostamiseks.

4 Tulenevalt liikmesriikide keskpankade kontostruktuuride erinevustest võib euroala riikides esineda operatsioonidega seotud erinevusi.

5 Tulenevalt liikmesriikide keskpankade kontostruktuuride erinevustest võib EKP lubada liikmesriikide keskpankadel rakendada kasutustingimusi, mis erinevad mõnevõrra siin osutatutest. Liikmesriikide keskpangad esitavad teavet kõigi lahknevuste kohta võrreldes käesolevas dokumendis kirjeldatud kasutustingimustega.

6 Mõnedes liikmesriikides ei pruugi liikmesriigi keskpank (või mõned selle filiaalid) riiklike või piirkondlike pangapühade tõttu olla eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide teostamiseks avatud teataval eurosüsteemi pangapäeval. Sellisel juhul teavitab asjaomase liikmesriigi keskpank osapooli eelnevalt korraldusega, mille kohaselt saab hoiustamise püsivõimalust kasutada pangapühade puhul.

7 Päevad, mil TARGET on suletud, tehakse teatavaks EKP veebilehel (www.ecb.int) ja samuti eurosüsteemi veebilehtedel (vt lisa 5).

5. PEATÜKK

MENETLUSED

5.1 PAKKUMISEMENETLUSED

5.1.1 ÜLDINE RAAMISTIK

Eurosüsteemi avaturuoperatsioone teostatakse tavaliselt pakkumismenetlustena. Eurosüsteemi pakkumismenetlused teostatakse kuues etapis, nagu näidatud lahtris 3.

Eurosüsteemis eristatakse kaht liiki pakkumismenetlusi: tavapakkumismenetlused ja kiirpakkumismenetlused. Tavapakkumiste ja kiirpakkumiste menetluskord on identne, erineb vaid ajakava ja nendes osalevate osapoolte valik.

TAVAPAKKUMISEMENETLUSED

Tavapakkumismenetluste puhul kulub pakkumismenetluse väljakuulutamise kuni otsuse tulemuste kinnitamiseni kõige rohkem 24 tundi (kui pakkumiste esitamise tähtaja lõppemisest otsuse tulemuste väljakuulutamiseni kulub ligikaudu kaks tundi). Joonis 1 annab ülevaate tavapakkumise teostamise tavapärasest ajagraafikust. Vajaduse korral võib EKP otsustada kohandada ajagraafikut konkreetsete operatsioonide korral.

Põhilised refinantseerimisoperatsioonid, pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid ja struktuurioperatsioonid (välja arvatud

otsetehingud) teostatakse alati tavapakkumismenetlustena.

Tavapakkumismenetlustes võivad osaleda osapooled, kes vastavad punktis 2.1 sätestatud üldistele kõlblikuskriteeriumidele.

KIIRPAKKUMISEMENETLUSED

Kiirpakkumismenetlusi teostatakse tavaliselt poolteise tunni jooksul pärast pakkumismenetluse väljakuulutamist ning kinnitamine toimub vahetult pärast jaotamistulemuste väljakuulutamist. Kiirpakkumismenetluse teostamise tavapärasest ajagraafikut tutvustab joonis 2. Vajaduse korral võib EKP otsustada kohandada ajalist raamistikku konkreetsete operatsioonide korral. Kiirpakkumismenetlust kasutatakse ainult peenhäälestusoperatsioonide teostamiseks. Eurosüsteem võib punktis 2.2 sätestatud kriteeriumide ja korra kohaselt valida piiratud hulga osapooli, kes võivad osaleda kiirpakkumismenetlustes.

FIKSEERITUD INTRESSIMÄÄRAGA JA MUUTUVA INTRESSIMÄÄRAGA PAKKUMISEMENETLUSED

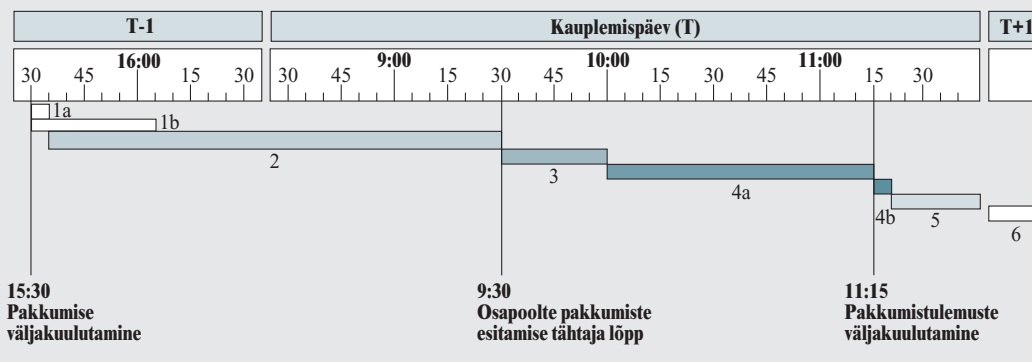
Eurosüsteem võib valida kas fikseeritud intressimääraga (mahupõhiste) või muutuva intressimääraga (intressipõhiste) pakkumismenetluste vahel. Fikseeritud intressimääraga pakkumismenetluse puhul määrab

Lahter 3

PAKKUMISEMENETLUSTE TEOSTAMISE ETAPID

- 1. etapp** **Pakkumise väljakuulutamine**
 - EKP teatab üldkasutatavate elektrooniliste kanalite kaudu
 - Liikmesriikide keskpangad teatavad siseriiklike elektrooniliste kanalite kaudu ja otse konkreetsetele osapooltele (vajaduse korral)
- 2. etapp** **Osapoolte ettevalmistused pakkumisteks ja pakkumiste esitamine**
- 3. etapp** **Eurosüsteem koondab pakkumised kokku**
- 4. etapp** **Pakkumiste jaotamine ja pakkumistulemuste väljakuulutamine**
 - EKP jaotamisotsus
 - Jaotamistulemuste väljakuulutamine
- 5. etapp** **Individaalsete jaotamistulemuste kinnitamine**
- 6. etapp** **Tehingutega seotud arveldamine (vt punkt 5.3)**

Joonis 1 Tavapakkumismenetluste teostamise tavapärase ajagraafik

Märkused: Ajad on EKP ajad (CET). Arvud viitavad lahtris 3 kirjeldatud operatsiooni etappidele.

EKP eelnevalt kindlaks intressimäära ning osalevad osapooled teevad pakkumisi summa kohta, mille ulatuses nad soovivad EKPga tehingu teha eelnevalt kindlaksmääratud intressimääraga.¹ Muutuva intressimääraga pakkumise korral teevad osapooled pakkumisi rahasumma ja intressimäära kohta, millega nad soovivad teha tehinguid liikmesriigi keskpangaga.²

kohaselt.³ Kalender avaldatakse hiljemalt kolm kuud enne aasta algust, mille kohta see kehtib. Põhiliste ja pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide tavapäraseid kauplempäevad on sätestatud tabelis 2. EKP eesmärk on tagada, et kõigis liikmesriikides asuvad osapooled saaksid osaleda nii põhilistes

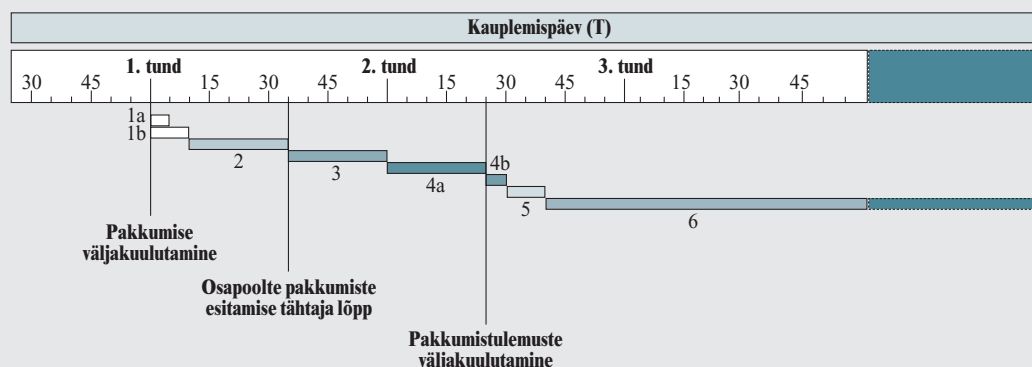
5.1.2 PAKKUMISOPERATSIOONIDE KALENDER

PÕHILISED JA PIKEMAAJALISED REFINANTSEERIMISOPERATSIOONID

Põhilisi ja pikemaajalisi refinantseerimisoperatsioone teostatakse eurosüsteemi avaldatava soovitusliku kalendri

- 1 Fikseeritud intressimääraga valuuta vahetustehingute puhul fikseerib EKP tehingute hinna (swapi punktid) ning osapooled teevad pakkumise fikseeritud summa kohta, mille nad soovivad sellistel tingimustel müüa (ja tagasi osta) või osta (ja tagasi müüa).
- 2 Muutuva intressimääraga valuuta vahetustehingute puhul teevad osapooled pakkumise fikseeritud summa ja tehingute hinna kohta, millega nad soovivad toimingut teostada.
- 3 Eurosüsteemi pakkumistoimingute kalender on kättesaadav EKP veebilehel (www.ecb.int) ja samuti eurosüsteemi veebilehtedel (vt lisa 5).

Joonis 2 Kiirpakkumismenetluste teostamise tavapärase ajagraafik

Märkus: Arvud viitavad lahtris 3 kirjeldatud operatsiooni etappidele.

Tabel 2 Põhiliste ja pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide tavapärased kauplemispäevad

Operatsiooni liik	Tavapärase kauplemispäev (T)
Põhilised refinantseerimisoperatsioonid	Iga teisipäev
Pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid	Iga kalendrikuu viimane kolmapäev ¹⁾

1) Jõulupühade tõttu tuuakse detsembris tähtaeg tavaliselt ühe nädala võrra ettepoole, s.o kuu eelviimasele kolmapäevale.

kui ka pikemaajalistes refinantseerimisoperatsioonides. Seepärast kohandab EKP kõnealuste operatsioonide kalendri koostamise käigus tavapärasest ajakava, et võtta arvesse tähtpäevi, mil teatavates liikmesriikides on pangad suletud.

STRUKTUURIOPERATSIOONID

Tavapakkumismenetlustena teostatavaid struktuurioperatsioone ei teostata varem koostatud kalendri kohaselt. Tavaliselt teostatakse neid ja nendega seotud arveldusi siiski ainult päevadel, mis on RKP pangapäevad⁴ kõigis liikmesriikides.

PEENHÄÄLESTUSOPERATSIOONID

Peenhäälestusoperatsioone ei teostata varem koostatud kalendri kohaselt. EKP võib otsustada peenhäälestusoperatsioonide teostamise mis tahes eurosüsteemi pangapäeval. Sellistes operatsioonides osalevad ainult selliste liikmesriikide keskpangad, kus kauplemispäev, arvelduspäev ja tagasimaksepäev on RKP pangapäevad.

5.1.3 PAKKUMISOPERATSIOONIDE VÄLJAKUULUTAMINE

Eurosüsteemi tavapakkumismenetlused kuulutatakse avalikult välja elektrooniliste kanalite kaudu. Lisaks sellele võivad liikmesriikide keskpangad teatada pakkumisoperatsioonist otse osapooltele, ilma elektroonilisi kanaleid kasutamata. Avalik pakkumise väljakuulutamise teade sisaldab tavaliselt järgmisi andmeid:

- pakkumisoperatsiooni viitenumber;
- pakkumisoperatsiooni kuupäev;

- operatsiooni liik (likviidsuse lisamine või absorbeerimine ja kasutatava rahapoliitilise instrumendi liik);
- operatsiooni tähtaeg;
- enampakkumise liik (fikseeritud intressimääraga või muutuva intressimääraga pakkumine);
- teostamismeetod (Hollandi või Ameerika enampakkumine vastavalt määratlusele punkti 5.1.5 alapunktis d);
- operatsiooni kavandatud maht (tavaliselt ainult pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide puhul);
- pakkumise fikseeritud intressimäär/hind/punkt (fikseeritud intressimääraga pakkumiste puhul);
- minimaalne/maksimaalne vastuvõetav intressimäär/hind/punkt (vajaduse korral);
- operatsiooni alguspäev ja tähtpäev (vajaduse korral) või instrumendi väärtuspäev ja tähtpäev (võlasertifikaatide väljalaskmise puhul);
- asjaomased valuutad ja valuuta, mille summa on fikseeritud (valuuta vahetustehingute puhul);

4 Käesolevas dokumendis tähistatakse terminiga "RKP pangapäev" iga päeva, mil konkreetse liikmesriigi keskpang on avatud eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide teostamiseks. Mõningates liikmesriikides võivad liikmesriigi keskpangad olla RKP pangapäeval suletud kohalike või piirkondlike pangapühade tõttu. Sellisel juhul teavitab asjaomane liikmesriigi keskpang osapooli eelnevalt korraldusest, mida rakendatakse nende filiaalidega seotud tehingute suhtes.

- pakkumiste arvutamiseks kasutatav hetketehingu viitekurs (valuuta vahetustehingute puhul);
- pakkumismahu ülempiir (kui see on olemas);
- väikseim individuaalne jaotatav maht (kui see on olemas);
- väikseim jaotusmäär (kui see on olemas);
- pakkumiste esitamise ajakava;
- sertifikaatide nimiväärtus (võlasertifikaatide väljalaskmise puhul) ning
- väljalaske ISIN-kood (võlasertifikaatide väljalaskmise puhul).

Peenhäälestusoperatsioonide läbipaistvuse suurendamiseks kuulutab eurosüsteem tavaliselt kiirpakkumismenetlused avalikult varem välja. Erandolukorras võib EKP siiski otsustada jätta kiirpakkumismenetlustest eelnevalt avalikult teatamata. Kiirpakkumised kuulutatakse välja sama korra kohaselt kui tavapakkumised. Kiirpakkumiste puhul võtavad liikmesriikide keskpangad ühendust otse valitud osapooltega, olenemata sellest, kas pakkumine on avalikult välja kuulutatud või ei.

5.1.4 OSAPOLTE ETTEVALMISTUSED PAKKUMISTEKS JA PAKKUMISTE ESITAMINE

Osapoolte pakkumised peavad vormilt vastama liikmesriikide keskpangade poolt asjaomase operatsiooni puhul kindlaksmääratud *pro forma* näidisele. Pakkumised tuleb esitada selle liikmesriigi keskpangale, kus on asutuse tegevuskoht (peakontor või filiaal). Asutuse pakkumised võib igas liikmesriigis esitada vaid üks üksus (kas peakontor või määratud filiaal).

Fikseeritud intressimääraga pakkumismenetluste korral peavad osapooled oma pakkumises nimetama rahasumma, mille ulatuses nad soovivad liikmesriikide keskpangadega tehinguid teha.⁵

Muutuva intressimääraga pakkumiste puhul võivad osapooled esitada pakkumisi kuni kümnel erineval intressimäär-/hinna-/punktitasemel. Osapooled peavad igas pakkumises nimetama rahasumma, mille ulatuses nad soovivad liikmesriikide keskpangadega tehinguid teha, ja vastava intressimäär.^{6,7} Intressimäärade pakkumine tuleb väljendada 0,01 protsendipunkti kordajates. Muutuva intressimääraga valuuta vahetustehingu pakkumise puhul tuleb vahetustehingu hind (swapi punktid) noteerida vastavalt tavalisele turustandardile ning pakkumised tuleb väljendada 0,01 vahetustehingu punkti kordajates.

Põhiliste refinantseerimisoperatsioonide puhul on minimaalne pakkumissumma 1 000 000 eurot. Nimetatud summast suuremad pakkumised tuleb väljendada 100 000 euro kordajates. Peenhäälestus- ja struktuurioperatsioonide puhul kasutatakse samu miinimumpakkumisi ja kordajaid. Miinimumpakkumiste summat rakendatakse iga üksiku intressimäär-/hinna-/punktitaseme suhtes.

Pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide jaoks määrab iga liikmesriigi keskpank kindlaks miinimumpakkumise summa vahemikus 10 000–1 000 000 eurot. Kindlaksmääratud miinimumpakkumise summast suuremad pakkumised tuleb väljendada 10 000 euro kordajates. Miinimumpakkumiste summat rakendatakse iga üksiku intressimäärataseme suhtes.

EKP võib ebaproportsionaalselt suurte pakkumiste välistamiseks kehtestada pakkumismahu ülempiiri. Selline pakkumismahu ülempiir esitatakse pakkumise avaliku väljakuulutamise teates.

⁵ Fikseeritud intressimääraga valuuta vahetustehingute puhul tuleb nimetada fikseeritud summa, mille ulatuses osapool on valmis eurosüsteemiga tehinguid sõlmima.

⁶ Seoses EKP võlasertifikaatide emiteerimisega võib EKP otsustada, et pakkumisi tuleb väljendada pigem hinna kui intressimäär kujul. Sellistel juhtudel tuleb hinnad noteerida nominaalväärtuse protsendimäärana.

⁷ Muutuva intressimääraga valuuta vahetustehingute puhul tuleb nimetada fikseeritud summa ja vastav vahetustehingu hind, mille ulatuses osapool on valmis eurosüsteemiga tehinguid tegema.

Eeldatakse, et osapooled suudavad alati katta neile eraldatud summad piisava hulga kõlbliku tagatisvaraga.⁸ Vastava liikmesriigi keskpanga rakendatavad lepingulised või regulatiivsed eeskirjad võimaldavad kehtestada sanktsioone, kui osapooltele ei ole võimalik kanda üle piisaval hulgal tagatisvara või sularaha, et katta talle pakkumisoperatsiooniga eraldatud summa.

Pakkumised on tühistatavad kuni pakkumiste esitamise tähtpäevani. Pakkumised, mis esitatakse pärast pakkumise väljakuulutamisteates sätestatud tähtpäeva, on kehtetud. Tähtpäevast kinnipidamise üle otsustavad liikmeriikide keskpangad. Liikmesriikide keskpangad jätavad kõrvale kõik osapoolte pakkumised, kui pakkumiste kogusumma on suurem kui EKP kehtestatud pakkumismahu ülempiir. Liikmesriikide keskpangad jätavad kõrvale ka kõik pakkumised, mis on pakkumiste alampiirist väiksemad või mis on aktsepteeritud intressimäära/hinna/punktide alammäärast väiksemad või ülemmäärast suuremad. Lisaks sellele võivad liikmesriikide keskpangad jätta kõrvale kõik pakkumised, mis ei ole täielikud või mille puhul ei ole järgitud *pro forma* näidist. Kui pakkumine jäetakse kõrvale,

teatab vastava liikmesriigi keskpank oma otsuse osapooltele enne pakkumise rahuldamise otsustamist.

5.1.5 PAKKUMISTE RAHULDAMINE

FIKSEERITUD INTRESSIMÄÄRAGA PAKKUMISOPERATSIOON

Fikseeritud intressimääraga pakkumise rahuldamise puhul liidetakse osapooltelt saadud pakkumised kokku. Kui pakkumiste kogusumma on suurem kui kogu jaotatava likviidsuse summa, rahuldatakse esitatud pakkumised proportsionaalselt vastavalt jaotatava summa suhtele pakkumise kogusummasse (lahter 4). Igale osapooltele eraldatav summa ümardatakse lähima euron. EKP võib fikseeritud intressimääraga pakkumiste puhul siiski otsustada eraldada igale pakkujale miinimumsumma/minimaalse osa.

MUUTUVA INTRESSIMÄÄRAGA EUROS NOMINEERITUD PAKKUMISMENETLUSED

Likviidsust lisavate muutuva intressimääraga euros nomineeritud pakkumiste rahuldamisel

⁸ Või esitada piisavalt sularaha, kui tegemist on likviidsust absorbeerivate operatsioonidega.

Lahter 4

FIKSEERITUD INTRESSIMÄÄRAGA PAKKUMISTE RAHULDAMINE

Jaotuse protsendimäär on: $kogu\% = \frac{A}{\sum_{i=1}^n a_i}$

i -ndale osapooltele eraldatud summa on: $kogu_i = kogu\% \times (a_i)$

kus

A = kogu jaotatav summa

n = osapoolte koguarv

a_i = i -nda osapoolte pakkumise summa

kogu% = jaotuse protsendimäär

$kogu_i$ = i -ndale osapooltele eraldatud kogusumma

loetletakse pakkumised pakutud intressimäärade kahanevas järjekorras. Esmajärjekorras rahuldatakse kõrgeima intressimääratasemega pakkumised ning järgnevaid madalama intressimääraga pakkumisi aktsepteeritakse, kuni kogu jaotatav likviidsus on ammendunud. Kui madalaima aktsepteeritud intressimäärataseme (s.t intressi piirmäär) korral on pakkumiste kogusumma suurem kui jaotamisele kuuluv summa, jaotatakse see summa pakkumiste vahel proportsionaalselt vastavalt jaotamisele kuuluva

summa suhtele intressi piirmääraga pakkumiste kogusummasse (vt lahter 5). Igale osapooltele eraldatav summa ümardatakse lähima euron.

Likviidsust absorbeerivate muutuva intressimääraga pakkumiste (mida võib kasutada võlasertifikaatide väljalaskmiseks ja tähtjaliste hoiuste kogumiseks) rahuldamise puhul loetletakse pakkumised pakutud intressimäärade kasvavas järjekorras (või pakutud hindade kahanevas järjekorras). Esmajärjekorras

Lahter 5

EUROS NOTEERITUD MUUTUVA INTRESSIMÄÄRAGA PAKKUMISTE RAHULDAMINE

(näide viitab pakkumistele, mis on noteeritud intressimääradena)

Intressi piirmääraga jaotatava summa osakaal on:

$$\text{kogu}\%(r_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)}{a(r_m)}$$

i -ndale osapooltele jaotatud summa intressi piirmääraga on:

$$\text{kogu}(r_m)_i = \text{kogu}\%(r_m) \times a(r_m)_i$$

i -ndale osapooltele eraldatud kogusumma on:

$$\text{kogu}_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)_i + \text{kogu}(r_m)_i$$

kus

A = kogu jaotatav summa

r_s = osapoolte pakutud s -s intressimäär

n = osapoolte koguarv

$a(r_s)_i$ = i -nda osapoolte pakutud summa s -nda intressimääraga (r_s)

$a(r_m)_i$ = pakkumiste kogusumma s -nda intressimääraga (r_s)

$$a(r_s) = \sum_{i=1}^n a(r_s)_i$$

r_m = intressi piirmäär:

$r_l \geq r_s \geq r_m$ likviidsuse lisamiseks teostatava pakkumise korral

$r_m \geq r_s \geq r_l$ likviidsuse absorbeerimiseks teostatava pakkumise korral

r_{m-1} = intressi piirmäärade eelnev intressimäär (viimane intressimäär, mille korral pakkumised rahuldatakse täielikult):

$r_{m-1} > r_m$ likviidsuse lisamiseks teostatava pakkumise korral

$r_m > r_{m-1}$ likviidsuse absorbeerimiseks teostatava pakkumise korral

$\text{kogu}\%(r_m)$ = intressi piirmääraga jaotatava summa osakaal

$\text{kogu}(r_s)_i$ = i -ndale osapooltele jaotatud summa s -nda intressimääraga

kogu_i = i -ndale osapooltele eraldatud kogusumma

rahuldatakse madalaima intressimääratasemega (kõrgeima hinnaga) pakkumised ning seejärel aktsepteeritakse järgnevaid kõrgema intressimääraga pakkumisi (madalama hinnaga pakkumisi), kuni kogu absorbeeritav likviidsus on ammendunud. Kui kõrgeima aktsepteeritud intressimäär (madalaima hinna) taseme (s.t intressi/hinna piirmäär) korral on pakkumiste kogusumma suurem kui jaotamisele kuuluv summa, jaotatakse see summa pakkumiste vahel proportsionaalselt vastavalt jaotamisele kuuluva summa suhtele intressi/hinna piirmääraga pakutud kogusummasse (vt lahter 5). Võlasertifikaatide väljalaskmiseks ümardatakse igale osapoolele eraldatav summa võlasertifikaatide nominaalväärtuse lähima kordajani. Muude likviidsust absorbeerivate operatsioonide puhul ümardatakse igale osapoolele eraldatav summa lähima euron.

EKP võib muutuva intressimääraga pakkumismenetluste puhul siiski otsustada eraldada igale edukale pakkujale miinimumsumma.

MUUTUVA INTRESSIMÄÄRAGA VALUUTA VAHETUSTEHINGUTE PAKKUMISED

Likviidsust lisavate muutuva intressimääraga valuuta vahetustehingute pakkumiste jaotamisel loetletakse pakkumised vahetustehingu hinna (swapi punktide) noteeringute kasvavas järjekorras.⁹ Esmajärjekorras rahuldatakse madalaima vahetustehingu hinna noteeringuga pakkumised ning järgnevaid kõrgemaid vahetustehingu hinnaga noteeringuid aktsepteeritakse, kuni jaotamisele kuuluv fikseeritud valuuta kogusumma on ammendunud. Kui kõrgeima aktsepteeritud vahetustehingu hinnaga noteeringu (s.t vahetustehingu piirpunktide noteeringu) korral on pakkumiste kogusumma suurem kui allesolev jaotatav summa, jaotatakse allesolev summa pakkumiste vahel proportsionaalselt vastavalt allesoleva jaotatava summa suhtele võrreldes vahetustehingu piirhinna noteeringuga pakutud kogusummaga (vt lahter 6). Igale osapoolele eraldatav summa ümardatakse lähima euron.

Likviidsust absorbeerivate muutuva intressimääraga valuuta vahetustehingute pakkumiste rahuldamisel loetletakse pakkumised pakutud vahetustehingu hinna (swapi punktide) noteeringute kahanevas järjekorras. Kõigepealt rahuldatakse kõrgeima vahetustehingu hinna noteeringuga pakkumised ning järgnevaid madalaimaid vahetustehingu hinna noteeringuid aktsepteeritakse, kuni absorbeeritava fikseeritud valuuta kogusumma on ammendunud. Kui madalaima aktsepteeritud vahetustehingu hinna noteeringu (s.t vahetustehingu piirpunktide noteeringu) korral on pakkumiste kogusumma suurem kui allesolev jaotatav summa, jaotatakse allesolev summa pakkumiste vahel proportsionaalselt vastavalt allesoleva jaotatava summa suhtele võrreldes vahetustehingu hinna noteeringuga pakutud kogusummaga (vt lahter 6). Igale osapoolele eraldatav summa ümardatakse lähima euron.

ENAMPAKKUMISE LIIK

Muutuva intressimääraga pakkumiste puhul võib eurosüsteem rakendada kas ühtse või mitme intressimääraga enampakkumise menetlusi. Ühtse intressimääraga enampakkumise (Hollandi enampakkumise) puhul on kõigi rahuldatud pakkumiste suhtes kohaldatav intressimäär/hind/punkt samaväärne intressi/hinna/punkti piirmääraga (s.t sellega, mille puhul ammendub kogu jaotatav summa). Mitme intressimääraga enampakkumise (Ameerika enampakkumise) puhul on intressimäär/hind/punkt samaväärne igaks konkreetseks pakkumiseks esitatud intressimäär/hinna/punktiga.

⁹ Vahetustehingu hinna noteeringud loetletakse kasvavas järjestuses, võttes arvesse noteeringu märki, mis on sellest, kas välisvaluuta ja euro vaheliste intressimäärade erinevus on negatiivne või positiivne. Kui vahetuslepingu kehtivuse ajal on välisvaluuta intressimäär kõrgem kui euro vastav intressimäär, on vahetustehingu hinna (swapi punkti) noteering positiivne (s.t euro on noteeritud välisvaluuta suhtes nimiväärtusest kõrgemalt). Kui aga välisvaluuta intressimäär on madalam kui euro vastav intressimäär, on vahetustehingu hinna noteering negatiivne (s.t euro on noteeritud välisvaluuta suhtes nimiväärtusest madalamalt).

MUUTUVA INTRESSIMÄÄRAGA VALUUTA VAHETUSTEHINGUTE PAKKUMISTE RAHULDAMINE

Vahetustehingu piirhinna noteeringu kohase jaotuse osakaal on:

$$\text{kogu}\%(\Delta_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)}{a(\Delta_m)}$$

i -ndale osapooltele vahetustehingu piirhinna noteeringu kohaselt jaotatud summa on:

$$\text{kogu}(\Delta_m)_i = \text{kogu}\%(\Delta_m) \times a(\Delta_m)_i$$

i -ndale osapooltele eraldatud kogusumma on:

$$\text{kogu}_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)_i + \text{kogu}(\Delta_m)_i$$

kus

A = kogu jaotatav summa

Δ_s = osapoolte pakkumine vahetustehingu hinna (swapi punktide) noteeringuga s

n = osapoolte koguarv

$a(\Delta_s)_i$ = i -nda osapoolte pakutud summa vahetustehingu hinna noteeringuga s (Δ_s)

$a(\Delta_s)$ = pakkumiste kogusumma vahetustehingu hinna noteeringuga (Δ_s)

$$a(\Delta_s) = \sum_{i=1}^n a(\Delta_s)_i$$

Δ_m = vahetustehingu piirhinna noteering:

$\Delta_m \geq \Delta_s \geq \Delta_l$ likviidsuse lisamiseks teostatava valuuta vahetustehingu korral

$\Delta_l \geq \Delta_s \geq \Delta_m$ likviidsuse absorbeerimiseks teostatava valuuta vahetustehingu korral

Δ_{m-1} = vahetustehingu hinna noteeringule eelnev vahetustehingu piirhinna noteering (viimane vahetustehingu noteering, mille korral pakkumised rahldatakse täielikult)

$\Delta_m > \Delta_{m-1}$ likviidsuse lisamiseks teostatava valuuta vahetustehingu korral

$\Delta_{m-1} > \Delta_m$ likviidsuse absorbeerimiseks teostatava valuuta vahetustehingu korral

$\text{kogu}\%(\Delta_m)$ = vahetustehingu piirhinna noteeringu kohase jaotuse osakaal

$\text{kogu}(\Delta_s)_i$ = i -ndale osapooltele jaotatud summa vahetustehingu hinna noteeringuga s

kogu_i = i -ndale osapooltele eraldatud kogusumma

5.1.6 PAKKUMISEMENETLUSE TULEMUSTE VÄLJAKUULUTAMINE

Standard- ja kiirpakkumismenetluste tulemuste avalikuks väljakuulutamiseks kasutatakse elektroonilisi kanaleid. Lisaks sellele võivad liikmesriikide keskpangad teatada pakkumisoperatsioonist otse osapooltele, ilma elektroonilisi kanaleid kasutamata. Avalik pakkumistulemuste teade sisaldab tavaliselt järgmisi andmeid:

- pakkumisoperatsiooni viitenumber;
- pakkumisoperatsiooni kuupäev;
- operatsiooni liik;
- operatsiooni tähtaeg;
- eurosüsteemi osapoolte pakkumiste kogusumma;
- pakkujate arv;
- asjaomased valuutad (valuuta vahetustehingute puhul);
- kogu jaotatud summa;
- jaotuse protsendimäär (fikseeritud intressimääraga pakkumismenetluste puhul);
- hetkekurss (valuuta vahetustehingute puhul);
- aktsepteeritud intressi/hinna/punkti piirmäär ja intressi/hinna/punkti piirmääraga jaotatud summa osakaal (muutuva intressimääraga pakkumiste puhul);
- pakkumisintressi alammäär, pakkumisintressi ülemmäär ja kaalutud keskmine jaotusmäär (mitme intressimääraga enampakkumise puhul);
- operatsiooni alguspäev ja tähtpäev (vajaduse korral) või instrumendi väärtuspäev ja tähtpäev (võlasertifikaatide väljalaskmise puhul);

- väikseim individuaalne jaotatav maht (kui see on olemas);
- väikseim jaotusmäär (kui see on olemas);
- sertifikaatide nimiväärtus (võlasertifikaatide väljalaskmise puhul) ning
- väljalaske ISIN-kood (võlasertifikaatide väljalaskmise puhul).

Liikmesriikide keskpangad kinnitavad otse edukale osapooltele konkreetse eralduse tulemused.

5.2 KAHEPOOLSETE OPERATSIOONIDE TEOSTAMISE KORD

ÜLDINE RAAMISTIK

Liikmesriikide keskpangad võivad teostada operatsioone kahepoolsete operatsioonide põhimõttel.¹⁰ Selliseid operatsioone võib kasutada tasandavateks avaturuoperatsioonideks ja struktuurioperatsioonideks. Laias laastus võib neid määratleda kui operatsioone, mille puhul eurosüsteem teostab tehingu ühe või mitme osapoollega ilma pakkumiseta. Seoses sellega on võimalik eristada kaht liiki kahepoolseid operatsioone: operatsioonid, mille puhul eurosüsteem võtab ühendust otse osapooltega, ja operatsioonid, mis teostatakse väärtpapieribörside ja turuesindajate kaudu.

OTSEKONTAKT OSAPUOLTEGA

Selle tehingu puhul võtavad liikmesriikide keskpangad ühendust otse ühe või mitme samasse riiki kuuluva osapooltega, kes valitakse välja punktis 2.2 sätestatud kriteeriumide kohaselt. Liikmesriikide keskpangad otsustavad EKP antud täpsete juhtnõõride kohaselt, kas sõlmida osapooltega lepingud. Tehingutega seotud arveldamine toimub liikmesriikide keskpankade kaudu.

¹⁰ EKP nõukogu võib otsustada, kas erandlike asjaolude korral võib kahepoolseid peenhälestusoperatsioone teostada ka EKP ise.

Kui EKP nõukogu peaks otsustama, et erandolukorras võib kahepoolseid operatsioone teostada ka EKP ise (või üks või mitu EKP tegevüksusena tegutsevat liikmesriikide keskpanka), kohandatakse selliste operatsioonide menetluskorda vastavalt. Sellisel juhul võtab EKP (või EKP tegevüksusena tegutsevad liikmesriikide keskpangad) ühendust otse ühe või mitme euroalal tegutseva osapoollega, kes valitakse välja punktis 2.2 sätestatud kriteeriumide kohaselt. EKP (või EKP tegevüksusena tegutsevad liikmesriikide keskpangad) otsustavad, kas sõlmida osapooltega lepingud või ei. Tehingutega seotud arveldamine toimuks siiski detsentraliseeritult liikmesriikide keskpankade kaudu.

Kahepoolseid operatsioone, mis põhinevad otsekontaktil osapooltega, võib kasutada pöördtehingute, otsetehingute, valuuta vahetustehingute ja tähtajaliste hoiuste kogumise jaoks.

OPERATSIOONID, MIS TEOSTATAKSE VÄÄRTPABERIBÖRSIDE JA TURUESINDAJATE KAUDU

Liikmesriikide keskpangad võivad otsetehinguid teostada väärtpaberibörside ja turuesindajate kaudu. Selliste operatsioonide puhul ei ole osapoolte valik eelnevalt piiratud ning menetlusi kohandatakse vastavalt tehingu objektiks oleva võlainstrumendiga seotud turutavadele. EKP nõukogu otsustab, kas erandolukorras võib EKP ise (või üks või mitu EKP tegevüksusena tegutsevat liikmesriikide keskpanka) teostada peenhälestus-otseoperatsioone väärtpaberibörside ja turuesindajate kaudu.

KAHEPOOLSETE OPERATSIOONIDE VÄLJAKUULUTAMINE

Kahepoolseid operatsioone ei kuulutata tavaliselt eelnevalt avalikult välja. Lisaks sellele võib EKP otsustada jätta kahepoolse operatsiooni tulemused avalikult välja kuulutamata.

KAHEPOOLSETE OPERATSIOONIDE TEOSTAMISE PÄEVAD

EKP võib otsustada kahepoolsete peenhälestusoperatsioonide teostamise mis

tahes eurosüsteemi pangapäeval. Sellistes operatsioonides osalevad ainult niisuguste liikmesriikide keskpangad, kus kauplemispäev, arvelduspäev ja tagasimaksepäev on RKP pangapäevad.

Struktuurse otstarbega kahepoolseid otseoperatsioone ja nendega seotud arveldusi teostatakse tavaliselt päevadel, mis on RKP pangapäevad kõigis liikmesriikides.

5.3 ARVELDUSKORD

5.3.1 ÜLDINE RAAMISTIK

Eurosüsteemi püsivõimaluste kasutamisega või avaturuoperatsioonides osalemisega seotud rahaliste tehingute arveldamine toimub liikmesriigi keskpangas asuvatel osapoolte kontodel (või TARGETis osalevate arvelduspankade kontodel). Rahaliste tehingutega seotud arveldamine toimub alles pärast seda (või samal ajal), kui operatsiooni tagatisvara on lõplikult üle kantud. See tähendab, et tagatisvara tuleb kas eelnevalt hoiustada liikmesriigi keskpangas olevale depooarvele või sellega tuleb arveldada kõnealuses liikmesriigi keskpangas päevasiseselt ülekandega makse vastu. Tagatisvara ülekande teostatakse osapoolte väärtpaberite arvelduskontode kaudu väärtpaberiarveldussüsteemis, mis vastab EKP miinimumnõuetele.¹¹ Kui osapooltel ei ole depooarvet liikmesriigi keskpangas või väärtpaberite arvelduskontot EKP miinimumnõuetele vastavas väärtpaberiarveldussüsteemis, võib ta tagatisvaraga arveldamiseks kasutada korrespondentkrediidiastutuse väärtpaberite arvelduskontot või depooarvet.

Täpsemad sätted arvelduskorra kohta määratletakse lepingulistest eeskirjadest, mida liikmesriikide keskpankade (või EKP) rakendavad konkreetse rahapoliitilise

¹¹ Euroala kõlblike väärtpaberiarveldussüsteemide kasutamise standardite kirjeldus ja nende süsteemide vaheliste ühenduste ajakohane loetelu on kättesaadavad EKP veebilehel (www.ecb.int).

Tabel 3 Eurosüsteemi avaturuoperatsioonide tavapärased arvelduspäevad¹⁾

Rahapoliitiline instrument	Tavapakkumismenetlustel põhinevate operatsioonide arvelduspäev	Kiirpakkumismenetlustel või kahepoolsetel toimingutel põhinevate operatsioonide arvelduspäev
Pöördtehingud	T+1 ²⁾	T
Otsetehingud	–	Tagatisvara puhul kehtiva turutava kohaselt
Võlasertifikaatide väljalaskmine	T+1	–
Valuuta vahetustehingud	–	T, T+1 või T+2
Tähtajaliste hoiuste kogumine	–	T

1) T tähistab kauplemispäeva. Arvelduspäev viitab eurosüsteemi pangapäevale.

2) Kui põhilise või pikemaajalise refinantseerimisoperatsiooni tavapärase arvelduspäev langeb kokku pangapäevaga, võib EKP otsustada kasutada teistsugust arvelduspäeva, muu hulgas võimalust arveldada samal päeval. Põhiliste ja pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide arvelduspäevad määratakse eelnevalt kindlaks eurosüsteemi pakkumisoperatsioonide kalendris (vt punkt 5.1.2).

instrumendi suhtes. Siseriiklike õiguslike ja tegutsemistavade tõttu võib arvelduskord eri liikmesriikide keskpankades pisut erineda.

ja valuuta vahetustehingute tegemiseks aeg-ajalt kasutada muid arvelduspäevi (vt tabel 3).

5.3.2 AVATURUOPERATSIOONIDE ARVELDAMINE

Tavapakkumismenetlustel põhinevad avaturuoperatsioonid (s.t põhilised refinantseerimisoperatsioonid, pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid ja struktuurioperatsioonid) arveldatakse tavaliselt esimesel päeval pärast kauplemispäeva, mil kõik asjaomased siseriiklikud RTGSid ja kõik asjaomased väärtpaberiarveldussüsteemid on avatud. Põhimõtteliselt on eurosüsteemi eesmärk teostada oma avaturuoperatsioonidega seotud tehingute arveldused samal ajal kõigis liikmesriikides kõigi osapooltega, kes on esitanud piisava tagatisvara. Tulenevalt operatsioonidega seotud piirangutest ja väärtpaberiarveldussüsteemi tehnilistest omadustest võib avaturuoperatsiooni arvelduse ajastus euroalal olla päeva lõikes erinev. Põhiliste ja pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide arveldusaeg langeb tavaliselt kokku vastava tähtajaga eelmise operatsiooni tagasimakseajaga.

Eurosüsteemi eesmärk on teostada kiirpakkumismenetlustel ja kahepoolsetel menetlustel põhinevate avaturuoperatsioonide arveldused kauplemispäeval. Funktsionaalsetel põhjustel võib eurosüsteem nende operatsioonide, eelkõige otsetehingute (peenhäälestuse jaoks ja struktuursel otstarbel)

5.3.3 PÄEVALÕPUOPERATSIOONID

Päevalõpuoperatsioonid on määratletud liikmesriikide RTGSes ja TARGETide käsitlevates dokumentides. Üldjuhul suletakse TARGET kell 18 EKP aja (Kesk-Euroopa aja) järgi. Pärast sulgemisaega ei võta liikmesriigi RTGSid vastu uusi maksekorraldusi, kuid enne sulgemisaega vastuvõetud maksekorralduste töötlemine jätkub. Osapooled peavad esitama taotlused laenamise püsivõimaluse või hoiustamise püsivõimaluse kasutamiseks asjaomase liikmesriigi keskpangale hiljemalt 30 minutit pärast TARGETi tegelikku sulgemisaega.¹²

Kui päevalõpu kontrollprotseduuri lõpetamise järel on kõlbliku osapole (siseriikliku RTGSi) arvelduskonto saldo negatiivne, loetakse see automaatselt laenamise püsivõimaluse kasutamise taotluseks (vt punkti 4.1).

¹² Eurosüsteemi püsivõimaluste kasutamise taotlemise tähtaega lükatakse 30 minuti võrra edasi kohustuslike reservide hoidmisperioodi eurosüsteemi viimasel pangapäeval.

6. PEATÜKK

RAHAPOLIITILISTEKS OPERATSIOONIDEKS KÕLBLIKUD VARAD

6.1 ÜLDINE RAAMISTIK

EKPSi põhikirja artikliga 18.1 lubatakse EKP-l ja liikmesriikide keskpankadel tegutseda rahaturgudel, müües ja ostes tagatisvara otse või tagasiostulepingutega ning nõutakse, et kõigi eurosüsteemi laenuoperatsioonide aluseks peavad olema piisavad tagatised. Sellest tulenevalt toetuvad kõik eurosüsteemi likviidsust lisavad operatsioonid tagatisvarale, mille osapooled on esitanud kas vara omandi üleandmise teel (otsetehingute või tagasiostulepingute puhul) või asjaomase vara kohta esitatava pandiga (tagatud laenude puhul).¹

Selleks et kaitsta eurosüsteemi tema rahapoliitiliste operatsioonidega seotud kahjude kandmise eest, tagada osapoolte võrdne kohtlemine ja suurendada töö tulemuslikkust, peavad tagatisvarad vastama teatavatele kriteeriumidele, et need oleksid kõlblikud eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide jaoks.

Euroopa Majandus- ja Rahaliidu 3. etapi alguses tuli pöörata piisavalt tähelepanu liikmesriikide finantsstruktuuride olemasolevatele erinevustele. Seepärast on eelkõige eurosüsteemisisestel eesmärkidel eristatud kaht eurosüsteemi rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblike varade kategooriat. Neid kaht kategooriat nimetatakse vastavalt esimeseks ja teiseks astmeks:

- esimene aste koosneb likviidsetest võlainstrumentidest, mis vastavad EKP määratletud ühtsetele ja kogu euroala hõlmavatele kõlblikuskriteeriumidele ning
- teine aste koosneb täiendavatest likviidsetest ja vähelikviidsetest varadest, mis on eriti olulised liikmesriikide finantsturgude ja pangandussüsteemide jaoks ja mille kõlblikuskriteeriumid kehtestatakse liikmesriikide keskpankades vastavalt EKP kehtestatud minimaalsetele kõlblikuskriteeriumidele. EKP peab vastavate liikmesriikide keskpankade rakendatavad konkreetseid teise astme kõlblikuskriteeriumid heaks kiitma.

Kahe nimetatud astme vahel ei tehta vahet seoses varade kvaliteedi ega nende kõlblikkusega eurosüsteemi rahapoliitika eri liiki operatsioonide jaoks (tavaliselt ei kasuta eurosüsteem teise astme varasid siiski otsetehinguteks). Eurosüsteemi rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblikke varasid võib kasutada päevasiseste laenude tagatisvarana.

Esimese ja teise astme varade puhul võib kasutada punktis 6.4 sätestatud riskiohjemeetmeid. Eurosüsteemi osapooled võivad likviidseid varasid kasutada piiriülevalt, s.t nad võivad saada vahendeid oma tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpangast, kasutades teises liikmesriigis asuvaid varasid (vt punkt 6.6).

Praegu töötatakse eurosüsteemis välja eurosüsteemi laenuoperatsioonideks kõlblike tagatiste ühtset loetelu (edaspidi “ühtne loetelu”). Ühtne loetelu võetakse kasutusele järk-järgult ning sellega vahetatakse lõpuks välja praegune kaheastmesüsteem. Need vähesed varaliigid, mis ei vasta ühtsesse loetelusse võtmise tingimustele, jäetakse järk-järgult kasutusest välja.

Ühtse loetelu kehtestamise esimene faas hõlmab järgmisi meetmeid:

- a) esimeses astmes võetakse kasutusele uus kategooria tagatise, mida varem rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblikuks ei peetud, nimelt euros nomineeritud võlainstrumentid, mis on välja lastud kümne Euroopa Majanduspiirkonna välises (G10) riigis asutatud juriidilise isiku poolt;
- b) täpsustatakse norme, millele reguleerimata turud peavad vastama, et olla eurosüsteemi jaoks vastuvõetavad;

¹ Likviidsust absorbeerivad avaturu otse- ja pöördtehingud toetuvad samuti tagatisvarale. Likviidsust absorbeerivate avaturu pöördtehingute puhul kasutatava tagatisvara kõlblikuskriteeriumid on samasugused nagu likviidsust lisavate avaturu pöördtehingute puhul kasutatavad kriteeriumid. Likviidsust absorbeerivate operatsioonide puhul turuväärtuse allahindlusi siiski ei kasutata.

EDASISED SAMMUD ÜHTSE TAGATISTE LOETELU SUUNAS

Ühtse loetelu kasutuselevõtu teise faasina on EKP nõukogu kiitnud põhimõtteliselt heaks kava lisada loetellu kõikide euroala riikide pangalaenu ning väheliikviidsed hüpoteegiga tagatud väikevõlainstrumentid, millest praegu sobivad tagatiseks üksnes Iirimaa hüpoteegiga tagatud võlakirjad. Pangalaenu tagatiseks sobivuse nõudeid täpsustatakse praegu ja need tehakse teatavaks õigel ajal pärast seda, kui ühtse loetelu kasutuselevõtu kõik küsimused on lahendatud.

Tagatakse, et EKP nõukogu nii tehtud kui ka tulevased otsused tagatiste süsteemi kohta on omavahel kooskõlas.

- c) nendes riikides, kus omandiväärtpabereid peetakse likviidseteks, kustutatakse need teise astme varade loeteludest. Muude esimese astme varade suhtes rakendatakse järgmisi kõlblikuskriteeriume (vt ka tabel 4):

Enamik varasid, mis on praegu teise astme likviidsed varad, on likviidsed ka ühtses loetelus.

Nimetatud muudatused rakendusid kohe ja neid on kirjeldatud punktides 6.2 ning 6.3. Kuna aga on oodata, et tulenevalt nimetatud muudatustest tuleb rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblike tagatiste loetelu kohandada, on koostatud eeskirjad varade järkjärgulise kustutamise kohta sellest loetelust. Võlainstrumentid, mis on reguleerimata turgudel noteeritud või millega nimetatud turgudel kaubeldakse ja mis on tunnistatud vastuvõetamatuks, jäävad rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblikuks kuni 2007. aasta maini.

Edasised muudatused ühtse loetelu rakendamiseks järgnevad hiljem (vt lahter 7).

6.2 ESIMISE ASTME VARAD

EKP koostab loetelu esimese astme varadest ja haldab seda. Kõnealune loetelu on avalikkusele kättesaadav.²

EKP väljalastud võlasertifikaadid on loetletud esimese astme varadena. Esimese astme varade loetellu kuuluvad ka võlasertifikaadid, mille liikmesriikide keskpangad on välja lasknud enne, kui vastavas liikmesriigis võeti kasutusele euro.

- Tegemist peab olema võlainstrumentidega, mida iseloomustavad järgmised omadused:
 - fikseeritud, tingimusteta põhisumma; ja
 - kupong, millega ei või kaasneda negatiivne rahakäive. Lisaks sellele peaks kupong olema üks järgmistest: i) nullkupong, ii) fikseeritud, intressimääraga kupong või iii) ujuva intressimääraga kupong, mis on seotud viiteintressiga. Kupong võib olla seotud väljalaskja enda reitingu muutumisega. Lisaks sellele on kõlblikud ka inflatsioonimääraga indekseeritud võlakirjad. Nimetatud omadused peavad säilima kuni kohustuse lunastamiseni.³

- Võlainstrumentid peavad vastama kõrgetele krediitstandarditele. Võlainstrumentide krediitstandardi hindamisel võtab EKP muu hulgas arvesse turuagentuuride kättesaadavaid reitinguid, tagatise, mille esitavad finantsiliselt usaldusväärsed

² Nimetatud loetelu avaldatakse EKP veebilehel (www.ecb.int) ning seda ajakohastatakse iga päev.

³ Esimesest astmest jäetakse välja võlainstrumentid, mis annavad põhisummale ja/või intressimäärale sellise õiguse, mis on allutatud sama väljalaskja muude võlainstrumentide valdajate õigustele (või struktureeritud väljalaske puhul allutatud sama väljalaske teistele osadele).

garandid,⁴ ja teatavaid institutsionaalseid kriteeriume, mis tagaksid instrumendivaldajate kaitstuse eriti kõrge taseme.⁵

- Võlainstrumendid peavad olema väärtpaberite registreerimissüsteemis ülekantavad.
- Nad peavad olema hoiustatud/registreeritud (välja lastud) EMP keskpangas või väärtpaberite keskdepositooriumis, mis vastab EKP kehtestatud miinimumnõuetele. Neid tuleb hoida (arveldada) euroalal eurosüsteemis oleva konto kaudu või EKP kehtestatud standarditele vastava väärtpaberiarveldussüsteemi kaudu (selliselt, et realiseerimise suhtes kehtib euroala riigi õigus). Kui väärtpaberite keskdepositoorium, kus vara on välja lastud, ja väärtpaberiarveldussüsteem, kus seda hoitakse, ei ole identsed, peab nende kahe asutuse vahel olema EKP poolt heaks kiidetud seos.⁶
- Nad peavad olema nomineeritud eurodes.⁷
- Nende väljalaskjad (või siis tagajad) peavad olema EMPs tegutsevad üksused.⁸ Nende väljalaskjad võivad samuti olla kümnes EMP välises riigis (G10) tegutsevad üksused⁹. Viimasel juhul võib võlainstrumente kõlblikuks pidada üksnes juhul, kui eurosüsteem saab kinnituse, et tema õigused on vastava EMP välise G10 riigi seaduste kohaselt ja eurosüsteemile vastuvõetavalt kaitstud. Selleks ja enne, kui varad kõlblikuks tunnistatakse, tuleb eurosüsteemile esitada talle vormilt ja sisult vastuvõetav õiguslik arvamus.
- Võlainstrumendid peavad olema kantud börsinimekirja või noteeritud reguleeritud turul, nagu see on määratletud nõukogu 10. mai 1993. aasta direktiivis 2004/39/EMÜ väärtpaberiturul pakutavate investeerimisteenuste kohta,¹⁰ või kantud börsinimekirja, noteeritud või kaubeldavad teatavatel EKP määratletud reguleerimata turgudel.¹¹ Reguleerimata turgude hindamisel toetub eurosüsteem kolmele põhimõttele –

4 Garandid peavad tegutsema EMPs. Tagatis loetakse nõuetekohaseks, kui garant on andnud tingimusteta ja tühistamatu tagatise emitendi kohustustele seoses laenu põhisumma, intresside ja muude võlainstrumentide valdajatele maksmisele kuuluvatele summade tasumisega, kuni need on täielikult täidetud. Tagatis tuleb maksta esimesel nõudmisel (sõltumata tagatisvara võlakohustusest). Tagatised, mille on andnud maksustamisõigusega avalik-õiguslikud üksused, tuleks maksta esimesel nõudmisel või viivitamata ja täpselt pärast maksekohustuse mittetäitmist. Tagatisest tulenevad garanti kohustused peavad olema vähemalt samaväärsed kõikide muude garanti tagatiseta kohustustega ning need tuleb tasuda samaaegselt. Tagatis peab kuuluma EL liikmesriigi seaduste kohaldamisalasse ning see on õiguslikult kehtiv, siduv ja garanti suhtes täitmisele pööratav. Täitmisele pööratavuse nõuet kohaldatakse kõikide maksejõuetus- või pankrotialaste õigusaktide, aktsiate üldpõhimõtete ning muude selliste õigusaktide ja põhimõtete puhul, mida kohaldatakse garanti suhtes ja mis üldiselt mõjutavad võlausaldajate õigusi garanti suhtes. Kui garant tegutseb mõnes muus riigis kui see, mille õigusega reguleeritakse tagatist, kinnitatakse seadusliku kinnitusega ka seda, et tagatis on kehtiv ja täitmisele pööratav garanti asukohajärgse õiguse alusel. Tagatise õiguslikku kehtivust, siduvust ja täitmisele pööratavust käsitlev seaduslik kinnitus tuleb esitada eurosüsteemile vormilt ja sisult vastuvõetaval viisil, enne kui tagatisega hõlmatud vara võib käsitleda kõlblikuna. Seaduslik kinnitus tuleb esitada läbivaatamiseks RKP-le, kes teatab teatavast tagatisega hõlmatud varast, mis tuleb kanda kõlblike varade loetellu. Tavaliselt teatab teatavast varast selle liikmesriigi keskpang, kus vara börsinimekirja kantakse, noteeritakse või kus sellega kaubeldakse. Mitmekordse börsinimekirja kandmise korral tuleb kõik arupärimised saata EKP kõlblike varade osakonna e-posti aadressil Eligible-Assets.hotline@ecb.int. Seaduslikku kinnitust ei ole vaja tagatiste puhul, mis on antud individuaalse reitinguga võlainstrumentidele, ega tagatise puhul, mille on andnud maksustamisõigusega avalik-õiguslikud üksused.

5 Võlainstrumendid, mille on välja lasknud krediidiasutused, mis vastavad täpselt nõukogu 20. detsembri 1985. aasta avatud investeerimisfondide (UCITS) käsitlevate õigusnormide kooskõlastamist käsitleva direktiivi 85/611/EMÜ (EÜT L 375, 31.12.1985, lk 3, muudetud nõukogu 22. märtsi 1988. aasta direktiiviga 88/220/EMÜ, EÜT L 100, 19.04.1988, lk 31, 21. jaanuari 2002. aasta direktiiviga 2001/107/EÜ, EÜT L 41, 13.02.2002, lk 20, ja 21. jaanuari 2002. aasta direktiiviga 2001/108/EÜ, EÜT L 41, 13.02.2002, lk 35) artikli 22 lõikes 4 sätestatud kriteeriumidele, on esimese astme kõlblikud varad.

6 Euroala kõlblike väärtpaberiarveldussüsteemide kasutamise standardite kirjeldus ja nende süsteemide vaheliste ühenduste ajakohane loetelu on kättesaadavad EKP veebilehel (www.ecb.int).

7 Väljendatud eurodes või euro siseriiklikus vääringus.

8 Nõuet, mille kohaselt väljalaskev üksus peab tegutsema EMP riikides või EMP välistes G10 riikides, ei rakendata rahvusvaheliste ja riigiüleste institutsioonide suhtes.

9 EMP väliste G10 riikide hulka kuuluvad praegu USA, Kanada, Jaapan ja Šveits.

10 ELT L 145, 30. aprill 2004, lk 1.

11 Võlainstrumendid, mille on välja lasknud krediidiasutused, mis ei vasta täpselt nõukogu direktiivi 85/611/EMÜ artikli 22 lõikes 4 sätestatud kriteeriumidele, kantakse esimese astme varade loetellu ainult juhul, kui need on kantud börsinimekirja või noteeritud reguleeritud turul, nagu see on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiivis 2004/39/EMÜ rahastamisvahendite turgude kohta.

ohutus, läbipaistvus ja juurdepääsetavus.¹² Lisaks sellele võib EKP konkreetsete võlainstrumentide kõlblikkuse kindlaksmääramisel võtta arvesse turu likviidsust.

Kuigi osapool enda või mis tahes muu üksuse poolt, kellega osapool on märkimisväärne seos, väljalastud või tagatud võlainstrumentid on esimese astme varade loetelus, ei tohiks osapooled neid tagatisvaradeks esitada.^{13, 14, 15}

Liikmesriikide keskpangad võivad otsustada mitte aktsepteerida tagatisvarana järgmisi instrumente hoolimata nende kuulumisest esimese astme varade loetellu:

- võlainstrumentid, mille tagasimaksmise tähtaeg on enne sellise rahapoliitilise operatsiooni tähtpäeva, mille tagatisvarana seda kasutatakse,¹⁶ või
- võlainstrumentid, millest saadakse tulu (nt kupongimaksud) kuni selle rahapoliitilise operatsiooni tähtpäevani, mille tagatisvarana neid kasutatakse.

Kõik esimese astme varad peavad olema kasutatavad euroalal piiriülevalt. See tähendab seda, et eurosüsteemi osapooltel peab olema võimalus kasutada kõnealuseid varasid siseriiklike väärtpapierarveldussüsteemide vaheliste ühenduste kaudu või muude kõlblike korralduste vahendusel tagatisena krediidi saamiseks oma tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpangast (vt punkt 6.6).

Esimese astme varad on kõlblikud kõigi tagatisvarale toetuvate rahapoliitiliste operatsioonide jaoks, s.t avaturu pöörd- ja otsetehinguteks ning laenamise püsivõimaluseks.

6.3 TEISE ASTME VARAD

Lisaks esimese astme kõlblikuskriteeriumidele vastavatele võlainstrumentidele võivad liikmesriikide keskpangad lugeda kõlblikuks muid, teise astme varasid, mis on nende

liikmesriigi finantsturgude ja pangandussüsteemide jaoks eriti olulised. Liikmesriikide keskpangad kehtestavad teise astme varade kõlblikuskriteeriumid kooskõlas allpool sätestatud minimaalsete kõlblikuskriteeriumidega. EKP peab teise

12 "Ohutus", "läbipaistvus" ja "juurdepääsetavus" on mõisted, mille eurosüsteem on määratlenud üksnes oma tagatiste haldamise ülesande täitmiseks. Turgude valimise eesmärk ei ole hinnata mitmesuguste turgude omapära. Kõnealused põhimõtted on järgmised: *ohutus* tähendab tehingukindlust, eriti aga kindlust tehingute kehtivuse ja täitmisele pööratavuse suhtes; *läbipaistvus* tähendab vaba juurdepääsu teabele turu toimimise ja toimimiskorra, varade finantsomaduste, hinnakujundusmehhanismi, asjaomaste hindade ja koguste (noteeringud, intressimäärad, kauplemismahud, tasumata summad jms) kohta; *juurdepääsetavus* viitab eurosüsteemi võimalusele pääseda turule ja sellel osaleda. Turg on tagatiste haldamise eesmärgil juurdepääsetav, kui selle toimimine ja toimimiseeskirjad võimaldavad eurosüsteemil samal eesmärgil vajaduse korral hankida teavet ja teha tehinguid. Eurosüsteem kavatseb reguleerimata turgude loetelu üle hinnata ning vastuvõetavate turgude loetelu avaldada üks kord aastas oma veebilehel.

13 Kui osapool kasutab varasid, mida ta ei saa kasutada või mida ta ei saa enam kasutada olemasoleva krediidi tagamiseks tulenevalt samasusest väljalaskjaga/garandiga või märkimisväärse seose tõttu, peab ta sellest viivitamata teatama asjaomase riigi keskpangale. Varade väärtuseks määratakse järgmisel hindamispäeval null ning see võib anda aluse lisatagatise nõude esitamiseks (vt ka 6. lisa). Lisaks peab osapool vabastama vara võimalikult kiiresti.

14 Märkimisväärsed seosed: olukord, kus osapool on seotud võlainstrumentide väljalaskjaga põhjusel, et:

- osapoolle kuulub 20% või rohkem väljalaskja kapitalist või üks või mitu ettevõtet, mille kapitalist suurem osa kuulub osapoolle, omab 20% või rohkem väljalaskja kapitalist või osapool ning üks või mitu ettevõtet, mille kapitalist kuulub suurem osa osapoolle, omavad koos 20% või rohkem väljalaskja kapitalist või
- väljalaskjale kuulub 20% või rohkem osapool kapitalist või üks või mitu ettevõtet, mille kapitalist suurem osa kuulub väljalaskjale, omab 20% või rohkem osapool kapitalist või väljalaskja ning üks või mitu ettevõtet, mille kapitalist kuulub suurem osa väljalaskjale, omavad koos 20% või rohkem osapool kapitalist või
- suurem osa nii osapool kui ka väljalaskja kapitalist kuulub kolmandale isikule kas otseselt või kaudselt ühe või mitme ettevõtja kaudu, kelle kapitalist suurem osa kuulub kolmandale isikule.

15 See säte ei kehti järgmiste seoste suhtes: i) märkimisväärne seos osapool ja EMP riikide ametivõimude vahel (k.a juhul, kui ametivõim on emitendi garant); ii) kaubaveksid, mille eest vastutab peale osapool veel vähemalt üks üksus (kes ei ole krediitiasutus); iii) võlainstrumentid, mis vastavad täpselt nõukogu direktiivi 85/611/EMÜ (muudetud) artikli 22 lõikes 4 sätestatud kriteeriumidele; või iv) juhtudel, mil võlainstrumentid on kaitstud konkreetsete õiguslike tagatistega alapunktiga iii võrreldaval viisil.

16 Kui riikide keskpangad peaksid lubama kasutada selliseid instrumente, mille tähtaeg on lühem kui rahapoliitilistel operatsioonidel, mille tagatisvarana neid kasutatakse, peaksid osapooled sellised varad asendama tähtaja saabumisel või enne seda.

astme varade konkreetsed siseriiklikud kõlblikuskriteeriumid heaks kiitma. Liikmesriikide keskpangad koostavad kõlblike teise astme varade siseriiklikud loetelud ja haldavad neid. Kõnealusel loetelud on avalikkusele kättesaadavad.¹⁷

Teise astme varad peavad vastama järgmistele minimaalsetele kõlblikuskriteeriumidele (vt ka tabel 4):

- tegemist võib olla võlainstrumentidega (likviidsete ja vähelikviidsetega), mida iseloomustavad järgmised omadused: a) fikseeritud, tingimusteta põhisumma ja b) kupong, millega ei või kaasned negatiivne rahakäive. Lisaks sellele peaks kupong olema üks järgmistest: i) nullkupong; ii) fikseeritud intressimääraga kupong või iii) ujuva intressimääraga kupong, mis on seotud viiteintressiga. Kupong võib olla seotud väljalaskja enda reitingu muutumisega. Lisaks sellele on kõlblikud ka inflatsioonimääraga indekseeritud võlakirjad. Nimetatud omadused peavad säilima kohustuse lunastamiseni.
- Tegemist peab olema selliste üksuste (või nende tagatud)¹⁸ võlakohustuste või aktsiatega, mida peab rahanduslikult usaldusväärseks selle liikmesriigi keskpang, kes on kandnud vara oma teise astme varade loetellu. Varad peavad olema hõlpsasti juurdepääsetavad sellele liikmesriigi keskpangale, kes on kandnud nad oma teise astme varade loetellu.
- Nad peavad asuma euroalal (nii et tagatiste asetamise menetluse ja realiseerimise suhtes kehtib euroala riigi õigus).
- Nad peavad olema nomineeritud eurodes.¹⁹
- Nende väljalaskjad (või garantid) peavad olema euroalal tegutsevad üksused.

Kuigi osapoole enda või muu üksuse vastu, kellega osapoolel on märkimisväärne seos, kehtivad võlakohustused on teise astme varade

loetelus, ei tohiks osapooled neid tagatisvaradeks esitada.^{20, 21, 22}

Liikmesriikide keskpangad võivad otsustada mitte aktsepteerida tagatisvarana järgmisi varasid hoolimata nende kuulumisest teise astme loetellu:

- võlainstrumentid, mille tagasimaksmise tähtaeg on enne sellise rahapoliitilise operatsiooni tähtpäeva, mille tagatisvarana seda kasutatakse;²³
- võlainstrumentid, millest saadakse tulu (nt kupongimaksud) kuni selle rahapoliitilise operatsiooni tähtpäevani, mille tagatisvarana neid kasutatakse.

Kõik teise astme varad peavad olema kasutatavad euroalal piiriüleselt. See tähendab, et eurosüsteemi osapooltel peab olema võimalus kasutada kõnealuseid varasid siseriiklike väärtpapierarveldussüsteemide vaheliste ühenduste kaudu või muu kõlbliku korralduse vahendusel, et saada vahendeid oma tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpangast (vt punkt 6.6).

Teise astme varad on kõlblikud avaturu pöördtehinguteks ja laenamise püsivõimaluseks. Tavaliselt ei kasutata neid eurosüsteemi otsetehinguteks.

17 Need loetelud avaldatakse EKP veebilehel (www.ecb.int) ning neid ajakohastatakse iga päev. Vähelikviidsete teise astme varade ning piiratud likviidsuse ja eriomadustega võlainstrumentide puhul võivad riikide keskpangad otsustada, et oma siseriikliku teise astme varade loetelu avaldamisel ei avalda nad üksikuid emissioone, emitente/võlgnikke või garante käsitlevat teavet, vaid peavad pakkuma muud teavet tagamaks, et kogu euroalal saavad osapooled lihtsalt kindlaks teha konkreetse vara kõlblikkuse.

18 Garantid peavad tegutsema euroalal. Ülejäänud tingimusi vt käesoleva peatüki joonealusest märkusest 4.

19 Väljendatud eurodes või euro siseriiklikus vääringus.

20 Vt käesoleva peatüki joonealune märkus 13.

21 Vt käesoleva peatüki joonealune märkus 14.

22 Vt käesoleva peatüki joonealune märkus 15.

23 Kui riikide keskpangad peaksid esimese astme varade puhul lubama kasutada sellist instrumenti, mille tähtaeg on lühem kui rahapoliitilistel operatsioonidel, mille tagatisvarana neid kasutatakse, peaksid osapooled sellised varad asendama tähtaja saabumisel või enne seda.

Tabel 4 Eurosüsteemi rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblikud varad

Kriteeriumid	Esimese astme varad	Teise astme varad
Vara liik	EKP võlasertifikaadid Muud likviidsed võlainstrumentid ^{1),2)}	Likviidsed võlainstrumentid ¹⁾ Vähelikviidsed võlainstrumentid ¹⁾
Arvelduskord	Instrumentid peavad olema tsentraalselt hoiustatud väärtpaberite registreerimissüsteemis liikmesriigi keskpangas või EKP miinimumnõuetele vastavas väärtpaberiavaldussüsteemis	Varad peavad olema hõlpsasti juurdepääsetavad sellele liikmesriigi keskpangale, kes on kandnud nad oma teise astme varade loetellu
Väljalaskja	Keskpangad Avalik sektor Erasektor ³⁾ Rahvusvahelised ja riigiüleised institutsioonid	Avalik sektor Erasektor ⁴⁾
Krediidistandard	EKP peab leidma, et vara krediitkvaliteet on kõrge (see hõlmab EKP poolt finantsiliselt usaldusväärseks peetava EMP garantiid kõlblikku garantiid)	Liikmesriigi keskpank, kes on kandnud vara oma teise astme varade loetellu, peab leidma, et selle vara krediitkvaliteet on kõrge (see võib hõlmata kõlblikku garantiid euroalal tegutseltvalt garantiid, keda peab rahanduslikult usaldusväärseks see liikmesriigi keskpank, kes on kandnud vara oma teise astme varade loetellu)
Väljalaskja tegutsemiskoht	EMP ⁵⁾ EMP välised G10 riigid ⁵⁾	Euroala
Garandi tegutsemiskoht	EMP ⁵⁾ EMP	Euroala
Vara asukoht	Väljalaskmiskoht: EMP Arvelduskohat: euroala ⁶⁾	Euroala ⁶⁾
Vääring	euro ⁷⁾	euro ⁷⁾
Piiriülene kasutus	jah	jah

1) Neid peavad iseloomustama mõlemad järgmised omadused: a) fikseeritud, tingimusteta põhisumma ja b) kupong, millega ei või kaasneda negatiivne rahakäive. Lisaks sellele peaks kupong olema üks järgmistest: i) nullkupong, ii) fikseeritud intressimääraga kupong või iii) ujuva intressimääraga kupong, mis on seotud viiteintressiga. Kupong võib olla seotud väljalaskja enda reitingu muutumisega. Lisaks sellele on kõlblikud inflatsioonimääraga indekseeritud võlakirjad. Need omadused peavad säilima kuni kohustuse lunastamiseni.

2) Esimese astme varadest jäetakse välja võlainstrumentid, mis annavad põhisummale ja/või intressimäärale sellise õiguse, mis on allutatud sama väljalaskja muude võlainstrumentide valdajate õigustele (või struktureeritud väljalaske puhul allutatud sama väljalaske teistele osadele).

3) Võlainstrumentid, mille on välja lasknud krediitiasutused, mis vastavad täpselt nõukogu direktiivi 85/611/EMÜ (muudetud) artikli 22 lõikes 4 sätestatud kriteeriumidele, on esimese astme kõlblikud varad. Võlainstrumente, mille on välja lasknud krediitiasutused, mis ei vasta nendele kriteeriumidele täpselt, võidakse esimese astme varana aktsepteerida üksnes juhul, kui nimetatud varad on kantud börsinimekirja või noteeritud reguleeritud turul, mis vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiivis 2004/39/EÜ sätestatud määratlusele.

4) Võlainstrumentid, mis ei vasta täpselt avatud investimisfondide (UCITS) käsitlevate õigusnormide kooskõlastamist käsitleva nõukogu 20. detsembri 1985. aasta direktiivi 85/611/EMÜ (muudetud) artikli 22 lõikes 4 sätestatud kriteeriumidele, ei kuulu tavaliselt teise astme loeteludesse. EKP võib siiski lubada liikmesriikide keskpankadel kanda sellised varad teataval tingimustel ja teatavate piirangutega oma teise astme varade loetellu.

5) Nõuet, mille kohaselt väljalaskev üksus peab tegutsema EMP riikides või EMP välistes G10 riikides, ei rakendata rahvusvahelise ja riigiüleste asutuste suhtes.

6) Selliselt, et tagatiste asetamise menetluse ja realiseerimise suhtes kehtib euroala liikmesriigi õigus.

7) Väljendatud eurodes või euro siseriiklikus vääringus.

Lahter 8

RISKIOHJEMEETMED

Praegu kohaldatakse eurosüsteemis järgmisi riskiohjemeetmeid:

- **Turuväärtuse allahindlus**
Eurosüsteem kasutab turuväärtuse allahindlust tagatisvara hindamisel. See tähendab, et tagatisvara väärtuse arvutamiseks lahutatakse vara turuväärtusest teatav protsent (allahindlus).
- **Kõikumise marginaal (turuväärtuse meetod)**
Eurosüsteem eeldab tema likviidsust lisavateks pöördtehinguteks kasutatava tagatisvara allahinnatud turuväärtuse säilitamist aja jooksul. See tähendab, et kui tagatisvara regulaarselt mõõdetav väärtus langeb teatavast tasemest madalamale, nõuab liikmesriigi keskpang osapoolelt täiendava vara või sularaha esitamist (s.o lisatagatise nõue). Analoogselt võib osapool tagasi saada üleliigse vara või sularaha, kui tagatisvara väärtus ületab pärast ümberhindamist teatava taseme. (Lisatagatise nõude esitamiseks vajalikud arvutused on esitatud lahtris 12.)

Praegu ei kohaldata eurosüsteemis järgmisi riskiohjemeetmeid:

- **Esialgsed marginaalid**
Eurosüsteem võib kohaldada esialgseid marginaale oma likviidsust lisavates pöördtehingutes. See tähendab, et osapooled peavad esitama tagatisvara, mille väärtus on vähemalt samaväärne eurosüsteemi pakutava likviidsuse ja esialgse marginaali summaga.
- **Väljalaskjate/võlgnike või garantidega seotud piirid**
Eurosüsteem võib kehtestada väljalaskjate/võlgnike või garantidega seotud piire.
- **Täiendavad tagatised**
Eurosüsteem võib teatavate varade aktsepteerimiseks nõuda finantsiliselt usaldusväärsetelt üksustelt täiendavaid tagatisi.
- **Kõrvalejätmine**
Eurosüsteem võib välistada teatavate varade kasutamise oma rahapoliitilistes operatsioonides.

6.4 RISKIOHJEMEETMED

Eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide tagatisvara suhtes rakendatakse riskiohjemeetmeid, et kaitsta eurosüsteemi finantskahju ohu eest juhul, kui tagatisvara tuleb realiseerida osapoole lepinguliste kohustuste täitmatajätmise tõttu. Eurosüsteemi kasutuses olevaid riskiohjemeetmeid kirjeldatakse lahtris 8.

6.4.1 RISKIOHJEMEETMED ESIMISE ASTME VARADE PUHUL

Eurosüsteemis kohaldatakse teatavaid riskiohjemeetmeid vastavalt osapoole pakutava

tagatisvara liikidele. Asjakohased esimese astme varadega seotud riskiohjemeetmed määrab kindlaks EKP. Teise astme varade puhul kasutatavad riskiohjemeetmed on euroalal üldiselt ühtlustatud.²⁴ Riskiohjeraamistik hõlmab esimese astme varade puhul järgmisi elemente:

²⁴ Kord, mille kohaselt osapooled esitavad tagatisvara riikide keskpankadele (koondtagatisena, mis panditakse riigi keskpangale või tagasiostulepingutena, mille aluseks on iga tehingu puhul sätestatud üksikvarad), on liikmesriigiti erinev tulenevalt operatsioonidega seotud erinevustest ja seepärast võib esineda väikesi erinevusi väärtuse määramise ajas ja muudes riskiohjeraamistiku omadustes.

ESIMISE ASTME VARADE LIKVIIDSUSKATEGORIAD¹

I kategooria	II kategooria	III kategooria	IV kategooria
Keskvalitsuste võlainstrumentid	Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste võlainstrumentid	Tavapärased <i>Pfandbrief</i> 'i tüüpi võlainstrumentid	Varaga tagatud väärtpaberid ²
Keskpankade väljalastud võlainstrumentid ³	<i>Jumbo Pfandbrief</i> 'i tüüpi võlainstrumentid ⁴	Krediidiasutuste võlainstrumentid	
	Asutuste võlainstrumentid ⁵	Äriühingute või muude emitentide väljalastud võlainstrumentid ⁵	
	Riigiülesed võlainstrumentid		

1 Üldiselt määratakse likviidsuskategooria vastavalt väljalaskja liigitusele. Sellegipoolest kuuluvad kõik varaga tagatud väärtpaberid IV kategooriasse olenemata väljalaskja liigitusest, *Jumbo Pfandbrief*'i tüüpi võlainstrumentid kuuluvad II kategooriasse, kuigi muud krediitiasutuste väljalastud võlainstrumentid kuuluvad III kategooriasse.

2 Varaga tagatud väärtpaberid kuuluvad IV kategooriasse olenemata väljalaskja liigitusest.

3 EKP väljalastud võlasertifikaadid ja võlainstrumentid, mille liikmesriikide keskpangad on oma riigis välja lasknud enne euro kasutuselevõttu, kuuluvad I likviidsuskategooriasse.

4 *Jumbo Pfandbrief*'i tüüpi võlainstrumentide klassi kuuluvad ainult need instrumentid, mille väljalaskemaht on vähemalt 500 miljonit eurot ning millele annavad korrapäraselt ostu- ja müüginoteeringuid vähemalt kaks turutagajat.

5 II likviidsuskategooriasse kuuluvad ainult need väärtpaberid, mille on välja lasknud emitendid, kelle EKP on liigitanud asutusteks. Muude asutuste väljalastud väärtpaberid kuuluvad III likviidsuskategooriasse.

- Kõlblikud esimese astme varad jaotatakse ühte neljast likviidsuskategooriast vastavalt väljalaskja liigitusele ja vara liigile. Kõlblike varade jaotamist nelja likviidsuskategooriasse on kirjeldatud lahtris 9.
- Üksikute võlainstrumentide suhtes rakendatakse konkreetseid turuväärtuse allahindlusi. Allahindluse rakendamiseks lahutatakse tagatisvara turuväärtusest teatav protsent. Allahindlused erinevad vastavalt võlainstrumenti järelejäänud tähtajale ja kupongi struktuurile, nagu on kirjeldatud lahtrites 10 ja 11.
- Kõikide esimese astme fikseeritud ja nullkupongiga instrumentide suhtes rakendatavaid turuväärtuse allahindlusi on kirjeldatud lahtris 10.²⁵
- Kõikide esimese astme vastassuunaliselt liikuva intressimääraga instrumentide suhtes rakendatavad turuväärtuse allahindlused on kõikide likviidsusklasside puhul ühesugused ja neid on kirjeldatud lahtris 11.
- Muutuva kupongimääraga võlainstrumentide suhtes²⁶ kohaldatakse samasugust turuväärtuse allahindlust nagu fikseeritud kupongimääraga instrumentide nullist ühe aastani kestva tähtajaklassi suhtes likviidsuskategoorias, kuhu kõnealune instrument kuulub.
- Rohkem kui üht liiki kupongimaksega võlainstrumenti suhtes kohaldatavad riskiohjemeetmed sõltuvad ainult kupongimaksetest instrumenti järelejäänud

25 Fikseeritud kupongimääraga väärtpaberite turuväärtuse allahindluse tasemeid rakendatakse ka võlainstrumentide suhtes, mille kupong on seotud väljalaskja reitingu muutusega, ja inflatsioonimääraga indekseeritud võlakirjade suhtes.

26 Kupongimakset käsitatakse muutuva intressimääraga maksena, kui kupong on seotud viiteintressiga ja kui kõnealuse kupongi uuesti määratlemise periood ei ole pikem kui üks aasta. Kupongimakseid, mille puhul on uuesti määratlemise periood pikem kui üks aasta, käsitatakse fikseeritud intressimääraga maksetena, allahindluse tähtajaks on võlainstrumenti järelejäänud tähtaeg.

Lahter 10

**KÕLBLIKE ESIMESE ASTME FIKSEERITUD VÕI NULLKUPONGIGA INSTRUMENTIDE SUHTES
RAKENDATAVA TURUVÄÄRTUSE ALLAHINDLUSE TASE (%)**

Järelejäänud tähtaeg (aastad)	Likviidsuskategooriad							
	I kategooria		II kategooria		III kategooria		IV kategooria	
	Fikseeritud kupong	Nullkupong	Fikseeritud kupong	Nullkupong	Fikseeritud kupong	Nullkupong	Fikseeritud kupong	Nullkupong
0–1	0,5	0,5	1	1	1,5	1,5	2	2
1–3	1,5	1,5	2,5	2,5	3	3	3,5	3,5
3–5	2,5	3	3,5	4	4,5	5	5,5	6
5–7	3	3,5	4,5	5	5,5	6	6,5	7
7–10	4	4,5	5,5	6,5	6,5	8	8	10
> 10	5,5	8,5	7,5	12	9	15,5	12	18

tähtaja jooksul. Sellise instrumendi suhtes rakendatav turuväärtuse allahindlus on samaväärne samasuguse järelejäänud tähtajaga võlainstrumentide suhtes rakendatava suurima allahindlusega ja arvesse võetakse kõiki instrumendi järelejäänud tähtaja jooksul toimuvaid kupongimakseliike.

- Olenevalt nii kohtualluvusest kui ka siseriiklikest tegutsemistavadest lubavad liikmesriikide keskpangad tagatisvara koondamist ja/või nõuavad iga üksiktehingu jaoks kasutatud varade arvestamist üksikult. Koondtagatiste haldussüsteemide puhul ühendab osapool piisava tagatisvara ja annab selle liikmesriigi keskpanga käsutusse, et katta keskpangalt saadud asjaomane krediit, ning see tähendab, et üksikvarad ei ole seotud konkreetsete laenuoperatsioonidega.
- Likviidsust absorbeerivate operatsioonide puhul turuväärtuse allahindlusi ei kasutata.

Lahter 11

**KÕLBLIKE ESIMESE ASTME VASTASSUUNALISELT LIIKUVA INTRESSIMÄÄRAGA INSTRUMENTIDE SUHTES
RAKENDATAVA TURUVÄÄRTUSE ALLAHINDLUSE TASE (%)**

Järelejäänud tähtaeg (aastad)	Vastassuunaliselt liikuva intressimääraga kupong
0–1	2
1–3	7
3–5	10
5–7	12
7–10	17
>10	25

LISATAGATISE NÕUDE ARVUTAMINE

Kõlblike varade kogusumma J ($j = 1$ kuni J ; väärtus $C_{j,t}$ ajal t), mille osapool peab esitama likviidsust lisavate operatsioonide kogumi I jaoks ($i = 1$ kuni I ; summa $L_{i,t}$ ajal t), määratakse kindlaks järgmise valemi põhjal:

$$\sum_{i=1}^I L_{i,t} \leq \sum_{j=1}^J (1-h_j) C_{j,t} \quad 1$$

kus

h_j on kõlbliku vara j suhtes rakendatav turuväärtuse allahindlus.

Kui τ on ümberhindamiste vaheline aeg, võrdub nõude alus ajal $t+\tau$:

$$M_{t+\tau} = \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau} - \sum_{j=1}^J (1-h_j) C_{j,t+\tau} \quad 2$$

Olenevalt liikmesriikide keskpankade tagatiste haldussüsteemide omapärast võivad liikmesriikide keskpankad võtta lisatagatise nõude aluse arvutamisel arvesse ka lõpetamata operatsioonidega pakutud likviidsuselt kogunenud intresse.

Lisatagatise nõue esitatakse ainult siis, kui lisatagatise nõude alus ületab teatava nõude esitamise läve.

Seda tähistagu $k=0,5\%$. Märgistatud tagatiste haldussüsteemi ($I=1$) puhul teostatakse lisatagatise nõue, kui:

$M_{t+\tau} > k \cdot L_{t,t+\tau}$ (osapool maksab lisatagatise nõude liikmesriigi keskpangale) või

$M_{t+\tau} < -k \cdot L_{t,t+\tau}$ (liikmesriigi keskpank maksab lisatagatise nõude osapoolele).

Koondtagatiste haldussüsteemi puhul peab osapool lisama koondtagatisele varasid, kui:

$$M_{t+\tau} > k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau}$$

Koondtagatiste haldussüsteemi puhul osapoolele kättesaadava päevisesise laenu (*IDC*) summa saab väljendada järgmiselt:

$$IDC = -M_{t+\tau} + k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau} \quad (\text{kui see on positiivne})$$

Nii varade üksikult arvestamise kui ka koondtagatiste haldussüsteemi puhul tagatakse lisatagatise nõudega eespool punktis 1 osutatud suhte taastamine.

Märgistatud tagatiste haldussüsteemi puhul seevastu on iga laenuoperatsioon seotud konkreetse äratuntava varaga.

muutusi, punktis 6.5 esitatud hindamis põhimõtteid ning nõutavaid turuväärtuse allahindlusi.

- Varasid hinnatakse iga päev. Liikmesriikide keskpankad arvutavad tagatisvara vajaliku väärtuse, võttes arvesse krediidimahu
- Kui pärast hindamist ei vasta tagatisvara sellel päeval arvutatud nõuetele, esitatakse sümmeetrilised lisatagatise nõuded.

Lisatagatise nõuete esitamise sageduse vähendamiseks võivad liikmesriikide keskpangad kasutada nõude esitamise läve. Nõude esitamise läve rakendamise korral on see 0,5% pakutava likviidsuse summast. Olenevalt kohtualluvusest võivad liikmesriikide keskpangad nõuda lisatagatise nõude teostamist kas täiendava vara esitamisega või sularahamaksete tegemisega. See tähendab, et kui tagatisvara turuväärtus langeb nõude esitamise lävest madalamale, peavad osapooled esitama täiendava vara (või sularaha). Analoogselt tagastab liikmesriigi keskpangad ülemäärased varad (või sularaha) osapooltele (vt lahter 12), kui tagatisvara turuväärtus peaks pärast ümberhindamist ületama nõude esitamise läve.

- Koondtagatiste haldussüsteemi puhul võivad osapooled asendada tagatisvara iga päev.
- Märjastatud tagatiste haldussüsteemi puhul on tagatisvara asendamiseks vaja liikmesriigi keskpanga luba.
- EKP võib igal ajal otsustada kõrvaldada individuaalsed võlainstrumentid kõlblike esimese astme instrumentide loetelust.²⁷

6.4.2 RISKIOHJEMEETMED TEISE ASTME VARADE PUHUL

Teise astme varade puhul otstarbekad riskiohjemeetmed koostab liikmesriigi keskpang, kes on asjaomase vara oma teise astme varade loetellu kandnud. Liikmesriikide keskpangad vajavad riskiohjemeetmete rakendamiseks EKP heakskiitu. Eurosüsteem püüab otstarbekate riskiohjemeetmete kehtestamisel tagada mittediskrimineerivaid tingimusi teise astme varadele kogu euroalal. Kõnealuse raamistiku alusel teise astme varade suhtes rakendatavad turuväärtuse allahindlused kajastavad konkreetseid riske, mis on seotud nende varadega, ja on vähemalt sama ranged kui esimese astme varade suhtes rakendatavad turuväärtuse allahindlused. Turuväärtuse allahindluse puhul on teise astme varad liigitatud kolme eri rühma vastavalt nende finantsiliste

omaduste ja likviidsuse erinevustele. Teise astme varade likviidsusrühmi ja turuväärtuse allahindlusi on kirjeldatud lahteris 13.

Ettepaneku teise astme varade kandmiseks ühte järgmistest likviidsusrühmadest teevad liikmesriikide keskpangad ning selle ettepaneku peab heaks kiitma EKP:

1. Piiratud likviidsusega kaubeldavad võlainstrumentid. Sellesse kategooriasse kuulub enamik teise astme varasid. Kuigi likviidsuse ulatuse osas võib olla erinevusi, on varad üldiselt sarnased, sest neil on väike järeלטurg, hindu ei noteerita tingimata iga päev ja tavapärase mahuga tehingutel võib olla hinnaefekt.
2. Piiratud likviidsuse ja eriomadustega võlainstrumentid. Tegemist on varadega, mida iseloomustavad küll teatavad likviidsuse aspektid, kuid mille likviidsuse muutmiseks turul on vaja lisaiega. See kehtib varade puhul, mis on üldiselt vähekaubeldavad, kuid millel on eriomadusi, mis lisavad mõningast turukõlblikkust, nagu turu enampakkumise menetlused (varade likvideerimise vajaduse korral) ja hinna igapäevane määramine.
3. Vähelikviidsed võlainstrumentid. Need instrumentid on praktikas vähekaubeldavad ja seega on nende likviidsus väike või puudub üldse.

Muutuva kupongimääraga teise astme varade ja rohkem kui ühe kupongimakseliigiga võlainstrumentide suhtes kohaldatakse samasuguseid reegleid nagu esimese astme varade suhtes, kui EKP ei ole teisiti kindlaks määranud.²⁸

²⁷ Kui võlainstrumenti kasutatakse esimese astme varade loetelust väljaarvamise ajal eurosüsteemi laenuoperatsioonides, tuleb see sealt kõrvaldada võimalikult kiiresti.

²⁸ Mõnede teise astme varade korral, mille intressimäär võib uuesti määratleda ning mis määratletakse uuesti ühehäälselt ja selgelt turustandardite kohaselt ja EKP heakskiidul, on asjaomane tähtaeg see, mis tekib tähtaja uuesti määratlemisega.

KÕLBLIKU TEISE ASTME VARA SUHTES RAKENDATAVA TURUVÄÄRTUSE ALLAHINDLUSE TASE

1) Piiratud likviidsusega kaubeldavate võlainstrumentide suhtes rakendatavad turuväärtuse allahindlused (%):¹

Järelejäänud tähtaeg (aastad)	Fikseeritud kupong	Nullkupong
0–1	2	2
1–3	3,5	3,5
3–5	5,5	6
5–7	6,5	7
7–10	8	10
>10	12	18

Teise astme vastassuunaliselt liikuva intressimääraga instrumentide suhtes rakendatavad turuväärtuse allahindlused:

Kõikide teise astme vastassuunaliselt liikuva intressimääraga instrumentide suhtes rakendatakse samaväärseid turuväärtuse allahindlusi nagu esimese astme vastassuunaliselt liikuva intressimääraga instrumentide suhtes.

2) Piiratud likviidsuse ja eriomadustega võlainstrumentide suhtes rakendatavad turuväärtuse allahindlused (%):

Järelejäänud tähtaeg (aastad)	Fikseeritud kupong	Nullkupong
0–1	4	4
1–3	8	8
3–5	15	16
5–7	17	18
7–10	22	23
>10	24	25

3) Vähelikviidsete võlainstrumentide suhtes rakendatavad turuväärtuse allahindlused:

Kaubavekslid: 4% instrumentide puhul, mille järelejäänud tähtaeg on kuni kuus kuud.

Pangalaenu: 12% laenu puhul, mille järelejäänud tähtaeg on kuni kuus kuud ning 22% laenu puhul, mille järelejäänud tähtaeg on kuus kuud kuni kaks aastat.

Hüpoteegiga tagatud võlakirjad: 22%.

¹ Tuleb meele pidada asjaolu, et kuigi võlainstrumendid, mille on välja lasknud krediidiasutused, mis ei vasta täpselt nõukogu direktiivi 85/611/EMÜ (muudetud) artikli 22 lõikes 4 sätestatud kriteeriumidele, ei kuulu tavaliselt teise astme varade loetellu, võib EKP lubada liikmesriikide keskpangadel lisada kõnealused varad teise astme varade loetellu teatavate tingimuste ja piirangute kohaselt. Selliste instrumentide puhul rakendatakse teise astme varade allahindlust, millele lisatakse täiendav 10% suurune allahindlus.

Liikmesriikide keskpangad kasutavad teise astme vara lisatagatise esitamiseks (võimaluse korral) sama nõude esitamise läve nagu esimese astme varade puhul. Lisaks sellele võivad liikmesriikide keskpangad rakendada teise astme varade heakskiitmise suhtes *piire*, nõuda *täiendavaid tagatise* ning otsustada igal ajal *kõrvaldada* konkreetseid varad oma teise astme varade loetelust.

6.5 TAGATISVARA HINDAMISE PÕHIMÕTTED

Pöördtehinguteks kasutatud tagatisvara väärtuse kindlaksmääramisel rakendab eurosüsteem järgmisi põhimõtteid:

- Iga esimese või teise astme kõlbliku ja likviidse vara puhul määrab eurosüsteem kindlaks ühe võrdlushinna allika. See

tähendab ka seda, et rohkem kui ühel turul börsinimekirja kantud, noteeritud või kaubeldavate varade puhul kasutatakse ainult üht neist turgudest asjaomase vara hinna allikana.

- Eurosüsteem määrab iga vaadeldava turu puhul kindlaks kõige representatiivsema hinna, mida kasutatakse turuväärtuse arvutamisel. Kui noteeritud on rohkem kui üks hind, siis kasutatakse neist hindadest madalaimat (tavaliselt pakutud hind).
- Likviidsete varade väärtus arvutatakse hindamispäevale eelneva pangapäeva kõige representatiivsema hinna põhjal.
- Kui konkreetse vara kohta puudub hindamispäevale eelneva pangapäeva kõige representatiivsem hind, kasutatakse viimast kauplemishinda. Kui kauplemishind puudub, määratleb hinna liikmesriigi keskpang, võttes arvesse viimast kõnealuse vara kindlakstehtud hinna vaadeldaval turul.
- Võlainstrumenti turuväärtuse arvutamisel võetakse arvesse kogunenud intresse.
- Tulenevalt erinevustest liikmesriikide õigusüsteemides ja tegutsemistavades võib pöördteingu kehtivuse ajal varaga seotud tulude (nt kupongimaksud) käsitlemine liikmesriikide keskpangades olla erinev. Kui saadav tulu kantakse üle osapoolle, tagavad liikmesriikide keskpangad enne tulu ülekandmist, et asjaomased operatsioonid on piisava tagatisvaraga täielikult kaetud. Liikmesriikide keskpangad püüavad tagada, et tulude käsitlemise majanduslik mõju on samaväärne kui olukorras, kus tulu kantakse osapoolle üle maksepäeval.²⁹
- Vähelikviidsete teise astme varade puhul sätestab liikmesriigi keskpang, kes on kandnud vara oma teise astme loetellu, eraldi hindamis põhimõtted.

6.6 KÕLBLIKE VARADE PIIRIÜLENE KASUTAMINE

Eurosüsteemi osapooled võivad kõlblikke varasid kasutada piiriüleselt, s.t nad võivad saada vahendeid oma tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpangast, kasutades teises liikmesriigis asuvaid varasid. Tagatisvara peab olema piiriüleselt kasutatav kogu euroalal kõigi selliste operatsioonide arveldamiseks, millega eurosüsteem pakub kõlblike varade vastu likviidsust.

Liikmesriikide keskpangad (ja EKP) on loonud mehhanismi tagamaks, et kõiki euroalal väljalastud/hoiustatud kõlblikke varasid saab kasutada piiriüleselt. Tegemist on keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudeliga (CCBM), mille kohaselt liikmesriikide keskpangad tegutsevad oma kohalikus deponooriumis või arveldussüsteemis aktsepteeritud varade puhul üksteise (ja EKP) kontohalduritena (“korrespondentidena”). Vähelikviidsete varade ning piiratud likviidsuse ja eriomadustega teise astme varade puhul, mida ei saa väärtpapieriarveldussüsteemi kaudu üle kanda, võib kasutada erilahendusi.³⁰ Keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudelit võib kasutada igasuguste eurosüsteemi laenuoperatsioonide tagamiseks. Lisaks keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudelile võib väärtpapierite piiriüleseks ülekandmiseks kasutada ka kõlblikke ühendusi väärtpapieriarveldussüsteemide vahel.³¹

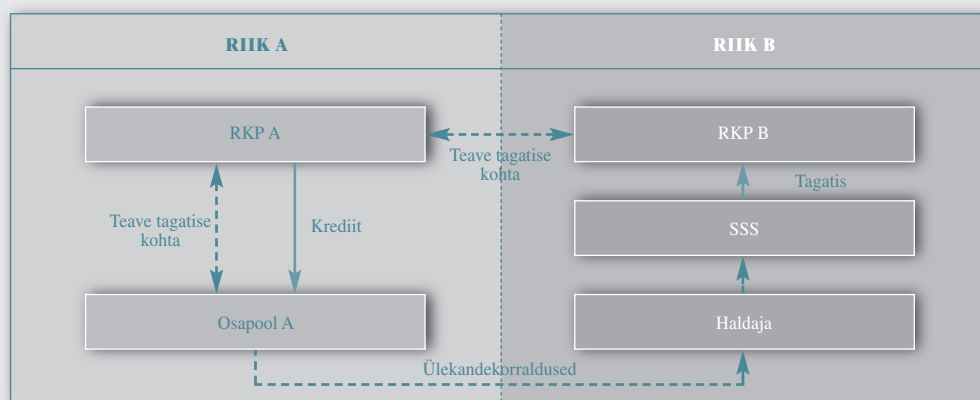
²⁹ Riikide keskpangad võivad otsustada, et ei aktsepteeri pöördtehingutes tagatisvarana võlainstrumente, mille eest saadakse tulu (nt kupongimaksud) rahapoliitilise operatsiooni ajal (vt punktid 6.2 ja 6.3).

³⁰ Üksikasjad on kirjas keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudelit käsitlevas brošüüris, mis on kättesaadav EKP veebilehel (www.ecb.int).

³¹ Kõlblike varade kasutamine võib toimuda keskpanga konto kaudu, mis asub muu riigi kui kõnealuse keskpanga asukohajärgse riigi väärtpapieriarveldussüsteemis, kui eurosüsteem on andnud loa sellise konto kasutamiseks. Alates 2000. aasta augustist on Iirimaa keskpangal ja finantstaltitusele (*Financial Services Authority*) luba avada selline konto arveldussüsteemis Euroclear. Sellist kontot võib kasutada kõigi Euroclearis hoitavate kõlblike varade jaoks, s.t kaasa arvatud kõlblike ühenduste kaudu Eurocleari ülekantud kõlblike varade jaoks.

Joonis 3 Keskpankadevaheline korrespondentpanganduse mudel

Riigis A tegutsev osapool kasutab riigis B hoiustatud kõlblikke varasid, et saada krediiti riigi A keskpangalt.

6.6.1 KESKPANKADEVAHELISE KORRESPONDENTPANGANDUSE MUDEL

Keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudelit kirjeldab joonis 3.

Kõlblike varade piiriüleseks kasutamiseks on kõikide liikmesriikide keskpankadel üksteise juures väärtpaberikontod. Keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudeli täpne menetluskord sõltub sellest, kas kõlblikke varasid arvestatakse üksikult individuaalsete tehingute jaoks või hoitakse neid tagatisvara koondsüsteemis.³²

- Märgistatud tagatiste haldussüsteemi puhul annab osapool (vajadusel oma kontohalduri kaudu) niipea, kui osapoole tegutsemisjärgse liikmesriigi keskpank (s.t “kodu keskpank”) aktsepteerib tema krediititaotluse, korralduse selle riigi väärtpaberiarveldussüsteemile, kus asuvad tema väärtpaberid, et need kantaks üle selle riigi keskpanga kodukeskpanga kontole. Kui korrespondentkeskpank on teatanud kodukeskpangale, et tagatis on saabunud, kannab kodukeskpank vahendid osapoolele üle. Keskpangad ei anna vahendeid ettemaksena, kuni nad pole kindlad, et korrespondentkeskpank on osapoolte tagatised kätte saanud. Kui

arveldustähtpäevade täitmiseks on vaja, võivad osapooled keskpankadevahelist korrespondentpanganduse mudelit kasutades hoiustada vara eelnevalt korrespondentkeskpanga oma kodukeskpanga kontole.

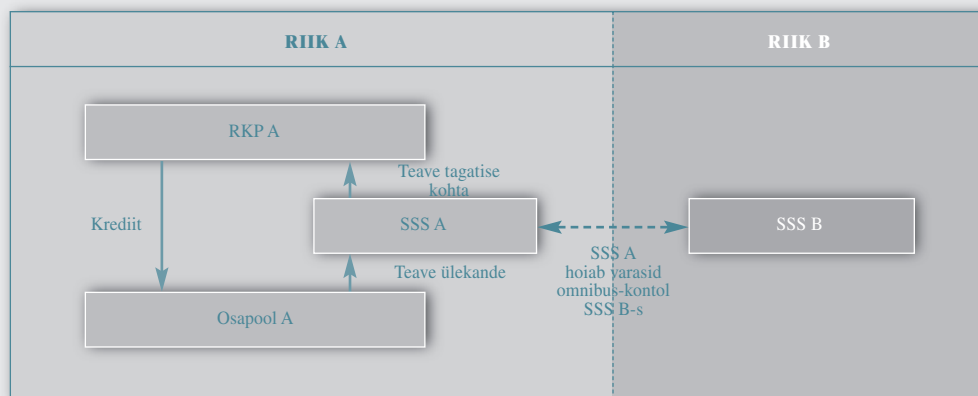
- Koondtagatiste haldussüsteemi puhul on osapoolel igal ajal võimalik esitada korrespondentkeskpanga väärtpabereid kodukeskpanga kontole. Kui korrespondentkeskpank on teatanud kodukeskpangale, et väärtpaberid on saabunud, lisab kodukeskpank need väärtpaberid osapoole koondtagatise kontole.

Osapooled saavad keskpankadevahelist korrespondentpanganduse mudelit kasutada igal eurosüsteemi pangapäeval kell 9–16 EKP aja (Kesk-Euroopa aja) järgi. Osapool, kes soovib keskpankadevahelist korrespondentpanganduse mudelit kasutada, peab sellest teatama liikmesriigi keskpangale, kellelt ta soovib krediiti saada (s.t oma kodupangale), enne kella 16 EKP aja (Kesk-Euroopa aja) järgi. Lisaks sellele peab osapool tagama, et rahapoliitilise operatsiooni kindlustamiseks vajalik tagatis

³² Lisaselgituste saamiseks vt keskpankadevahelist korrespondentpanganduse mudelit käsitlevat brošüüri.

Joonis 4 Ühendused väärtpaberiarveldussüsteemide vahel

Riigis A tegutsev osapool kasutab riigi B väärtpaberiarveldussüsteemis väljalastud kõlblikke varasid riikide A ja B väärtpaberiarveldussüsteemide vahelise ühenduse kaudu, et saada krediiti riigi A keskpangast.

jõuab korrespondentpanga kontole hiljemalt kell 16.45 EKP aja (Kesk-Euroopa aja) järgi. Juhtnõore ja tarneid, mis nimetatud tähtjast kinni ei pea, võetakse arvesse alles järgmisel pangapäeval antava krediidi jaoks. Kui osapooled näevad ette vajadust kasutada keskpankadevahelist korrespondentpanganduse mudelit hilisemal ajal, peaksid nad võimaluse korral esitama varad varem (s.t varad eelnevalt hoiustama). Erandjuhtudel või kui see on vajalik rahapoliitilisel otstarbel, võib EKP otsustada pikendada keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudeli lahtiolekuaega kuni TARGETi sulgemisajani.

6.6.2 ÜHENDUSED VÄÄRTPABERiarveldussüsteemide VAHEL

Lisaks keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudelile võib väärtpaberite piiriüleseks ülekandmiseks kasutada ka kõlblikke ühendusi Euroopa Liidu väärtpaberiarveldussüsteemide vahel.

Ühendus kahe väärtpaberiarveldussüsteemi vahel võimaldab ühes väärtpaberiarveldussüsteemis osalejatel hoida teises väärtpaberiarveldussüsteemis väljalastud väärtpabereid ilma kõnealuses teises

väärtpaberiarveldussüsteemis osalemata. Enne kui kõnelauseid ühendusi saab kasutada eurosüsteemi laenuoperatsioonide tagatiste ülekandmiseks, tuleb neid hinnata ja nad heaks kiita Euroopa Liidu väärtpaberiarveldussüsteemi kasutamise standardite kohaselt.^{33, 34}

Eurosüsteemi seisukohast täidavad keskpankadevaheline korrespondentpanganduse mudel ja ühendused Euroopa Liidu väärtpaberiarveldussüsteemide vahel sama ülesannet, võimaldades osapooltel kasutada tagatise piiriüleselt, s.t mõlemad võimaldavad osapooltel kasutada tagatise krediidi saamiseks oma kodukeskpangalt isegi siis, kui tagatise väljalaskja on teise riigi väärtpaberiarveldussüsteem. Keskpankadevaheline korrespondentpanganduse mudel ja väärtpaberiarveldussüsteemide vahelised seosed täidavad seda ülesannet erinevalt. Keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudeli puhul toimub piiriülene suhe liikmesriikide keskpankade kaudu. Keskpangad tegutsevad üksteise kontohalduritena. Ühenduste kasutamise korral on piiriülene suhe

33 Kõlblike ühenduste ajakohane loetelu on kättesaadav EKP veebilehel (www.ecb.int).

34 Vt "Standards for the use of EU securities settlement systems in ESCB credit operations", European Monetary Institute, jaanuar 1998, EKP veebilehel.

väärtpaberiarveldussüsteemide vahel. Nad avavad üksteise juures nn omnibus-kontod. Korrespondentkeskpanka hoiustatud varasid võib kasutada ainult eurosüsteemi laenuoperatsioonide tagamiseks. Ühenduse kaudu väärtpaberiarveldussüsteemide vahel hoitavaid varasid võib kasutada ühenduse eurosüsteemi laenuoperatsioonideks ja muul osapoolle valitud otstarbel. Kasutades ühendusi väärtpaberiarveldussüsteemide vahel, hoiavad osapooled varasid oma koduväärtpaberiarveldussüsteemi kontodel ega vaja kontohaldureid.

7. PEATÜKK

KOHUSTUSLIKUD RESERVID¹

7.1 ÜLDINE RAAMISTIK

EKP kohustab krediidasutusi hoidma kohustuslikke reserve liikmesriikide keskpankades olevatel kontodel eurosüsteemi kohustuslike reservide süsteemi raames. Kõnealuse süsteemi õiguslik raamistik on sätestatud EKPSi põhikirja artiklis 19, nõukogu 23. novembri 1998. aasta määruses (EÜ) nr 2531/98 kohustuslike reservide kohaldamise kohta Euroopa Keskpanga poolt² ja Euroopa Keskpanga määruses (EÜ) nr 1745/2003 kohustuslike reservide kohaldamise kohta (EKP/2003/9).³ Määruse EKP/2003/9 rakendamisega tagatakse, et eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemi tingimused on ühetaolised kogu euroalal.

Iga asutuse kohustusliku reservi summa määratakse kindlaks tema reservibaasi põhjal. Eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteem võimaldab osapooltel kasutada perioodi keskmist täitmist, mis tähendab, et reservinõude täitmine määratakse kindlaks osapoolte reservikontode kalendripäeva lõpu jäägi keskmise põhjal hoidmisperioodi ajal. Institutsioonide kohustuslike reservide suhtes makstakse intressi eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide määra ulatuses.

Eurosüsteemi miinimumreserviga püütakse eelkõige teostada järgmisi rahapoliitilisi ülesandeid:

- *Rahaturu intressimäärade stabiliseerimine*
Eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemi perioodi keskmise täitmise eesmärk on aidata kaasa rahaturu intressimäärade stabiliseerimisele, motiveerides asutusi tasandama ajutiste likviidsuskõikumiste mõju.
- *Struktuurse likviidsuspuudujäägi loomine või suurendamine*
Eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteem aitab luua struktuurset likviidsuspuudujääki või seda suurendada. Nii võib paraneda eurosüsteemi suutlikkus tegutseda tõhusa likviidsuse pakkujana.

Kohustuslike reservide rakendamisel peab EKP toimima vastavalt eurosüsteemi eesmärkidele, mis on määratletud asutamislepingu artikli 105 lõikes 1 ja EKPSi põhikirja artiklis 2; see tähendab muu hulgas seda, et püütakse vältida krediidasutuste soovimatut paigutamist väljapoole euroala või euroala pangasüsteemi.

7.2 ASUTUSED, MILLE KOHTA KEHTIB KOHUSTUSLIKU RESERVI NÕUE

Vastavalt EKPSi põhikirja artiklile 19.1 kehtestab EKP liikmesriikides tegutsevate krediidasutuste kohta kohustusliku reservi nõude. See tähendab, et eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteem kehtib ka euroalal registreerimata kontoriga üksuste euroalal tegutsevate filiaalide kohta. Euroalal tegutsevate krediidasutuste väljaspool euroala asuvate filiaalide suhtes kõnealust süsteemi ei rakendata.

Asutused vabastatakse kohustusliku reservi nõudest automaatselt alates selle reservide hoidmisperioodi algusest, mil nende tegevusluba tühistatakse või antakse üle või mille jooksul osaleva liikmesriigi õigusorgan või muu pädev asutus teeb otsuse käivitada asutuse suhtes likvideerimismenetlus. Vastavalt nõukogu 23. novembri 1998. aasta määrusele (EÜ) nr 2531/98 ja määrusele EKP/2003/9 võib EKP mittediskrimineerivalt vabastada asutused eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemi kohustustest, kui nõuete kehtestamisega nende konkreetsete asutuste kohta ei täidetakse selle süsteemi eesmärke. Sellise vabastuse otsustamisel võtab EKP arvesse üht või mitut järgmist tingimust:

- asutus täidab eriülesandeid;
- asutus ei konkureeri pangandustegevuse alal muude krediidasutustega ja/või
- kõik asutuse hoised on ette nähtud piirkondlikuks ja/või rahvusvaheliseks arenguabiks.

¹ Käesoleva peatüki sisu on mõeldud ainult teabeks.

² EÜT L 318, 27. november 1998, lk 1.

³ ELT L 250, 2. oktoober 2003, lk 10.

EKP koostab nimekirja asutustest, kelle kohta kehtib eurosüsteemi kohustuslike reservide süsteem ning haldab seda. Lisaks sellele avaldab EKP loetelu selliste asutuste kohta, mis on vabastatud kõnealuse süsteemi kohastest kohustustest muul põhjusel kui saneerimismeetmed.⁴ Osapooled saavad nende loendite põhjal kindlaks teha, kas neil on kohustisi mõne teise asutuse ees, mille suhtes kohaldatakse reservinõuet. Loetelusid, mis tehakse avalikkusele kättesaadavaks pärast eurosüsteemi iga kalendrikuu viimase pangapäeva lõppu, kasutatakse kahe kalendrikuu pärast algava reservide hoidmisperioodi reservibaasi arvutamiseks. Näiteks veebruari lõpus avaldatud loetelu kasutatakse aprillis algava reservide hoidmisperioodi reservibaasi arvutamiseks.

7.3 KOHUSTUSLIKU RESERVI KINDLAKSMÄÄRAMINE

RESERVIBAAS JA KOHUSTUSLIKU RESERVI MÄÄR

Asutuse reservibaas määratakse kindlaks tema bilansikomponentide põhjal. Bilansandmed esitatakse liikmesriikide keskpankadele EKP raha- ja pangandusstatistika raames (vt punkt 7.5).⁵ Täieliku aruandluskohustusega asutuste puhul kasutatakse konkreetse kalendrikuu bilansandmeid selleks, et määrata kindlaks kahe kalendrikuu pärast algava reservide hoidmisperioodi reservibaas. Näiteks veebruari lõpu bilansi alusel arvutatud reservibaasi kasutatakse selliste kohustuslike reservide nõuete arvutamiseks, mida osapooled peavad täitma aprillis algaval reservide hoidmisperioodil.

EKP raha- ja pangandusstatistika aruandlussüsteem võimaldab vabastada väikesed asutused osaliselt aruandluskoormusest. Asutused, kelle kohta see säte kehtib, peavad esitama kord kvartalis (kvartalilõpu andmete seisuga) piiratud kogumi bilansandmeid ning nende aruandlustähtaeg on pikem kui suurematel asutustel. Nende asutuste puhul kasutatakse konkreetse kvartali kohta esitatud bilansandmeid selleks, et määrata ühe kuu

pikkuse viivitusega kindlaks kolme järjestikuse kahe kuu pikkuse reservide hoidmisperioodi reservibaas. Näiteks esimese kvartali lõpu (märts) bilanssi kasutatakse juunis, juulis ja augustis algavate reservide hoidmisperioodide reservibaasi arvutamiseks.

Vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 2531/98 on EKP-l õigus arvata asutuste reservibaasi hulka vahendite aktsepteerimisest tulenevad kohustised ja bilansivälistest kirjetest tulenevad kohustised. Eurosüsteemi kohustuslike reservide süsteemi puhul arvatakse reservibaasi tegelikult ainult sellised kohustiste kategooriad nagu "hoiused" ja "väljalastud võlakirjad" (vt lahter 13).

Reservibaasi hulka ei arvata kohustusi teiste asutuste ees, kes kuuluvad eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemi kuuluvate asutuste loetellu ning kohustusi EKP ja liikmesriikide keskpankade ees. Selleks et väljalaskja saaks kohustiste kategooria "väljalastud võlakirjad" reservibaasist maha arvata, peab ta suutma tõendada, kui suurt hulka neist instrumentidest hoiavad tegelikult asutused, kelle kohta kehtib Eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteem. Kui selliseid tõendeid ei ole võimalik esitada, võivad väljalaskjad kasutada iga nimetatud bilansikirje puhul kindla protsendimääraga tavapärasest mahaarvamist.⁶

EKP võtab kohustusliku reservi määra kindlaksmääramisel arvesse ülempiiri, mis on sätestatud nõukogu määruses (EÜ) nr 2531/98. EKP rakendab enamiku reservibaasi kuuluvate kirjete suhtes ühtset kohustusliku reservi määra, mis ei ole null. See kohustusliku reservi määr on sätestatud EKP määruses kohustuslike reservide kohta. EKP sätestab järgmiste kohustiste kategooriate suhtes kohustusliku reservi nullmäära: "üle kaheaastase kokkulepitud tähtajaga hoiused", "etteteatamisega lõpetatavad

4 Need loetelud on üldsusele kättesaadavad EKP veebilehel (www.ecb.int).

5 EKP raha- ja pangandusstatistika aruandlussüsteemi kirjeldatakse lisa 4.

6 Vt määrus EKP/2003/9. Täiendavat teavet tavapärase mahaarvamise määra kohta võib leida EKP veebilehelt (www.ecb.int) ja samuti eurosüsteemi veebilehtedel (vt lisa 5).

üle kaheaastase tähtajaga hoiused”, “repotehingud” ja “üle kaheaastase kokkulepitud tähtajaga võlakirjad” (vt lahter 14). EKP võib kohustusliku reservi määra igal ajal muuta. EKP teatab kohustusliku reservi määra muutumisest enne esimest reservide hoidmisperioodi, mille kohta muudatused kehtivad.

RESERVINÕUDE ARVUTAMINE

Iga üksiku asutuse reservinõude arvutamiseks rakendatakse kõlblike kohustiste summa suhtes vastava kohustiste kategooria kohustusliku reservi määra.

Iga asutus arvab oma kohustusliku reservi nõudest maha 100 000 euro suuruse summa igas liikmesriigis, kus ta tegutseb. Sellise vähenduse lubamine ei piira eurosüsteemi kohustuslikku reservi rakendava asutuse õiguslikke kohustusi.⁷

Iga reservide hoidmisperioodi kohustusliku reservi nõue ümardatakse lähima euroni.

7.4 RESERVIOIUSTE HOIDMINE

KOHUSTUSLIKE RESERVIDE HOIDMISPERIOOD

EKP avaldab reservide hoidmisperioodide kalendri vähemalt kolm kuud enne iga aasta algust.⁸ Reservide hoidmisperiood algab esimese põhilise refinantseerimisoperatsiooni arvelduspäeval pärast EKP nõukogu koosolekut, kus kavandatakse eelnevalt rahapoliitilise olukorra igakuine hindamine. Erijuhtudel võidakse avaldatud kalendrit muuta, sõltuvalt muu hulgas EKP nõukogu koosolekute ajakava muutustest.

⁷ Asutuste puhul, kellel on EKP raha- ja pangandusstatistika aruandlussüsteemi (vt lisa 4) sätete kohaselt lubatud esitada statistilisi andmeid konsolideeritult ühe rühmana, lubatakse kogu rühmale kui tervikule vaid üks selline vähendus, kui asutused ei esita teavet reservibaasi ja reservioiuste kohta piisavalt üksikasjalikult, et eurosüsteem saaks kontrollida nende täpsust ja kvaliteeti ning määrata kindlaks iga üksiku rühma kuuluva asutuse reservinõude.

⁸ Tavaliselt avalikustatakse kalender EKP pressiteates eurosüsteemi veebilehtedel (vt lisa 5). Lisaks avaldatakse kõnealune kalender Euroopa Liidu Teatajas ja liikmesriikide keskpankade veebilehel.

Lahter 14

RESERVIBAAS JA KOHUSTUSLIKU RESERVI MÄÄR

A. Reservibaasi kantud kohustised, mille suhtes rakendatakse positiivset kohustusliku reservi määra

Hoiused

- Üleööhoiused
- Hoiused, mille kokkulepitud tähtaeg on kuni kaks aastat
- Etteteatamisega lõpetatavad kuni kaheaastase tähtajaga hoiused

Väljalastud võlakirjad

- Võlakirjad, mille kokkulepitud tähtaeg on kuni kaks aastat

B. Reservibaasi kantud kohustised, mille suhtes rakendatakse kohustusliku reservi nullmäära

Hoiused

- Üle kaheaastase kokkulepitud tähtajaga hoiused
- Etteteatamisega lõpetatavad üle kaheaastase tähtajaga hoiused
- Repod

Väljalastud võlakirjad

- Üle kaheaastase kokkulepitud tähtajaga võlakirjad

C. Reservibaasist välja jäetud kohustised

- Kohustised teiste asutuste ees, kelle suhtes kohaldatakse eurosüsteemi kohustusliku reservi nõuet
- Kohustised EKP ja liikmesriikide keskpankade ees

RESERVIDE HOIDMINE

Iga asutus peab hoidma oma kohustuslikke reserve ühel või mitmel reservikontol oma tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpangas. Kui asutusel on liikmesriigis mitu üksust, vastutab peakontor asutuse kõigi omamaiste üksuste kohustuslike reservide koondnõuete täitmise eest.⁹ Kui asutusel on üksused mitmes liikmesriigis, peab ta hoidma iga sellise liikmesriigi keskpangas, kus ta üksus tegutseb, kohustuslikke reserve, mis määratakse kindlaks vastavalt tema reservibaasile vastavas liikmesriigis.

Reservikontona võib kasutada asutuse arvelduskontosid liikmesriikide keskpankades. Reservihoiuseid arvelduskontodel võib kasutada päevasesteks arveldusteks. Asutuse päevane reservihoius arvutatakse tema reservikontol oleva päevalõpujäägina.

Asutus võib taotleda oma asukohajärgse liikmesriigi keskpangalt luba hoida kõiki oma kohustuslikke reserve kaudselt vahendaja kaudu. Üldjuhul on võimalus hoida kohustuslikke reserve vahendaja kaudu vaid asutustel, mida osaliselt (nt sularahahaldus) haldab vahendaja (nt hoiupankade ja ühistupankade võrgud võivad oma reservihoiused tsentraliseerida). Vahendaja kaudu kohustuslike reservide hoidmise suhtes rakendatakse sätteid, mis on ette nähtud määrusega EKP/2003/9.

RESERVIHOIUSTE TASUSTAMINE

Kohustuslike reservide hoidmise pealt makstakse lahtris 15 sätestatud valemi kohaselt intressi, mis võrdub EKP põhiliste refinantseerimisoperatsioonide keskmise (kalendripäevade arvu järgi kaalutud) intressiga kohustusliku reservi hoidmisperioodil. Kohustuslikku reservi ületavatelt reservihoiustelt intressi ei maksta. Intressi makstakse teisel RKP pangapäeval pärast selle hoidmisperioodi lõppu, mille eest intressi arvestati.

7.5 RESERVIBAASI ARUANDLUS NING SELLE KINNITAMINE JA KONTROLLIMINE

Kohustuslikku reservi rakendavad asutused arvutavad ise kohustusliku reservi rakendamiseks vajalikud reservibaasi kirjed ning need esitatakse liikmesriikide keskpankadele EKP raha- ja pangandusstatistika raames (vt 4. lisa). Määruse EKP/2003/9 artiklis 5 on määratletud asutuse reservibaasi ja reservinõuete aruandlus ning selle kinnitamise kord.

Asutus toimib kohustuslike reservide aruandluse ja selle kinnitamise puhul järgmiselt. Kas asjakohane osalev riigi keskpank või asutus algatab asutuse kohustuslike reservide arvutamise kõnealuseks hoidmisperioodiks. Kohustuslikud reservid arvutanud osapool teatab need hiljemalt kolm RKP pangapäeva enne hoidmisperioodi algust. Asjakohane osaleva riigi keskpank võib kindlaks määrata varasema kohustuslikest reservidest teatamise tähtaja. Samuti võidakse kindlaks määrata täiendav tähtaeg, mille jooksul asutus peab teatama kõikidest reservibaasi ja teatatud kohustuslike reservide muudatustest. Teate saanud osapool kinnitab arvutatud kohustuslikud reservid hiljemalt hoidmisperioodi algusele eelneval RKP pangapäeval. Kui teate saanud osapool ei ole sellele vastanud hiljemalt hoidmisperioodi algusele eelneva RKP pangapäeva lõpuks, loetakse asutuse kohustuslike reservide summa asjakohaseks hoidmisperioodiks kinnitatuks. Pärast asutuse kohustuslike reservide kinnitamist asjakohaseks hoidmisperioodiks ei ole neid võimalik muuta.

Asutustele, kes võivad tegutseda teiste asutuste kaudsete reservihoiuste vahendajadena, on määramises EKP/2003/9 sätestatud aruandluse erinõuded. Reservide hoidmine vahendaja kaudu ei muuda vahendaja kaudu reserve hoidva asutuse statistilise aruandluse kohustusi.

⁹ Kui asutusel ei ole tegutsemiskoha liikmesriigis peakontorit, peab ta määrama põhifiliaali, kes vastutab asutuse kõigi asjaomases liikmesriigis asuvate üksuste kohustusliku reservi koondnõuete täitmise eest.

Lahter 15

KOHUSTUSLIKU RESERVI HOIDMISE TASUSTAMINE

Kohustusliku reservi hoidmise eest makstakse järgmise valemi kohaselt arvutatavat intressi:

$$R_t = \frac{H_t \cdot n_t \cdot r_t}{100 \cdot 360}$$

$$r_t = \sum_{i=1}^{n_t} \frac{MR_i}{n_t}$$

kus

R_t = kohustuslike reservide hoidmise pealt hoidmisperioodil t makstav intress.

H_t = keskmised päevased kohustuslike reservide hoiused hoidmisperioodil t .

n_t = kalendripäevade arv hoidmisperioodil t .

r_t = kohustuslike reservide hoidmise pealt makstava intressi määr hoidmisperioodil t .
Intressimäär ümardatakse kahe kümnendkohani.

i = hoidmisperioodi t kalendripäev i .

MR_i = kalendripäeval i või enne seda arveldatud viimaste põhiliste refinantseerimistoimingute intressi piirmäär.

EKP-l ja liikmesriikide keskpankadel on õigus kontrollida kogutud andmete täpsust ja kvaliteeti vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 2531/98.

7.6 KOHUSTUSLIKU RESERVI KOHUSTUSE RIKKUMINE

Kohustusliku reservi kohustuse rikkumine tekib siis, kui asutuse kalendripäeva lõpu keskmine jääk reservikontodel reservide hoidmisperioodil on väiksem kui selle asutuse reservinõue vastaval reservide hoidmisperioodil.

Kui asutus jätab reservinõude täielikult või osaliselt täitmata, võib EKP kehtestada ühe järgmistest sanktsioonidest vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 2531/98:

- asjaomase asutuse poolt täitmata jäetud reservinõude summa suhtes rakendatavat laenuintressi piirmäära kuni

5 protsendipunkti võrra ületava summa tasumine;

- asjaomase asutuse poolt täitmata jäetud reservinõude summa suhtes rakendatava kuni kahekordse laenuintressi piirmäära tasumine või
- nõue, et asjaomane asutus peab EKPs või liikmesriigi keskpangas avama intressita hoiused, mille väärtus on asjaomase asutuse poolt täitmata jäänud reservinõude kolmekordne väärtus. Hoise tähtaeg ei tohi ületada ajavahemikku, mille jooksul asutus ei täitnud reservinõuet.

Kui asutus ei täida eurosüsteemi kohustuslike reservide süsteemi käsitlevatest määrustest ja otsustest tulenevaid kohustusi (s.t kui asjaomast teavet ei edastata õigeaks ajaks või kui edastatav teave ei ole korrektne), on EKP-l õigus kehtestada sanktsioone kooskõlas nõukogu

23. novembri 1998. aasta määrusega (EÜ) nr 2532/98 Euroopa Keskpanga volituste kohta rakendada sanktsioone ja 23. septembri 1999. aasta määrusega Euroopa Keskpanga volituste kohta rakendada sanktsioone (EKP/1999/4).¹⁰ EKP juhatus võib määratleda ja avaldada kriteeriumid, mille alusel ta kohaldab sanktsioone, mis on sätestatud nõukogu 23. novembri 1998. aasta määruse (EÜ) nr 2531/98 artikli 7 lõikes 1.¹¹

Lisaks sellele võib eurosüsteem kohustusliku reservi nõuete raske rikkumise korral peatada osapoolte osalemise avaturuoperatsioonides.

¹⁰ EÜT L 264, 12.10.1999, lk 21.

¹¹ Need kriteeriumid avaldati Euroopa Ühenduste Teatajas teatistes pealkirjaga "Euroopa Keskpanga teatis kohustusliku reservi hoidmise kohustuse rikkumise suhtes kohaldatavate sanktsioonide kehtestamise kohta" – EÜT C 39, 11.02.2000, lk 3.

LISA 1

RAHAPOLIITILISTE OPERATSIOONIDE JA MENETLUSTE NÄITED

NÄIDETE LOETELU

Näide 1.	Fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlusena teostatavad pöördtehingud likviidsuse lisamiseks	60
Näide 2.	Muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena teostatavad pöördtehingud likviidsuse lisamiseks	61
Näide 3.	Muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena teostatav EKP võlasertifikaatide väljalase	62
Näide 4.	Muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena teostatavad valuuta vahetustehingud likviidsuse absorbeerimiseks	63
Näide 5.	Muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena teostatavad valuuta vahetustehingud likviidsuse lisamiseks	65
Näide 6.	Riskiohjemeetmed	67

Näide 1

FIKSEERITUD INTRESSIMÄÄRAGA PAKKUMISEMENETLUSENA TEOSTATAVAD PÖÖRDTEHINGUD LIKVIIDSUSE LISAMISEKS

EKP otsustab lisada turule likviidsust fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlusena teostatava pöördteingu abil.

Kolm osapoolt esitavad järgmised pakkumised:

Osapool	Pakkumine (miljonites eurodes)
1. pank	30
2. pank	40
3. pank	70
Kokku	140

EKP otsustab jaotada kokku 105 miljonit eurot.

Jaotuse protsendimäär on:

$$\frac{105}{(30 + 40 + 70)} = 75\%$$

Jaotamine osapoolte vahel toimub järgmiselt:

Osapool	Pakkumine (miljonites eurodes)	Eraldis (miljonites eurodes)
1. pank	30	22,5
2. pank	40	30,0
3. pank	70	52,5
Kokku	140	105,0

Näide 2

MUUTUVA INTRESSIMÄÄRAGA PAKKUMISEMENETLUSENA TEOSTATAVAD PÖÖRDTEHINGUD LIKVIIDSUSE LISAMISEKS

EKP otsustab lisada turule likviidsust muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena teostatava pöördteingu abil.

Kolm osapoolt esitavad järgmised pakkumised:

Intressimäär (%)	Summa (miljonites eurodes)				Kumulatiivsed pakkumised
	1. pank	2. pank	3. pank	Pakkumised kokku	
3,15				0	0
3,10		5	5	10	10
3,09		5	5	10	20
3,08		5	5	10	30
3,07	5	5	10	20	50
3,06	5	10	15	30	80
3,05	10	10	15	35	115
3,04	5	5	5	15	130
3,03	5		10	15	145
Kokku	30	45	70	145	

EKP otsustab jaotada 94 miljonit eurot intressi piirmääraga 3,05%.

Täielikult rahuldatakse kõik pakkumised, mis ületavad 3,05% (kui kumulatiivne summa on 80 miljonit eurot). 3,05% juures on jaotuse protsendimäär:

$$\frac{94 - 80}{35} = 40\%$$

Intressi piirmäära juures on eraldis 1. pangale näiteks:

$$0,4 \times 10 = 4$$

Kogu eraldis 1. pangale on:

$$5 + 5 + 4 = 14$$

Jaotamise tulemused võib kokku võtta järgmiselt:

Osapooled	Summa (miljonites eurodes)			
	1. pank	2. pank	3. pank	Kokku
Pakkumised kokku	30,0	45,0	70,0	145
Eraldisid kokku	14,0	34,0	46,0	94

Kui jaotamismenetlus toimub ühtse intressimääraga (Hollandi) enampakkumise kohaselt, on osapooltele jaotatud summade suhtes rakendatav intressimäär 3,05%.

Kui jaotamismenetlus toimub mitme intressimääraga (Ameerika) enampakkumise kohaselt, ei rakendata osapooltele jaotatud summade suhtes ühtset intressimäära; näiteks 1. pank saab 5 miljonit eurot intressimääraga 3,07%, 5 miljonit eurot intressimääraga 3,06% ja 4 miljonit eurot intressimääraga 3,05%.

Näide 3

MUUTUVA INTRESSIMÄÄRAGA PAKKUMISEMENETLUSENA TEOSTATAV EKP VÕLASERTIFIKAATIDE VÄLJALASE

EKP otsustab absorbeerida turult likviidsust muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena teostatava EKP võlasertifikaatide väljalaske abil.

Kolm osapoolt esitavad järgmised pakkumised:

Intressimäär (%)	Summa (miljonites eurodes)				Kumulatiivsed pakkumised
	1. pank	2. pank	3. pank	Kokku	
3,00				0	0
3,01	5		5	10	10
3,02	5	5	5	15	25
3,03	5	5	5	15	40
3,04	10	5	10	25	65
3,05	20	40	10	70	135
3,06	5	10	10	25	160
3,08	5		10	15	175
3,10		5		5	180
Kokku	55	70	55	180	

EKP otsustab jaotada nominaalsumma 124,5 miljonit eurot intressi piirmääraga 3,05%.

Täielikult rahuldatakse kõik pakkumised, mis on madalamad kui 3,05% (sel juhul kumulatiivne summa on 65 miljonit eurot). 3,05% juures on jaotuse protsendimäär:

$$\frac{124,5 - 65}{70} = 85\%$$

Intressi piirmäära juures on eraldis 1. pangale näiteks:

$$0,85 \times 20 = 17$$

Kogu eraldis 1. pangale on:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 17 = 42$$

Jaotamise tulemused võib kokku võtta järgmiselt:

Osapooled	Summa (miljonites eurodes)			
	1. pank	2. pank	3. pank	Kokku
Pakkumised kokku	55,0	70,0	55,0	180,0
Eraldised kokku	42,0	49,0	33,5	124,5

Näide 4

MUUTUVA INTRESSIMÄÄRAGA PAKKUMISEMENETLUSENA TEOSTATAVAD VALUUTA VAHETUSTEHINGUD LIKVIIDSUSE ABSORBEERIMISEKS

EKP otsustab absorbeerida turult likviidsust ning teostab selleks muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena euro ja USA dollari vahetustehingu. (Märkus: käesolevas näites kaubeldakse euroga üle omahinna.)

Kolm osapoolt esitavad järgmised pakkumised:

Vahetustehingu punktid (× 10 000)	Summa (miljonites eurodes)				Kumulatiivsed pakkumised
	1. pank	2. pank	3. pank	Kokku	
6,84				0	0
6,80	5		5	10	10
6,76	5	5	5	15	25
6,71	5	5	5	15	40
6,67	10	10	5	25	65
6,63	25	35	40	100	165
6,58	10	20	10	40	205
6,54	5	10	10	25	230
6,49		5		5	235
Kokku	65	90	80	235	

EKP otsustab jaotada 158 miljonit eurot hinnaga 6,63 punkti. Täielikult rahuldatakse kõik pakkumised, mis ületavad 6,63 punkti (sellisel juhul on kumulatiivne summa 65 miljonit eurot). 6,63 punkti juures on jaotuse protsendimäär:

$$\frac{158 - 65}{100} = 93\%$$

Kõnealuse piirhinna juures on eraldis 1. pangale näiteks:

$$0,93 \times 25 = 23,25$$

Kogu eraldis 1. pangale on:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 23,25 = 48,25$$

Jaotamise tulemused võib kokku võtta järgmiselt:

Osapooled	Summa (miljonites eurodes)			
	1. pank	2. pank	3. pank	Kokku
Pakkumised kokku	65,0	90,0	80,0	235,0
Eraldisid kokku	48,25	52,55	57,20	158,0

EKP fikseerib operatsiooni teostamiseks euro ja USA dollari vahelise hetkekursi 1,1300 juures.

Näide 4 (järg)

Kui jaotamismenetlus toimub ühtse intressimääraga (Hollandi) enampakkumise kohaselt, ostab eurosüsteem operatsiooni alguspäeval 158 000 000 eurot ja müüb 178 540 000 USA dollarit. Operatsiooni tähtpäeval müüb eurosüsteem 158 000 000 eurot ja ostab 178 644 754 USA dollarit (forvardkurs on $1,1300 = 1,130663 + 0,000663$).

Kui jaotamismenetlus toimub mitme intressimääraga (Ameerika) enampakkumise kohaselt, vahetab eurosüsteem euro- ja USA dollari summasid järgmises tabelis näidatud viisil:

Hetketehting			Forvardtehting		
Vahetuskurss	Eurode ost	USA dollarite müük	Vahetuskurss	Eurode müük	USA dollarite ost
1,1300			1,130684		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130680	10 000 000	11 306 800
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130676	15 000 000	16 960 140
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130671	15 000 000	16 960 065
1,1300	25 000 000	28 250 000	1,130667	25 000 000	28 266 675
1,1300	93 000 000	105 090 000	1,130663	93 000 000	105 151 659
1,1300			1,130658		
1,1300			1,130654		
1,1300			1,130649		
Kokku	158 000 000	178 540 000		158 000 000	178 645 339

Näide 5

MUUTUVA INTRESSIMÄÄRAGA PAKKUMISENETLUSENA TEOSTATAVAD VALUUTA VAHETUSTEHINGUD LIKVIIDSUSE LISAMISEKS

EKP otsustab lisada turule likviidsust ning teostab selleks muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena euro ja USA dollari vahetustehingu. (Märkus: käesolevas näites kaubeldakse euros preemiaga.)

Kolm osapoolt esitavad järgmised pakkumised:

Vahetustehingu punktid (× 10 000)	Summa (miljonites eurodes)				Kumulatiivsed pakkumised
	1. pank	2. pank	3. pank	Kokku	
6,23					
6,27	5		5	10	10
6,32	5		5	10	20
6,36	10	5	5	20	40
6,41	10	10	20	40	80
6,45	20	40	20	80	160
6,49	5	20	10	35	195
6,54	5	5	10	20	215
6,58		5		5	220
Kokku	60	85	75	220	

EKP otsustab jaotada 197 miljonit eurot piirhinnaga 6,54 (swapi) punkti. Täielikult rahuldatakse kõik pakkumised, mis on madalamad kui 6,54 punkti (sellisel juhul kumulatiivne summa on 195 miljonit eurot). 6,54 punkti juures on jaotuse protsendimäär:

$$\frac{197 - 195}{20} = 10\%$$

Kõnealuse piirhinna juures on eraldis 1. pangale näiteks:

$$0,10 \times 5 = 0,5$$

Kogu eraldis 1. pangale on:

$$5 + 5 + 10 + 10 + 20 + 5 + 0,5 = 55,5$$

Jaotamise tulemused võib kokku võtta järgmiselt:

Osapooled	Summa (miljonites eurodes)			
	1. pank	2. pank	3. pank	Kokku
Pakkumised kokku	60,0	85,0	75,0	220
Eraldisid kokku	55,5	75,5	66,0	197

EKP fikseerib operatsiooni teostamiseks euro ja USA dollari vahelise hetkekursi 1,1300 juures.

Näide 5 (järg)

Kui jaotamismenetlus toimub ühtse intressimääraga (Hollandi) enampakkumise kohaselt, müüb eurosüsteem toimingu alguspäeval 197 000 000 eurot ja ostab 222 610 000 USA dollarit. Operatsiooni tähtpäeval ostab eurosüsteem 197 000 000 eurot ja müüb 222 738 838 USA dollarit (forvardkurss $1,130654 = 1,1300 + 0,000654$).

Kui jaotamismenetlus toimub mitme intressimääraga (Ameerika) enampakkumise kohaselt, vahetab eurosüsteem euro- ja USA dollari summasid järgmises tabelis näidatud viisil:

Hetketehting			Forvardtehting		
Vahetuskurss	Eurode müük	USA dollarite ost	Vahetuskurss	Eurode ost	USA dollarite müük
1,1300			1,130623		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130627	10 000 000	11 306 270
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130632	10 000 000	11 306 320
1,1300	20 000 000	22 600 000	1,130636	20 000 000	22 612 720
1,1300	40 000 000	45 200 000	1,130641	40 000 000	45 225 640
1,1300	80 000 000	90 400 000	1,130645	80 000 000	90 451 600
1,1300	35 000 000	39 550 000	1,130649	35 000 000	39 572 715
1,1300	2 000 000	2 260 000	1,130654	2 000 000	2 261 308
1,1300			1,130658		
Kokku	197 000 000	222 610 000		197 000 000	222 736 573

Näide 6

RISKIOHJEMEETMED

Käesolev näide illustreerib eurosüsteemi likviidsust lisavate operatsioonide tagatisvara suhtes kohaldatavat riskiohjeraamistikku.¹ Näite aluseks on eeldus, et osapool osaleb järgmistes eurosüsteemi rahapoliitilistes operatsioonides:

- 28. juulil 2004 algav ja 4. augustil 2004 lõppev põhiline refinantseerimisoperatsioon, mille raames eraldatakse osapoolele 50 miljonit eurot intressimääraga 4,24%;
- 29. juulil 2004 algav ja 21. oktoobril 2004 lõppev pikemaajaline refinantseerimisoperatsioon, mille raames eraldatakse osapoolele 45 miljonit eurot intressimääraga 4,56%; ning
- 4. augustil 2004 algav ja 11. augustil 2004 lõppev põhiline refinantseerimisoperatsioon, mille raames eraldatakse osapoolele 35 miljonit eurot intressimääraga 4,26%.

Tabelis 1 kirjeldatakse selliste esimese astme varade omadusi, mida osapool kasutab nimetatud operatsioonide katmiseks.

TABEL 1 TEHINGUTES KASUTATAV ESIMESE ASTME ALUSVARA

Nimi	Vara liik	Tähtpäev	Omadused			
			Kupong	Kupongi sagedus	Järelejäänud tähtaeg	Turuväärtuse allahindlus
Vara A	Varaga tagatud instrument	29.08.2006	Fikseeritud määraga	6 kuud	2 aastat	3,50%
Vara B	Keskvalitsuse võlakiri	19.11.2008	Muutuva määraga	12 kuud	4 aastat	0,50%
Vara C	Äriühingu võlakiri	12.05.2015	Nullmääraga		> 10 aastat	15,00%
Hinnad protsentides (sh kogunenud intress) ¹⁾						
28.07.2004	29.07.2004	30.07.2004	02.08.2004	03.08.2004	04.08.2004	05.08.2004
102,63	101,98	100,55	101,03	100,76	101,02	101,24
	98,35	97,95	98,15	98,56	98,73	98,57
					55,01	54,87

1) Konkreetse hindamispäeva kohta esitatud hinnad vastavad kõnealusele hindamispäevale eelneva pangapäeva kõige representatiivsemale hinnale.

¹ Näite aluseks on eeldus, et lisatagatise nõude vajalikkuse arutamisel võetakse arvesse pakkumistoiminguga väljastatud vahenditelt kogunenud intressi ning nõude esitamise lävi on 0,5% pakkumistoiminguga väljastatud vahenditest.

Näide 6 (järg)

Märgistatud tagatiste haldussüsteem

Esmalt eeldatakse, et tehinguid teostatakse riigi keskpangaga, kus kasutatakse süsteemi, mille puhul tagatisvara märgistatakse iga tehingu jaoks. Tagatisvara hinnatakse iga päev. Riskide ohjamise raamistikku võib kirjeldada järgmiselt (vt ka tabel 2):

1. 28. juulil 2004 sõlmib osapool tagasiostutehingu riigi keskpangaga, kes ostab 50,6 miljoni euro eest vara A. Vara A on varaga tagatud ja fikseeritud kupongimääraga instrument, mille tähtpäev on 29. augustil 2006. Seega on selle järelejäänud tähtaeg kaks aastat, mis eeldab 3,5% suurust turuväärtuse allahindlust. Kõnealusel päeval on vara A turuhind vaadeldaval turul 102,63%, mis hõlmab kogunenud kupongiintressi. Osapool peab esitama sellises koguses vara A, et pärast 3,5% suurust turuväärtuse allahindluse mahaarvamist oleks selle väärtus suurem kui jaotatud 50 miljonit eurot. Seega esitab osapool vara A nominaalväärtusega 50,6 miljonit eurot, mille kohandatud turuväärtus kõnealusel päeval on 50 113 203 eurot.

2. 29. juulil 2004 sõlmib osapool tagasiostutehingu riigi keskpangaga, kes ostab 21 miljoni euro eest vara A (turuhind 101,98%, turuväärtuse allahindlus 3,5%) ja 25 miljoni euro eest vara B (turuhind 98,35%). Vara B on muutuva kupongimaksimääraga keskvalitsuse võlakiri, mille suhtes rakendatakse 0,5% suurust turuväärtuse allahindlust. Vara A ja vara B kohandatud turuväärtus kõnealusel päeval on 45 130 810 eurot, mis on seega rohkem kui nõutav 45 000 000 eurot.

29. juulil 2004 hinnatakse 28. juulil 2004 algatatud põhilise refinantseerimisoperatsiooni alusvara ümber. 101,98% suuruse turuhinna juures jääb vara A allahinnatud turuväärtus ikkagi nõude esitamise läve alam- ja ülempiiridesse. Sellest tulenevalt leitakse, et algselt panditud tagatis katab nii esialgu pakkumistoiminguga väljastatud vahendite summa kui ka kogunenud intressi summas 5889 eurot.

3. 30. juulil 2004 hinnatakse tagatisvara ümber: vara A turuhind on 100,55% ja vara B turuhind on 97,95%. 28. juulil 2004 alanud põhiliselt refinantseerimisoperatsioonilt kogunenud intress on 11 778 eurot ning 29. juulil 2004 alanud pikemaajaliselt refinantseerimisoperatsioonilt kogunenud intress on 5700 eurot. Seetõttu jääb vara A kohandatud turuväärtus esimese tehingu puhul 914 218 euro võrra tehingu tagatavast summast (s.o pakutud likviidsus pluss kogunenud intress) allapoole, kuid ka allapoole nõude esitamise läve alampiiri, milleks on 49 761 719 eurot. Osapool esitab vara A nominaalväärtusega 950 000 eurot, millega pärast 3,5% suuruse allahindluse mahaarvamist 100,55% suurusel turuväärtusel põhinevast hinnast taastatakse piisav tagatiskate.²

Lisatagatise nõue on vajalik ka teise tehingu puhul, kuna kõnealusel tehingus kasutatud tagatisvara kohandatud turuväärtus (44 741 520 eurot) jääb nõude esitamise läve alampiirist (44 780 672 eurot) allapoole. Seetõttu esitab osapool vara B summas 270 000 eurot kohandatud turuväärtusega 263 143 eurot.

² Liikmesriikide keskpangad võivad nõuda lisatagatise esitamist pigem sularahas kui väärtpaperites.

Näide 6 (järg)

4. 2. ja 3. augustil 2004 hinnatakse alusvara ümber ning see ei too 28. ja 29. juunil 2004 sõlmitud tehingutele kaasa lisatagatise nõudeid.
5. 4. augustil 2004 maksab osapool tagasi 28. juulil 2004 alustatud põhilise refinantseerimisoperatsiooni alusel väljastatud vahendid, k.a kogunenud intressi summas 41 222 eurot. Riigi keskpang tagastab vara A nominaalväärtusega 51 550 000 eurot.

Samal päeval sõlmib osapool tagasiostutehingu riigi keskpangaga, kes ostab vara C nominaalväärtusega 75 miljonit eurot. Et varade C puhul on tegemist äriühingute nullkupongiga võlakirjadega, mille järelejäanud tähtaeg on üle kümne aasta ja mille suhtes on vaja rakendada 15% suurust turuväärtuse allahindlust, on allahinnatud turuväärtus kõnealusel päeval 35 068 875 eurot.

29. juulil 2004 alustatud pikaajalise refinantseerimisoperatsiooni tagatisvarade ümberhindamisest ilmneb, et pakutud varade kohandatud turuväärtus ületab nõude esitamise läve ülempiiri ligikaudu 262 000 euro võrra, mistõttu riigi keskpang peab tagastama osapoolle vara B nimiväärtusega 262 000 eurot.³

Koondtagatiste haldussüsteem

Teiseks eeldatakse, et tehinguid teostatakse riigi keskpangaga, kes kasutab koondtagatiste haldussüsteemi. Osapool kasutatavate koondtagatiste hulka kuuluvaid tagatiseid ei märgistata konkreetsete tehingute jaoks.

Tehingute jada käesolevas näites on sama, mis eespool kirjeldatud märgistatud tagatiste haldussüsteemi näites. Peamine erinevus seisneb selles, et ümberhindamispäevadel peab kõigi koondatud tagatiste kohandatud turuväärtus katma kõigi osapool ja riigi keskpanga vahel pooleliolevate operatsioonide kogusumma. Käesolevas näites on 30. juulil 2004 tekkiv 1 178 398 euro suurune lisatagatise nõue identne märgistatud tagatiste haldussüsteemi näites kirjeldatud lisatagatise nõudega. Osapool esitab vara A nominaalväärtusega 1 300 000 miljonit eurot, millega pärast 3,5% suuruse allahindluse mahaarvamist 100,55% suuruse turuväärtusega hinnast 100,55% taastatakse piisav tagatiskate.

Lisaks sellele võib osapool 4. augustil 2004, kui saabub 28. juulil 2004 alanud põhilise refinantseerimisoperatsiooni tähtpäev, hoida varasid oma tagatiskontol. Vara võib ka omavahel vahetada, nagu selgub näitest, kus varad A nominaalväärtusega 51,9 miljonit eurot asendatakse varadega C, mille nominaalväärtus on 75,5 miljonit eurot, et katta kõikide refinantseerimisoperatsioonide alusel pakutud likviidsust ja kogunenud intressi.

Riskide ohjamise raamistikku koondtagatiste haldussüsteemi puhul kirjeldab tabel 3.

³ Kui liikmesriigi keskpang pidi maksma osapoolle tagatist seoses teise tehinguga, võib sellise tagatise teataval juhtudel tasaarveldada tagatise, mida osapool maksab liikmesriigi keskpangale seoses esimese tehinguga. Selle tulemusena oleks tegemist vaid ühe tagatise arveldamisega.

Näide 6 (järg)

TABEL 2 MÄRGISTATUD TAGATISTE HALDUSSÜSTEEM

Kuupäev	Pooleliolevad tehingud	Alguskuupäev	Lõppkuupäev	Intressimäär	Pakutud likviidsus
28.07.2004	Põhiline refinantseerimine	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50 000 000
29.07.2004	Põhiline refinantseerimine	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
30.07.2004	Põhiline refinantseerimine	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
02.08.2004	Põhiline refinantseerimine	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
03.08.2004	Põhiline refinantseerimine	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
04.08.2004	Põhiline refinantseerimine	04.08.2004	11.08.2004	4,26	35 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
05.08.2004	Põhiline refinantseerimine	04.08.2004	11.08.2004	4,26	35 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000

Kogunenud intress	Kaetav kogusumma	Nõude esitamise läve alampiir	Nõude esitamise läve ülempiir	Kohandatud turuväärtus	Lisatagatise nõue
-	50 000 000	49 750 000	50 250 000	50 113 203	-
5 889	50 005 889	49 755 859	50 255 918	49 795 814	-
-	45 000 000	44 775 000	45 225 000	45 130 810	-
11 778	50 011 778	49 761 719	50 261 837	49 097 560	-914 218
5 700	45 005 700	44 780 672	45 230 729	44 741 520	-264 180
29 444	50 029 444	49 779 297	50 279 592	50 258 131	-
22 800	45 022 800	44 797 686	45 247 914	45 152 222	-
35 333	50 035 333	49 785 157	50 285 510	50 123 818	-
28 500	45 028 500	44 803 358	45 253 643	45 200 595	-
-	35 000 000	34 825 000	35 175 000	35 068 875	-
34 200	45 034 200	44 809 029	45 259 371	45 296 029	261 829
4 142	35 004 142	34 829 121	35 179 162	34 979 625	-
39 900	45 039 900	44 814 701	45 265 100	45 043 420	-

Näide 6 (järg)

TABEL 3 KOONDTAGATISTE HALDUSSÜSTEEM

Kuupäev	Pooleliolevad tehingud	Alguskuupäev	Lõppkuupäev	Intressimäär	Pakutud likviidsus
28.07.2004	Põhiline refinantseerimine	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50 000 000
29.07.2004	Põhiline refinantseerimine	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
30.07.2004	Põhiline refinantseerimine	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
02.08.2004	Põhiline refinantseerimine	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
03.08.2004	Põhiline refinantseerimine	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
04.08.2004	Põhiline refinantseerimine	04.08.2004	11.08.2004	4,26	35 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
05.08.2004	Põhiline refinantseerimine	04.08.2004	11.08.2004	4,26	35 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000

Kogunenud intress	Kaetav kogusumma	Nõude esitamise läve alampiir ¹⁾	Nõude esitamise läve ülempiir ²⁾	Kohandatud turuväärtus	Lisatagatise nõue
-	50 000 000	49 750 000	ei kohaldata	50 113 203	-
5 889	95 005 889	94 530 859	ei kohaldata	94 926 624	-
-					
11 778	95 017 478	94 542 390	ei kohaldata	93 839 080	-1 178 398
5 700					
29 444	95 052 244	94 576 983	ei kohaldata	95 487 902	-
22 800					
35 333	95 063 833	94 588 514	ei kohaldata	95 399 949	-
28 500					
-	80 034 200	79 634 029	ei kohaldata	80 333 458	-
34 200					
4 142	80 044 042	79 643 821	ei kohaldata	80 248 396	-
39 900					

1) Koondtagatiste haldussüsteemis on nõude esitamise läve alampiiriks lisatagatise nõuete madalaim künnis. Tegelikult nõuab enamik liikmesriikide keskpankasid lisatagatist, kui koondtagatise allahinnatud turuväärtus on kaetavast kogusummast väiksem.

2) Koondtagatiste haldussüsteemis ei ole nõude esitamise läve ülempiir asjakohane, kuna osapoole järjekindel eesmärk on pakkuda koondtagatist suuremas summas, et vähendada tegevuskulusid.

LISA 2

SÕNASTIK

Alguspäev: kuupäev, mil arveldatakse rahapoliitilise operatsiooni esimene osa. Alguspäev vastab tagasiostulepingutel ja valuuta vahetustehingutel põhinevate operatsioonide puhul ostukuupäevale.

Allahindlus: vt turuväärtuse allahindlus.

Ameerika enampakkumine: vt mitme intressimääraga enampakkumine.

Arveldusagent: asutus, kes juhib arveldusprotsessi (arvelduspositsioonide kindlaksmääramine, maksetehingute seire jms) ülekandesüsteemide või muude menetluste puhul, milleks on vaja arveldamist.

Arvelduskonto: otsese osalise selline konto keskpanga siseriiklikus RTGSis, mida kasutatakse maksete töötlemiseks.

Arvelduspäev: tehingu arveldamise kuupäev. Arveldamine võib toimuda kauplemisega samal päeval (sama päeva arveldus) või üks või mitu päeva pärast kauplemist (arvelduspäev on kauplemispäev (T) + arvelduslõtk).

Asutamisleping: Euroopa Ühenduse asutamisleping. Sageli nimetatakse seda Rooma lepinguks selle kehtivas redaktsioonis.

Avaturuoperatsioon: operatsioon, mis teostatakse finantsturul keskpanga algatusel. Lähtuvalt eesmärkidest, regulaarsusest ja menetlustest võib eurosüsteemi avaturuoperatsioonid jagada nelja kategooriasse: **põhilised refinantseerimisoperatsioonid**, **pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid**, **peenhäälestusoperatsioonid** ja **struktuurioperatsioonid**. Kasutatud operatsioonidest on **pöördtehingud** peamised eurosüsteemi avaturuinstrumentid ja neid võib kasutada kõigis neljas operatsioonide kategoorias. Lisaks sellele võib **struktuurioperatsioonide** puhul kasutada võlasertifikaatide väljalaskmist ja **otsetehinguid** ning **peenhäälestusoperatsioonide** puhul **otsetehinguid**, **valuuta vahetustehinguid** ja **tähtjaliste hoiuste kogumist**.

Brutoarveldussüsteem: ülekandesüsteem, mille puhul vahendite arveldamine või väärtpaberite ülekandmine toimub üksikute tehingute kaupa.

Depoosarve: keskpanga hallatav väärtpaberikonto, millele **krediidiasutused** võivad paigutada pangaoperatsioonide tagamiseks sobivaks peetavaid väärtpabereid.

Depositoorium: asutus, kelle esmane ülesanne on kanda väärtpaberid füüsiliselt või elektrooniliselt börsinimekirja ning pidada arvestust nende väärtpaberite omandiõiguse üle.

EKP aeg: aeg EKP asukohas.

EKP maksesüsteem: EKPs kasutatav maksekord, mis on ühendatud TARGET-süsteemiga, et teostada: i) makseid EKPs olevate kontode vahel ja ii) TARGETi kaudu makseid EKPs ja liikmesriikide keskpankades olevate kontode vahel.

Elektroonilise väärtpaberi kasutuselevõtt: finantsvara omandiõigust tähistavate füüsiliste sertifikaatide ja väärtpaberite kaotamine selliselt, et finantsvara eksisteerib ainult raamatupidamiskirjetena.

EMP (Euroopa Majanduspiirkonna) riigid: Euroopa Liidu liikmesriigid, Island, Liechtenstein ja Norra.

Esialgne marginaal: riskiohjemeede, mida võib kasutada eurosüsteemis **pöördtehingute** puhul ja mis tähendab, et tehingu jaoks vajalik tagatis on samaväärne **osapolele** antava laenuga, millele lisandub esialgse marginaali väärtus.

Esimese astme vara: likviidne vara, mis vastab teatavatele ühtsetele, kogu **euroalal** kehtivatele kõlblikkuskriteeriumidele, mille EKP on kindlaks määranud.

Etteteatamistähtajaga lõpetatavad tähtajalised hoiused: instrumentide kategooria, mis koosneb hoiustest, mille hoidja peab arvestama kindlaksmääratud etteteatamistähtaega, enne kui ta saab vahendid välja võtta. Mõningatel juhtudel on võimalik konkreetsel ajavahemikul võtta välja teatav fikseeritud summa või võtta vahendid välja enne tähtaega ja maksta leppetrahvi.

Euroala: piirkond, mis hõlmab ELi liikmesriike, kes kooskõlas **asutamislepinguga** on võtnud euro ühisrahana kasutusele ja kus ühtse rahapoliitika teostamise eest vastutab EKP nõukogu.

Euroopa Keskpankade Süsteem (EKPS): Euroopa Keskpank ja Euroopa Liidu liikmesriikide keskpangad. Tuleks märkida, et nende liikmesriikide keskpankadel, kes ei ole **asutamislepingu** kohaselt ühisraha kasutusele võtnud, säilivad rahapoliitika valdkonnas siseriiklikust õigusest tulenevad volitused ning seega ei ole nad seotud eurosüsteemi rahapoliitika teostamisega.

Eurosüsteem: koosneb Euroopa Keskpankast (EKP) ja **euroala liikmesriikide keskpankadest**. Eurosüsteemi otsuseid langetavad organid on EKP nõukogu ja juhatus.

Eurosüsteemi pangapäev: iga päev, mil EKP ja vähemalt ühe liikmesriigi keskpank on eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide teostamiseks avatud.

Fikseeritud intressimääraga instrument: finantsinstrument, mille kupongimäär on fikseeritud kogu instrumendi kehtivuse ajal.

Fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlus: pakkumismenetlus, mille puhul liikmesriigi keskpank määrab intressimäära eelnevalt kindlaks ning **osapooled** teevad pakkumisi sellise rahasumma ulatuses, millega nad soovivad fikseeritud intressimäära juures tehinguid teha.

Hindamispäev: kuupäev, mil hinnatakse krediidioperatsioonide tagatisvara.

Hoidmisperiood: periood, mille kohta arvutatakse reservinõude täitmine. EKP avaldab reservide hoidmisperioodide kalendri vähemalt kolm kuud enne iga aasta algust. Reservide hoidmisperioodid algavad esimese põhilise refinantseerimisoperatsiooni arveldamispäeval pärast EKP nõukogu koosolekut, kus kavandatakse eelnevalt rahapoliitilise olukorra igakuine hindamine. Tavaliselt lõpevad need järgmise kuu analoogselle kauplemispäevale eelneval päeval. Erijuhtudel võidakse avaldatud kalendrit muuta, muu hulgas sõltuvalt EKP nõukogu koosolekute ajakava muutusest.

Hoiustamise püsivõimalus: eurosüsteemi püsivõimalus, mida **osapooled** võivad kasutada eelnevalt kindlaksmääratud intressimääraga üleõhoiuste tegemiseks liikmesriikide keskpankades.

Hollandi enampakkumine: vt **ühtse intressimääraga enampakkumine**.

Intressi piirmäär: intressimäär, mille juures ammendub kogu pakkumismenetlusega jaotatav summa.

Intressiarvestusmeetod: tava, mille kohaselt määratletakse laenuintressi arvutamisel arvessevõetavate päevade arv. **Eurosüsteem** kasutab oma rahapoliitilistes operatsioonides intressiarvestusmeetodit **tegelik päevade arv/360**.

Järelejäänud tähtaeg: võlainstrumendi kustutuspäevani jäänud ajavahemik.

Kahepoolne operatsioon: operatsioon, mille puhul keskpank suhtleb ühe või mitme **osapoolega** otse ilma pakkumismenetlust kasutamata. Kahepoolsete operatsioonide hulka kuuluvad väärtpaberibörside ja turuesindajate vahendusel teostatavad operatsioonid.

Kauplemispäev (T): päev, mil teostatakse kauplemistehing (st sõlmitakse kahe **osapoole** vaheline kokkulepe finantstehingu kohta). Kauplemispäev võib langeda kokku tehingu **arvelduspäevaga** (sama päeva arveldus) või eelneda arvelduspäevale kindlaksmääratud arvu pangapäevade võrra (arvelduspäev on kauplemispäev (T) + arvelduslõtk).

Keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudel (CCBM): Euroopa Keskpankade Süsteemi loodud mehhanism, mille eesmärk on võimaldada **osapooltel** kasutada tagatisvarasid piiriülevalt. Keskpankade vahelise korrespondentpanganduse mudeli puhul tegutsevad **liikmesriikide keskpangad** üksteise kontohalduritena. See tähendab, et iga liikmesriigi keskpangal on oma väärtpaberite haldussüsteemis väärtpaberikonto iga liikmesriigi keskpanga (ja EKP) jaoks.

Kiirpakkumismenetlus: *pakkumismenetlus*, mida **eurosüsteem** kasutab *peenhäälestusoperatsioonideks*, kui soovitakse kiiresti mõjutada likviidsust turul. Kiirpakkumismenetlusi teostatakse 90 minuti jooksul ning nendes osalevate **osapoolte** arv on piiratud.

Kindlasummaline mahaarvamine: fikseeritud summa, mille institutsioon arvab maha, kui arvutatakse tema *reservinõuet eurosüsteemi* kohustuslike reservide raamistikus.

Kohustusliku reservi määr: määr, mille keskpank on iga *reservibaasi* arvatud bilansikirjete kategooria kohta kehtestanud. Kohustusliku reservi määrasid kasutatakse *reservinõuete* arvutamiseks.

Kokkulepitud tähtajaga hoiused: instrumentide kategooria, mis koosneb peamiselt määratud tähtajaga tähtajalistest hoiustest, mis võivad olenevalt liikmesriigis levinud tavadest olla kas enne tähtaega vahetamatud või vahetatavad pärast teatavate sanktsioonide rakendamist. See kategooria hõlmab ka mõningaid vahelikviidseid võlainstrumente, näiteks vahelikviidseid (*retail*) hoiusesertifikaate.

Kontohaldur: üksus, kes tegeleb väärtpaberite ja muude finantsvarade hoidmise ja haldamisega teiste nimel.

Koondsüsteem: vt *koondtagatiste haldussüsteem*.

Koondtagatiste haldussüsteem: keskpanga tagatiste haldamise süsteem, mille puhul osapooled avavad keskpangas koondtagatiste konto, millele hoiustavad keskpangaga teostatavate tehingute tagamise varad. Erinevalt *märgistatud tagatiste haldussüsteemist* ei ole koondtagatiste haldussüsteemis alusvara üksiktehingute jaoks märgistatud.

Korrespondentpangandus: kord, mille kohaselt üks *krediidiasutus* pakub teisele krediidiasutusele makse- ja muid teenuseid. Maksete teostamiseks korrespondentpankade vahendusel kasutatakse sageli vastastikuseid kontosid (nostro- ja lorokonto), mille võib ühendada alaliste krediidiliinidega. Korrespondentpankade teenuseid osutatakse peamiselt ühest riigist teise, kuid riigisiselt võib neid kasutada seoses teatavate esindussuhetega. Korrespondentpank nimetab välisriigi krediidiasutuse nimel hoitavaid kontot lorokontoks; välisriigi krediidiasutus omakorda nimetaks sama kontot nostrokontoks.

Krediidiasutus: viitab käesolevas dokumendis Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. märtsi 2000. aasta direktiivi 2000/12/EÜ (krediidiasutuste asutamise ja tegevuse kohta, muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. septembri 2000. aasta direktiiviga 2000/28/EÜ) artikli 1 lõikes 1 määratletud krediidiasutusele. Seega on krediidiasutus: i) ettevõtja, kelle tegevuseks on hoiuste või muude tagasimakstavate vahendite vastuvõtmine avalikkuselt ning oma arvel ja nimel laenu andmine või ii) alapunktis i nimetatamata ettevõtja või muu juriidiline isik, kes laseb maksevahendeid välja elektronraha kujul. Elektronraha tähendab väljaandja vastu esitatud nõude vormis rahalist väärtust: a) mida hoitakse elektronseadmel, b) mis antakse välja sellise vahendite summa vastu, mille väärtus ei ole väiksem kui väljalastud rahaline väärtus ning c) mida tunnustavad maksevahendina lisaks väljalaskjale ka teised ettevõtjad.

Kustutuspäev: kuupäev, mil rahapoliitiline operatsioon aegub. *Tagasiostulepingu* või vahetustehingu puhul vastab kustutuspäev *tagasiostmiskuupäevale*.

Kõikumise marginaal (turuväärtuse meetod): eurosüsteem eeldab tema likviidsust lisavateks *pöördtehinguteks* kasutatava tagatisvara teatava turuväärtuse taseme säilitamist aja jooksul. See tähendab, et kui tagatisvara regulaarselt mõõdetav väärtus langeb teatavast tasemest madalamale, nõuab *liikmesriigi keskpank osapoolelt* täiendava vara või sularaha esitamist (s.o *lisatagatise nõue*). Analoogselt võib osapool tagasi saada üleliigse vara või sularaha, kui tagatisvara väärtus ületab pärast ümberhindamist teatava taseme. Vt ka punkt 6.4.

Laenamise püsivõimalus: eurosüsteemi püsivõimalus, mida *osapooled* võivad kasutada, et saada liikmesriikide keskpankadelt kõlblike varade vastu eelnevalt kindlaksmääratud intressimääraga üleõlaene.

Liikmesriigi keskpank (RKP): käesolevas dokumendis ELi sellise *liikmesriigi* keskpank, kes on kooskõlas *asutamislepinguga* võtnud kasutusele ühisraha.

Liikmesriik: käesolevas dokumendis ELi liikmesriik, kes on kooskõlas *asutamislepinguga* võtnud kasutusele ühisraha.

Lisatagatise nõue: *kõikumise marginaalide* rakendamisega seotud menetlus, mis tähendab, et kui tagatisvara regulaarselt mõõdetav väärtus langeb teatavast tasemest madalamale, nõuab keskpank, et *osapooled* esitaksid täiendavaid varasid (või sularaha). Kui tagatisvara väärtus peaks pärast ümberhindamist olema suurem kui osapool võlgnetav summa ja kõikumise marginaal kokku, võib osapool nõuda keskpangalt liigsete varade (või sularaha) tagastamist.

Lõplik ülekanne: tühistamatu ja tingimusteta ülekanne, millega täidetakse ülekannde teostamise kohustus.

Mahupõhine pakkumine: vt *fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlus*.

Maksevõime risk: finantsvara väljalaskja läbikukkumisest (pankrotist) või osapoolle maksejõuetusest tulenev kahjumirisk.

Mitme intressimääraga pakkumismenetlus (Ameerika pakkumismenetlus): pakkumismenetlus, mille puhul jaotamise intressimäär (või hind / vahetustehingu hind) on samaväärne iga üksikpakkumise puhul pakutava intressimääraga.

Rahaloomeasutus (RA): rahaasutused, mis koos moodustavad euroala raha emiteeriva sektori. Nende hulka kuuluvad ühenduse õigusaktidega määratletud *krediidiasutused* ning kõik teised residentidest finantsasutused, kes võtavad üksustelt, välja arvatud rahaloomeasutustelt, vastu hoiuseid ja/või nende lähedasi asendajaid ning annavad (vähemalt majanduslikus mõttes) oma arvel ja nimel laenu ja/või investeerivad väärtpaberitesse.

Muutuva intressimääraga pakkumine: pakkumismenetlus, mille puhul osapooled esitavad pakkumisi nii raha summa kohta, mille ulatuses nad soovivad keskpangaga tehinguid teostada, kui ka intressimäära kohta, millega nad soovivad tehingut teha.

Märgistatud tagatiste haldussüsteem: keskpankade tagatiste haldamise süsteem, mille puhul likviidsust pakutakse iga üksikteingu jaoks märgistatud varade vastu.

Märkimisväärsed seosed: olukord, kus osapool on seotud võlainstrumentide väljalaskjaga põhjusel, et:

- i) osapoolle kuulub 20% või rohkem väljalaskja kapitalist või üks või mitu ettevõtet, mille kapitalist suurem osa kuulub osapoolle, omab 20% või rohkem väljalaskja kapitalist või osapool ning üks või mitu ettevõtet, mille kapitalist kuulub suurem osa osapoolle, omavad koos 20% või rohkem väljalaskja kapitalist või
- ii) väljalaskjale kuulub 20% või rohkem osapoolle kapitalist või üks või mitu ettevõtet, mille kapitalist suurem osa kuulub väljalaskjale, omab 20% või rohkem osapoolle kapitalist või väljalaskja ning üks või mitu ettevõtet, mille kapitalist kuulub suurem osa väljalaskjale, omavad koos 20% või rohkem osapoolle kapitalist või
- iii) suurem osa nii osapoolle kui ka väljalaskja kapitalist kuulub kolmandale isikule kas otseselt või kaudselt ühe või mitme ettevõtja kaudu, kelle kapitalist suurem osa kuulub kolmandale isikule.

Nullkupongiga võlakiri: väärtpaber, millelt makstakse sularaha vaid kord tema kehtivuse jooksul. Käesolevas dokumendis hõlmavad nullkupongiga võlakirjad diskontomääraga väljalastud võlakirju ja võlakirju, mille tähtpäeva saabumisel teostatakse üks intressimakse. Nullkupongiga võlakirja eriliik on *põhiosast eraldatud kupongiga võlakiri*.

Nõude esitamise lävi: pakkumistoiminguga väljastatavate vahendite eelnevalt sätestatud tase, mille puhul esitatakse *lisatagatise nõue*.

Osapool: finantstehingu (nt igasuguse keskpangaga teostatava tehingu) vastaspool.

Ostuhind: hind, millega müüja ostetavat vara ostjale müüb või müüa kavatseb.

Ostupäev: kuupäev, mil müüja tegelikult müüb vara ostjale.

Otsetehing: tehing, mille puhul varasid ostetakse või müüakse kuni nende kustutamishetkeni (hetke- ja forvardtehingud).

Pakkumismahu ülempiir: üksiku *osapool*e suurima aktsepteeritava pakkumise piirmäär pakkumisoperatsiooni puhul. *Eurosüsteem* võib pakkumismahu ülempiire kehtestada selleks, et vältida ebaproportsionaalselt suuri pakkumisi üksikutelt osapooltelt.

Pakkumisintressi alammäär: intressimäärade alampiir, millega *osapooled* võivad esitada pakkumisi *muutuva intressimääraga pakkumismenetlustes*.

Pakkumisintressi ülemmäär: intressimäärade ülempiir, millega *osapooled* võivad esitada pakkumisi *muutuva intressimääraga pakkumismenetlustes*. EKP teatatud pakkumisintressi ülemmäärast kõrgema intressimääraga pakkumised jäetakse kõrvale.

Pakkumismenetlus: menetlus, mille puhul keskpank lisab turule likviidsust või kõrvaldab seda, kasutades pakkumisi, mille *osapooled* on omavahel konkureerides esitanud. Kõigepealt rahuldatakse kõige konkurentsivõimelisemad pakkumised, kuni kogu keskpanga likviidsust lisavad või kõrvaldavad vahendid on ammendunud.

Pakkumismenetluse väikseim jaotusmäär: *intressi piirmääraga* tehtud pakkumiste madalaim protsendimäär, mis jaotatakse pakkumismenetluse raames. *Eurosüsteem* võib otsustada kohaldada oma pakkumisoperatsioonide puhul väikseimat jaotatavat määra.

Peenhäälestusoperatsioon: eurosüsteemi teostatud ebaregulaarne *avaturuoperatsioon*, mille peamine eesmärk on tulla toime ootamatute likviidsuskõikumistega turul.

Perioodi alguses fikseeritud kupongimäär: *ujuva intressimääraga instrumendi* kupong, mis on kindlaks määratud lähtuvalt väärtustest, mida enne kupongi kogunemisperioodi algust teataval kuupäeval (või kuupäevadel) kasutab viitindeks.

Perioodi keskmiste kasutamine: säte, mis võimaldab *osapooltel* täita oma *reservinõuded* reservide *hoidmisperioodi* ajal hoitavate keskmiste *reservide* põhjal. Perioodi keskmiste kasutamise eesmärk on aidata kaasa rahaturu intressimäärade stabiliseerimisele, motiveerides asutusi tasandama ajutiste likviidsuskõikumiste mõju. *Eurosüsteemi* kohustuslike reservide süsteem võimaldab perioodi keskmiste kasutamist.

Perioodi lõpus fikseeritud kupongimäär: *ujuva intressimääraga instrumendi* kupong, mis on kindlaks määratud lähtuvalt väärtustest, mida kupongi kogunemisperioodi teataval kuupäeval (või kuupäevadel) kasutab viitindeks.

Piiriülene arveldus: arveldus, mis toimub muus riigis või muudes riikides kui see, kus üks või mitu osapoolt asuvad.

Pikemaajaline refinantseerimisoperatsioon: regulaarne *avaturuoperatsioon*, mida *eurosüsteem* teostab *pöördtehinguna*. Pikemaajalisi refinantseerimisoperatsioone teostatakse igakuiste *tavapakkumismenetluste* kaudu ning nende tähtaeg on tavaliselt kolm kuud.

Põhiline refinantseerimisoperatsioon: regulaarne *avaturuoperatsioon*, mida *eurosüsteem* teostab *pöördtehinguna*. Põhilisi refinantseerimisoperatsioone teostatakse iganädalaste *tavapakkumismenetluste* kaudu ja tavaliselt on nende tähtaeg üks nädal.

Põhiosast eraldatud kupongiga võlakiri: *nullkupongiga võlakiri*, mis on loodud selleks, et kaubelda eraldi väärtpaberi konkreetse rahavoo nõuetega ja sama instrumendi põhisummaga.

Päeva lõpp: see aeg pangapäeva jooksul (pärast TARGETi sulgemist), mil selleks päevaks lõpetatakse TARGETis töödeldavad maksed.

Päevasisene laen: laen, mis antakse lühemaks ajaks kui üks pangapäev. Keskpangad võivad anda päevasiseid laene selleks, et tasakaalustada maksete arveldustes tekkinud vahesid ning neid võib anda: i) tagatud arvelduskrediidina või ii) pandi vastu antava laenuoperatsioonina või *tagasiostulepinguna*.

Pöördtehing: operatsioon, mille puhul *liikmesriigi keskpank* ostab või müüb varasid *tagasiostulepingu* alusel või teostab tagatise vastu krediidioperatsioone.

Püsivõimalus: keskpanga võimalus, mida *osapooled* saavad kasutada omal algatusel. *Eurosüsteem* pakub kaht üleööpüsivõimalust: *laenamise püsivõimalust* ja *hoiustamise püsivõimalust*.

Rahvusvaheline väärtpaberite identifitseerimisnumber (ISIN): rahaturgudel väljalastud väärtpaberitele määratud rahvusvaheline tunnuscode.

Reaalajaline brutoarveldussüsteem (RTGS): arveldussüsteem, mille puhul töötlemine ja arveldamine toimub iga korralduse puhul eraldi (ilma tasaarveldusteta) ja reaalajas (pidevalt). Vt ka *TARGET*.

Repo-operatsioon: *tagasiostulepingul* põhinev likviidsust lisav *pöördtehing*.

Reservibaas: bilansikirjete summa, mis moodustab krediidasutuse *reservinõude* arvutamise baasi.

Reservihoiused: *osapoolte reservikontodel* olevad hoiused, mille eesmärk on *reservinõuete* täitmine.

Reservikonto: *liikmesriigi keskpangas* asuv konto, millel hoitakse *osapoolte reservihoiuseid*. Reservikontona võib kasutada osapoolte *arvelduskontosid liikmesriikide keskpankades*.

Reservinõue: nõue, mille kohaselt asutustel peab olema keskpangas kohustuslik reserv. *Eurosüsteemi* kohustusliku reservi süsteemis korrutatakse *krediidasutuse* reservinõude arvutamiseks iga *reservibaasi* arvatud kõlblike bilansikirjete kategooria kohustusliku reservi määr selliste kirjete arvuga asutuse bilansis. Lisaks sellele arvavad asutused oma reservinõudest maha *kindla summa*.

RKP pangapäev: iga päev, mil konkreetse *liikmesriigi keskpank* on avatud *eurosüsteemi* rahapoliitiliste operatsioonide teostamiseks. Mõningates liikmesriikides võivad liikmesriigi keskpangad olla RKP pangapäeval suletud kohalike või piirkondlike pangapühade tõttu. Sellisel juhul teavitab asjaomane liikmesriigi keskpank *osapooli* eelnevalt korrast, mida rakendatakse nende filiaalidega seotud tehingute suhtes.

Sidussüsteem: *TARGETis* loob *sidussüsteem* ühised menetlused ja infrastruktuuri, mis võimaldavad maksekorraldustel liikuda ühe liikmesriigi *RTGSist* teise.

Struktuurioperatsioon: *avaturuoperatsioon*, mille *eurosüsteem* teostab peamiselt selleks, et kohendada finantssektori struktuurset likviidsust võrreldes eurosüsteemiga.

Tagasiostuhind: hind, millega ostja on *tagasiostulepingul* põhineva tehingu puhul kohustatud müüma vara tagasi müüjale. Tagasiostuhind võrdub *ostuhinnaga*, millele on lisatud hinnavahe, mis vastab operatsiooni tähtaja jooksul pakutud likviidsuse intressile.

Tagasiostuleping: kord, mille puhul vara müüakse ja müüjal tekib samal ajal õigus ja kohustus osta see konkreetse hinnaga tagasi tulevikus kindlaksmääratud kuupäeval või nõudmise korral. Selline kord sarnaneb tagatise vastu laenu saamisega, kuid erinevalt nimetatud operatsioonist ei säili müüjal väärtpaberi omandiõigust. *Eurosüsteem* kasutab oma *pöördtehingutes* fikseeritud tähtajaga tagasiostulepinguid.

Tagasiostupäev: kuupäev, mil ostja on *tagasiostulepingul* põhineva tehingu puhul kohustatud müüma vara tagasi müüjale.

TARGET (üleeuroopaline automaatne reaalaajaline brutoarvelduste kiirülekanandesüsteem): euro reaalaajaline brutoarvelduste süsteem. Tegemist on detsentraliseeritud süsteemiga, mis koosneb 15 liikmesriigi *RTGSist*, *EKP maksesüsteemist* ja *sidussüsteemist*.

Tavapakkumismenetlus: *pakkumismenetlus*, mida *eurosüsteem* kasutab oma regulaarsete *avaturuoperatsioonide* teostamiseks. Tavapakkumismenetlused teostatakse 24 tunni jooksul. Kõigil üldistele kõlblikkuskriteeriumidele vastavatel *osapooltel* on õigus esitada tavapakkumismenetlustes pakkumisi.

Tavapärane mahaarvamine: kuni kaheaastase kokkulepitud tähtajaga võlakirjade (k.a rahaturupaberite) jäägi fikseeritud protsendimäär, mille võivad *reservibaasist* maha arvata väljalaskjad, kes ei suuda esitada tõendeid selle kohta, et selline tasumata summa kuulub teisele asutusele, kelle suhtes kohaldatakse *eurosüsteemi* kohustusliku reservi nõuet, EKP-le või *liikmesriigi keskpangale*.

Tegelik päevade arv/360: intressiarvestusmeetod, mida kasutatakse laenuintressi arvutamiseks; see tähendab, et intress arvutatakse tegelike kalendripäevade põhjal, mida laen hõlmab, ning aluseks võetakse 360 päeva pikkune aasta. Sellist intressiarvestusmeetodit rakendatakse eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide suhtes.

Teise astme vara: likviidne või vähelikviidne vara, mille kohta on ette nähtud konkreetsed *liikmesriikide keskpankade* kehtestatud kõlblikkuskriteeriumid, mille EKP peab heaks kiitma.

Turuväärtuse allahindlus: *pöördtehingutes* tagatisvara suhtes rakendatav riskiohjemeede, mis tähendab, et keskpank arvutab tagatisvara väärtuse vara turuväärtuse põhjal, millest arvatakse maha teatav protsendimäär (allahindlus). *Eurosüsteem* kohaldab turuväärtuse allahindlust, võttes arvesse konkreetsete varade omadusi, näiteks järelejäänud tähtaega.

Turuväärtuse meetod: vt *kõikumise marginaal*.

Tähtajaklass: esimese või teise astme varade likviidsuskategooriasse kuuluv võlainstrumentide rühm, mille *järelejäänud tähtaeg* jääb teatavate väärtuste piiridesse, nt kolme kuni viie aasta pikkune tähtajaklass.

Tähtjaliste hoiuste kogumine: rahapoliitiline instrument, mida eurosüsteem võib kasutada peenhäälestamiseks, kui eurosüsteem maksab liikmesriikide keskpankades asuvatel kontodel olevatelt osapoolte tähtjalistelt hoiustelt intresse, et absorbeerida turult likviidsust.

Ujuva intressimääraga instrument: finantsinstrument, mille kupongimäär määratakse regulaarselt uuesti viitindeksi põhjal, et võtta arvesse lühikese ja keskmise tähtajaga turuintressimäärade muutumist. Ujuva intressimääraga instrumentidel on kas *perioodi alguses* või *perioodi lõpus fikseeritud kupongimäär*.

Vastassuunaliselt liikuva intressimääraga instrument: struktureeritud väärtpaber, mille puhul väärtpaberi hoidjale makstava intressi määr varieerub vastassuunaliselt teatava viitintressimäärade muutumisega.

Vahetustehingu hind: valuuta vahetustehingu puhul erinevus forvardteingu vahetuskursi ja hetketehingu vahetuskursi vahel.

Vahetustehingu piirhind: vahetustehingu hinna noteering, mille juures ammendub kogu pakkumisega jaotatav summa.

Valuuta vahetustehing (swap): samal ajal toimuv ühe valuuta hetkeost/-müük ja forvardmüük/-ost teise valuuta vastu. Eurosüsteem teostab avaturu rahapoliitilisi operatsioone valuuta vahetustehingutena, kui liikmesriikide keskpangad (või EKP) ostavad (või müüvad) eurot hetketehingu raames välisvaluuta vastu ja samal ajal müüvad (või ostavad) selle tagasi forvardtehinguga.

Väikseim pakkumismenetlusel jaotatav maht: üksikule osapooltele pakkumismenetluses jaotatava summa alampiir. Eurosüsteem võib otsustada jaotada oma pakkumisoperatsioonides igale osapooltele väikseima mahu.

Väljalaskja: üksus, kellel on kohustus seoses väärtpaberi või muu finantsinstrumendiga.

Väärtpaberi arveldussüsteem (SSS): süsteem, mille abil saab väärtpabereid või muid finantsvarasid hoida ja üle kanda kas tasuta või tasu eest (*ülekanne makse vastu*).

Väärtpaberite keskdepositoorium: üksus, mis hoiab ja haldab väärtpabereid või muid finantsvarasid, hoiab emiteerimiskontosid ja võimaldab tehinguid töödelda väärtpaberite registreerimissüsteemis. Varad võivad eksisteerida füüsiliselt (kuid on väärtpaberite keskdepositooriumi süsteemis paigal) või immateriaalselt (s.t ainult elektrooniliste kirjetena).

Väärtpaberite registreerimissüsteem: raamatupidamissüsteem, mis võimaldab väärtpabereid ja muid finantsvarasid üle kanda ilma paberdokumente või sertifikaate tegelikult liigutamata (nt väärtpaberite elektronülekanDED). Vt ka *elektroonilise väärtpaberi kasutuselevõtt*.

Ühendus väärtpaberi arveldussüsteemide vahel: ühenduse moodustavad kõik kahe väärtpaberi arveldussüsteemi vahelised menetlused ja kord, mille abil saab kahe väärtpaberi arveldussüsteemi vahel väärtpabereid väärtpaberite registreerimissüsteemi kaudu üle kanda.

Ühtne loetelu: loetelu varadest, mis vastavad teatud kõlblikuskriteeriumidele ja mida hakatakse 2005. aasta maikuust järk-järgult kasutusele võtma kui ainsaid varasid eurosüsteemi likviidsust lisavate operatsioonide tagamiseks.

Ühtse intressimääraga enampakkumine (Hollandi enampakkumine): enampakkumine, mille puhul kõigi rahuldatud pakkumiste suhtes kohaldatav jaotamise intressimäär (või hind / vahetustehingu hind) on samaväärne *intressi piirmääraga*.

Ülekanne makse vastu: väärtuse vastu vahetamise arveldussüsteemi mehhanism, millega tagatakse, et varade (väärtpaberite või muude finantsinstrumentide) *lõplik ülekanne* toimub alles siis, kui toimub muu vara (või muude varade) lõplik ülekanne.

VÄLISVALUUTA SEKKUMISOPERATSIOONIDE (INTERVENTSIOONIDE) JA VALUUTA VAHETUSTEHINGUTE OSAPOOLTE RAHAPOLIITILINE VALIMINE

Välisvaluuta sekkumisoperatsioonide ja rahapoliitiliste valuuta vahetustehingute osapooled valitakse ühtse lähenemise kohaselt, olenemata sellest, milline organisatsiooniline mudel on eurosüsteemi välisoperatsioonideks valitud. Valimis põhimõtted ei erine märkimisväärselt kehtivatest turustandarditest, sest need on tuletatud liikmesriikide keskpankade seniste parimate tavade ühtlustamise teel. Eurosüsteemi välisvaluuta sekkumisoperatsioonide osapooled valitakse peamiselt kahe kriteeriumikogumi põhjal.

Esimene kriteeriumikogum toetub ettevaatuspõhimõttele. Esimene ettevaatuskriteerium on krediivõime, mille hindamisel kasutatakse eri meetodite kombinatsiooni (nt kommertsagentuuridelt kättesaadavaid krediidireitinguid ning siseanalüüse kapitali ja muude kaubandusnäitajate kohta); teine kriteerium on see, et eurosüsteem nõuab kõigilt potentsiaalsetelt välisvaluuta sekkumisoperatsioonide osapooltelt, et nende üle teostaks järelevalvet tunnustatud järelevaataja; kolmas kriteerium on see, et kõik eurosüsteemi välisvaluuta sekkumisoperatsioonide osapooled peavad toimima rangelt eetikanormide kohaselt ning neil peab olema hea maine.

Kui minimaalsed ettevaatusnõuded on täidetud, rakendatakse teist kriteeriumikogumit, mille aluseks on tõhususega seotud kaalutlused. Esimene tõhususega seotud kaalutus käsitleb konkurentsivõimelist hinnakujundusstrateegiat ja osapoole suutlikkust tulla toime suurte mahtudega ka ebastabiilsete turutingimuste korral. Tõhususega seotud kriteeriumide hulka kuuluvad ka osapoolte esitatava teabe kvaliteet ja katvus.

Potentsiaalsete välisvaluuta sekkumisoperatsioonide osapoolte hulk on piisavalt suur ja mitmekesine, et tagada sekkumisoperatsioonide teostamisel vajalik paindlikkus. See võimaldab eurosüsteemil valida erinevate sekkumiskanalite vahel. Eurosüsteem võib tõhusaks sekkumiseks eri geograafilistes paikades ja ajavööndites kasutada mis tahes

rahvusvahelises finantskeskuses asuvaid osapooli. Tegelikult asub märkimisväärne hulk osapooli siiski euroalal. Rahapoliitilistel eesmärkidel teostatavate valuuta vahetustehingute osapoolte hulk vastab euroalal asuvatele osapooltele, kes on valitud eurosüsteemi välisvaluuta sekkumisoperatsioonideks.

Liikmesriikide keskpangad võivad üksikute rahapoliitilistel eesmärkidel teostatavate valuuta vahetustehingute osapooltega seotud krediidiriskide kontrollimiseks rakendada limiidipõhiseid süsteeme.

LISA 4

EUROOPA KESKPANGA RAHANDUS- JA PANGANDUSSTATISTIKA ARUANDLUSRAAMISTIK¹

1 SISSEJUHATUS

Nõukogu 23. novembri 1998. aasta määruses (EÜ) nr 2533/98 (statistilise teabe kogumise kohta Euroopa Keskpannga poolt)² on määratletud füüsilised ja juriidilised isikud, kelle suhtes kehtib andmete esitamise kohustus (nn “vaadeldav andmeid esitav üldkogum”), konfidentsiaalsussätted ja asjakohased jõustamissätted vastavalt Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpannga põhikirja (edaspidi “EKPSi põhikiri”) artiklile 5.4. Lisaks antakse sellega EKP-le õigus anda määrusi, et:

- täpsustada tegelik andmeid esitav kogum;
- määratleda EKP statistiliste andmete esitamise nõuded ja rakendada neid osalevate liikmesriikide tegeliku andmeid esitava kogumi suhtes ning
- täpsustada tingimused, mille kohaselt võivad EKP ja liikmesriikide keskpangad (RKP-d) kontrollida statistilisi andmeid või teostada nende kohustuslikku kogumist.

2 ÜLDINE RAAMISTIK

Euroopa Keskpannga 22. novembri 2001. aasta määruse (EÜ) nr 2423/2001 (rahaloomeasutuste sektori koondbilansi kohta – EKP/1998/13)³ eesmärk on võimaldada EKP-l ja põhikirja artikli 5.2 kohaselt ka liikmesriikide keskpankadel, kes teostavad ülesandeid võimaluse piires, koguda statistilisi andmeid, mis on Euroopa Keskpankade Süsteemile (edaspidi “EKPS”) vajalikud oma ülesannete teostamiseks ja eelkõige selleks, et EKPS saaks määratleda ja rakendada ühenduse rahapoliitikat vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu (edaspidi “asutamisleping”) artikli 105 lõike 2 esimesele taandele. Määruse EKP/2001/13 kohaselt kogutud statistilisi andmeid kasutatakse rahaloomeasutuste (RA) sektori koondbilansi koostamiseks peamise eesmärgiga anda EKP-le terviklik statistiline ülevaade rahapoliitilise keskkonna arengust ühtse majandusterritooriumina käsitletavates

osalevates liikmesriikides asuvas rahaloomeasutuste koondfinantsvarade ja -kohustuste alusel.

Statistika seisukohast toetuvad EKP statistiliste andmete esitamise nõuded rahaloomeasutuste sektori koondbilansi osas kolmele peamisele kaalutlusele.

Esiteks peab EKP saama võrreldavaid, usaldusväärseid ja ajakohaseid statistilisi andmeid, mille kogumise tingimused on kogu euroalal võrdväärsed. Kuigi liikmesriikide keskpangad koguvad andmeid vastavalt põhikirja artiklitele 5.1 ja 5.2 detsentraliseeritult ning see toimib vajaduse korral kooskõlas ühenduse täiendavate statistiliste nõudmistega või siseriiklike eesmärkidega, eeldab ühtse rahapoliitika määratlemiseks ja teostamiseks usaldusväärse statistilise baasi loomine piisavat ühtlust ja kohustuslike aruandlusstandardite järgimist.

Teiseks tuleb määruses EKP/2001/13 sätestatud aruandluskohustuse puhul pidada kinni läbipaistvuse ja õiguskindluse põhimõtetest. Seda seetõttu, et kõnealune määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kogu euroalal. Sellega nähakse ette kohustused füüsilistele ja juriidilistele isikutele, kelle suhtes EKP võib kehtestada sanktsioone, kui tema kehtestatud aruandekohustust ei täideta (vt nõukogu määruse (EÜ) nr 2533/98 artikkel 7). Seega on aruandekohustus selgelt määratletud ja kõigil juhtudel, kui EKP kasutab oma õigust kontrollida statistilisi andmeid või neid kohustuslikult koguda, rakendatakse selgeid põhimõtteid.

Kolmandaks peab EKP muutma asjaomase aruandluskoormuse võimalikult väikseks (vt nõukogu määruse (EÜ) nr 2533/98 artikli 3 punkt a). Seepärast kasutatakse liikmesriikide keskpankade poolt määruse EKP/2001/13 kohaselt kogutud statistilist teavet ka

¹ Käesoleva lisa sisu on mõeldud üksnes teabeks.

² EÜT L 318, 27. november 1998, lk 8.

³ EÜT L 333, 17. detsember 2001, lk 1. Määrus on asendatud Euroopa Keskpannga 1. detsembri 1998. aasta määrusega (EÜ) nr 2819/98 (EKP/1998/16).

reservibaasi arvutamiseks vastavalt Euroopa Keskpannga 12. septembri 2003. aasta määrusele (EÜ) nr 1745/2003 kohustuslike reservide kohaldamise kohta (EKP/2003/9).⁴

Euroopa Keskpannga määruse (EÜ) nr 2423/2001 (rahaloomeasutuste sektori koondbilansi kohta – EKP/2001/13) artiklites määratletakse ainult üldiselt tegelik andmeid esitav üldkogum, tema aruandekohustus ja põhimõtted, mille kohaselt EKP ja liikmesriikide keskpangad tavaliselt rakendavad oma volitusi kontrollida statistilisi andmeid või neid kohustuslikult koguda. EKP statistiliste andmete esitamise nõuete ja kehtestatud miinimumstandardite täitmiseks esitatavate statistiliste andmete üksikasjad on sätestatud määruse EKP/2001/13 I–IV lisas.

3 TEGELIK ANDMEID ESITAV ÜLDKOGUM; RAHALOOMEASUTUSTE STATISTILINE NIMEKIRI

Rahaloomeasutused hõlmavad ühenduse õigusaktidega määratletud krediidasutusi ning kõiki teisi residentidest finantsasutusi, kes võtavad üksustelt, välja arvatud rahaloomeasutuselt, vastu houseid ja/või nende lähedasi asendajaid ning annavad (vähemalt majanduslikus mõttes) oma arvel ja nimel laenu ja/või investeerivad väärtpaberitesse. EKP koostab määruse EKP/2001/13 I lisas sätestatud liigitamis põhimõtteid järgides selle määratluse kohaste asutuste loetelu ja haldab seda. Rahaloomeasutuste statistilise nimekirja koostamine ja ajakohastamine kuulub EKP juhatuse pädevusse. Euroalal asuvad rahaloomeasutused moodustavad tegeliku andmeid esitav üldkogumi.

Liikmesriikide keskpankadel on õigus teha erandeid väikestele rahaloomeasutustele, kui kuu konsolideeritud bilansis osalevate rahaloomeasutuste osatähtsus on vähemalt 95% iga osaleva liikmesriigi kõigi rahaloomeasutuste bilansi kogumahust. Sellised erandid võimaldavad liikmesriikide keskpankadel kasutada nn sabalõikamismeetodit.

4 STATISTILISE ARUANDLUSE KOHUSTUSED

Koondbilansi koostamiseks peab tegelik andmeid esitav üldkogum esitama statistilised andmed oma bilansi kohta kord kuus. Täiendavad andmed tuleb esitada kord kvartalis. Esitatavad statistilised andmed on sätestatud määruse EKP/2001/13 I lisas.

Asjaomaseid statistilisi andmeid koguvad liikmesriikide keskpangad, kes peavad määratlema aruandluskorra. Määrus EKP/2001/13 ei takista liikmesriikide keskpanku kogumast tegelikult andmeid esitavalt üldkogumilt EKP statistiliste nõuete rahuldamiseks vajalikku statistilist teavet osana laiemast statistilise aruandluse raamistikust, mille liikmesriikide keskpangad loovad omal vastutusel ühenduse või siseriikliku õiguse või kehtiva tava kohaselt ning mis täidab muid statistilisi eesmärgi. See ei tohiks siiski kahjustada määruses EKP/2001/13 sätestatud statistilise teabega seotud nõuete täitmist. Erijuhtudel võib EKP kasutada statistilisi andmeid, mis on kogutud muudel eesmärkidel, oma nõuete täitmiseks.

Liikmesriigi keskpanga tehtud eespool määratletud erandi tagajärg on see, et asjaomaste väikeste rahaloomeasutuste suhtes rakendatakse andmete esitamise vähendatud nõudeid (see tähendab muu hulgas andmete esitamist vaid kord kvartalis), mis on kohustuslikud seoses kohustuslike reservidega ja mis on sätestatud määruse EKP/2001/13 II lisas. Kui väikesed rahaloomeasutused ei ole krediidasutused, kehtivad nende suhtes kõnealuse määruse III lisas sätestatud nõuded. Rahaloomeasutused, kelle suhtes on tehtud erand, võivad siiski täita kõiki aruandlusnõudeid.

4 ELT L 250, 2. oktoober 2003, lk 10.

5 STATISTILISE TEABE KASUTAMINE KOHUSTUSLIKE RESERVIDE KOHALDAMIST KÄSITLEVA EKP MÄÄRUSE KOHALELT

Et muuta aruandluskoormus võimalikult väikseks ja välistada statistiliste andmete kogumise dubleerimist, kasutatakse rahaloomeasutuste poolt määruse EKP/2001/13 kohaselt esitatud bilanssi käsitlevat statistilist teavet ka reservibaasi arvutamiseks vastavalt määrusele EKP/2003/9.

Andmeesitajad esitavad statistilised andmed vastavate liikmesriikide keskpankadele vastavalt tabelile 1, mis on esitatud määruse EKP/2001/13 I lisas. Andmete esitajad kasutavad tabelis 1 tärniga (*) tähistatud lahtreid oma reservibaasi arvutamiseks (vt käesoleva dokumendi 7. peatüki lahter 13).

Selleks et oleks võimalik välja arvutada õige reservibaas, mille suhtes kohaldatakse positiivset reservimäära, tuleb esitada üksikasjalikud andmed üle kaheaastase tähtajaga tähtajaliste hoiuste kohta, üle kaheaastase etteteatamisajaga lõpetatavate hoiuste kohta ning krediidasutuste repotehingutega seotud kohustuste kohta järgmistes (riigisisestes ja teiste rahaliidu liikmesriikide) sektorites: “rahaloomeasutused”, “krediidasutused, mille suhtes kohaldatakse kohustuslike reservide nõudeid, EKP ja liikmesriikide keskpangad”, “keskvalitsus” ja “teised riigid (TR)”.

Tabel I Iga kuu esitatavad andmed

BILANSI-KIRJED	A. Riigisisesed								
	Rahaloomeasutused ³⁾		Muud asutused kui rahaloomeasutused						
	millest krediidiasutused, mille suhtes kohaldatakse kohustuslike reservide nõuet, EKP ja riikide keskpangad	Valitsemissektor		Muud residentide sektorid					
		Keskvalitsus	Muu valitsemissektor	Kokku	Muud finantsvahendajad + finantsvahenduse abiettevõtted (S. 123+ S. 124)	Kindlustusseltsid ja pensionifondid (S.125)	Kaupu ja mittefinantsteenuseid tootvad ettevõtted (S.11)	Kodumajapidamised + neid teenindavad kasumitaotluseta institutsioonid (S. 14 + S. 15)	
(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)	(i)	
KOHUSTISED									
8. Ringluses olev raha									
9. Hoiused	*	*	*						
kuni üks aasta									
üle ühe aasta									
9e. Euro	*	*							
9.1e Üleõhoiused			*	*					
9.2e kokkulepitud tähtajaga			*	*					
kuni üks aasta			*	*					
üle ühe aasta ja kuni kaks aastat			*	*					
üle kahe aasta ¹⁾	*	*	*	*					
9.3e. Lõpetatavad etteteatamistähtajaga:				*	*				
kuni kolm kuud ²⁾				*	*				
üle kolme kuu				*	*				
millest üle kahe aasta ⁴⁾	*	*	*	*	*				
9.4e. Repod	*	*	*	*	*				
9x. Välisvaluutad				*	*				
9.1x Üleõhoiused				*	*				
9.2x. Kokkulepitud tähtajaga				*	*				
kuni üks aasta				*	*				
üle ühe aasta ja kuni kaks aastat				*	*				
üle kahe aasta ¹⁾	*	*	*	*	*				
9.3x. Lõpetatavad etteteatamistähtajaga:				*	*				
kuni kolm kuud ²⁾				*	*				
üle kolme kuu				*	*				
millest üle kahe aasta ⁴⁾	*	*	*	*	*				
9.4x. Repod	*	*	*	*	*				
10. Rahaturufondide aktsiad/osakud									
11. Emiteeritud võlakirjad									
11e. Euro									
kuni üks aasta									
üle ühe aasta ja kuni kaks aastat									
üle kahe aasta									
11x. Välisvaluutad									
kuni üks aasta									
üle ühe aasta ja kuni kaks aastat									
üle kahe aasta									
12 Omakapital									
13. Muud kohustised									

1) Kaasa arvatud riiklikult reguleeritavad hoiused.
2) Kaasa arvatud mitteülekantavad arveldushoiused.

Tabel I Iga kuu esitatavad andmed (järg)

BILANSI- KIRJED	A. Riigisisesed								
	Rahaloo- measutused	Muud asutused kui rahaloomeasutused							
		Riigiasu- tused üldiselt	Muud residentide sektorid						
			Kokku	Muud finantsva- hendajad + finants- vahenduse abiettevõtted (S. 123 + S. 124)	Kindlustus- seltsid ja pensionifon- did (S.125)	Kaupu ja mittefinant- steenuseid tootvad ettevõtted (S.11)	Kodumajapidamised + neid teeinindavad kasumitaotluseta institutsioonid (S. 14 + S. 15)		
(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	Tarbija- kre- diit (g)	Eluaseme- laenu- d (h)	Muu (jääk) (i)	
VARAD									
1. Sularaha									
1e. millest euro									
2. Laenud									
kuni üks aasta									
üle ühe aasta ja kuni viis aastat									
üle viie aasta									
2e. millest euro									
3. Väärtpaberid, v.a aktsiad									
3e. Euro									
kuni üks aasta									
üle ühe aasta ja kuni kaks aastat									
üle kahe aasta									
3x. Välisvaluutad									
kuni üks aasta									
üle ühe aasta ja kuni kaks aastat									
üle kahe aasta									
4. Rahaturufondide aktsiad/osakud									
5. Aktsiad ja muud osakud									
6. Põhivara									
7. Muu vara									

	Reservibaas (välja arvatud vabalt kaubeldavad instrumendid), mis on arvatud tabeli 1 (kohustused) järgmiste veergude summana: (a) - (b) + (c) + (d) + (e) + (j) - (k) + (l) + (m) + (n) + (s)
KOHUSTISED HOIUSTE NÄOL (Euro ja välisvaluuta ühendatud summad)	
HOIUSED KOKKU	
9.1e + 9.1x	
9.2e + 9.2x	
9.3e + 9.3x	
9.4e + 9.4x	
millest:	
9.2e + 9.2x kokkulepitud tähtajaga üle kahe aasta	
millest:	
9.3e + 9.3x lõpetatavad etteteatamistähtajaga üle kahe aasta	Vabatahtlik teatamine
millest:	
9.4e + 9.4x repod	

Olenevalt andmete kogumise riiklikust süsteemist ning ilma et see piiraks määruses EKP/2001/13 sätestatud mõistete ning rahaloomeasutuste bilansi liigituspõhimõtete täielikku järgimist, võivad krediidiasutused, mille suhtes kohaldatakse reservinõuet, esitada reservibaasi arvutamiseks vajalikud andmed, välja arvatud andmed vabalt kaubeldavate instrumentide kohta, järgmise tabeli kohaselt, tingimusel et see ei mõjuta eelmise tabeli poolpaksus kirjas esitatud andmeid.

Määruse EKP/2001/13 II lisa on sätestatud kohustusliku reservi süsteemi kohaldamist käsitlevad eri- ja üleminekusätted ning sätted krediidiasutusi hõlmava ühinemise kohta.

Määruse EKP/2001/13 II lisa sisaldab eelkõige lihtsustatud aruandlusega väikeste krediidiasutuste puhul kasutatavat aruandluse kava. Lihtsustatud aruandlusega väikesed krediidiasutused peavad esitama vähemalt andmed, mis on vajalikud reservibaasi arvutamiseks vastavalt tabelile 1a. Need asutused tagavad, et tabeli 1a kohaselt esitatud andmed

vastavad täielikult tabelis 1 kohaldatavatele määratlustele ja liigitusele. Lihtsustatud aruandlusega väikeste krediidiasutuste reservibaase käsitlevad andmed kolme reservide hoidmisperioodi kohta põhinevad liikmesriikide keskpankade koguvatel andmetel.

Lisa sisaldab ka sätteid andmete konsolideeritud esitamiseks. Kohustusliku reservi süsteemi kuuluvad krediidiasutused võivad Euroopa Keskpanga loal esitada konsolideeritud statistilise aruande kohustusliku reservi süsteemi kuuluvate krediidiasutuste rühma kohta, kes asuvad ühe riigi territooriumil, tingimusel et kõik asjaomased institutsioonid on loobunud õigusest saada kasu reservinõudest fikseeritud summa mahaarvamiseks. Rühmal tervikuna säilib siiski õigus saada kasu fikseeritud summa mahaarvamiseks. Kõik asjaomased asutused on üksikult esitatud EKP rahaloomeasutuste nimekirjas.

Lisa sisaldab ka sätteid krediidiasutusi hõlmava ühinemise kohta. Mõisteid “ühinemine”, “ühinevad asutused” ja “ühendav asutus”

Tabel 1a Andmed, mida väikesed krediidasutused peavad esitama iga kvartal seoses kohustuslike reservinõuetega

	Reservibaas, mis on arvatud tabeli 1 (kohustised) järgmiste veergude summana: (a) - (b) + (c) + (d) + (e) + (j) - (k) + (l) + (m) + (n) + (s)
KOHUSTISED HOIUSTE NÄOL (Euro ja välisvaluuta ühendatud summad)	
9. HOIUSED KOKKU	
9.1e + 9.1x	
9.2e + 9.2x	
9.3e + 9.3x	
9.4e + 9.4x	
millest:	
9.2e + 9.2x kokkulepitud tähtajaga üle kahe aasta	
millest:	
9.3e + 9.3x lõpetatavad etteteatamistähtajaga üle kahe aasta	Vabatahtlik teatamine
millest:	
9.4e + 9.4x repod	
Tasumata summad, tabeli 1 (kohustused) veerg t	
KAUBELDAVAD INSTRUMENDID (Euro ja välisvaluuta ühendatud summad)	
11. EMITEERITUD VÕLAKIRJAD	
11e + 11x kokkulepitud tähtajaga kuni kaks aastat	
11. EMITEERITUD VÕLAKIRJAD	
11e + 11x kokkulepitud tähtajaga üle kahe aasta	

kasutatakse niisuguses tähenduses, nagu on määratletud määruses EKP/2003/9. Hoidmisperioodil, mille jooksul ühinemine jõustub, arvutatakse ühendava asutuse reservinõuded ja neid tuleb täita kõnealuse määruse artikli 13 kohaselt. Järgmisteks reserve hoidmisperioodideks arvutatakse ühendava asutuse reservinõuded reservibaasi ja statistilise teabe alusel võimaluse korral vastavalt erieskirjadele (vt määruse EKP/2001/13 II lisa liites olev tabel). Muul juhul kohaldatakse

määruse EKP/2003/9 artiklis 3 sätestatud tavalisi statistilise teabe esitamise ja reservinõute arvutamise eeskirju. Lisaks sellele võib liikmesriigi keskpang lubada ühendaval asutusel täita oma kohustust edastada statistilist teavet ajutise korra kohaselt. Erand tavalisest andmeesitamiskorrast peab piirduma võimalikult lühikese ajaga ega tohi ületada kuut kuud pärast ühinemise jõustumist. Erand ei piira ühendava asutuse kohustust täita oma andmete esitamise kohustusi Euroopa Keskpanga 22. novembri

2001. aasta määruse (EÜ) nr 2423/2001 (rahaloomeasutuste sektori koondbilansi kohta – EKP/2001/13) kohaselt ja vajaduse korral tema kohustust võtta endale ühinevate asutuste andmete esitamise kohustused. Ühinev asutus on kohustatud teavitama asjaomase liikmesriigi keskpanka, kui ühinemiskavatsus on muutunud avalikuks ning aegsasti enne ühinemise jõustumist, menetlustest, mida ta kavatseb rakendada, et täita oma reservinõuete määratlemisega seotud statistilise aruandluse kohustust.

täitmiseks vajalikku statistilist teavet ning teha statistika valdkonnas õigeaegselt ettevalmistusi, et saada osalevateks liikmesriikideks. Kõnealune kohustus on selgelt sätestatud nõukogu määruse (EÜ) nr 2533/98 artiklis 4 ja põhjenduses 17. Läbipaistvuse huvides on nimetatud erikohustust meenutatud Euroopa Keskpanga 22. novembri 2001. aasta määruse (EÜ) nr 2423/2001 (rahaloomeasutuste sektori koondbilansi kohta – EKP/2001/13) põhjendustes.

6 STATISTILISE TEABE KONTROLLIMINE JA KOHUSTUSLIK KOGUMINE

EKP ja liikmesriikide keskpangad kasutavad oma õigust kontrollida statistilisi andmeid või neid kohustuslikult koguda alati, kui edastamise, täpsuse, mõistelise vastavuse ja kontrollimise miinimumnõuded ei ole täidetud. Kõnealused miinimumnõuded on sätestatud määruse EKP/2001/13 IV lisas.

7 MITTEOSALEVAD LIIKMESRIIGID

Põhikirja artikli 34.1 kohane määrus ei anna õigusi ega määra kohustusi liikmesriikidele, kelle suhtes kehtib erand (põhikirja artikkel 43.1), ega Taanile (teatavaid Taaniga seotud sätteid käsitleva protokollil artikkel 2), ning seda ei kohaldata Ühendkuningriigi suhtes (teatavaid Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigiga seotud sätteid käsitleva protokollil artikkel 8) ja seepärast kohaldatakse määrust EKP/2001/13 üksnes osalevate liikmesriikide suhtes.

Põhikirja artiklit 5, mis käsitleb EKP ja liikmesriikide keskpankade pädevust statistika valdkonnas, ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2533/98 kohaldatakse siiski kõigis liikmesriikides. Koos Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikliga 10 (endine artikkel 5) osutab see mitteosalevate liikmesriikide kohustusele kavandada ja rakendada riiklikul tasandil kõiki meetmeid, mida nad peavad vajalikuks selleks, et koguda EKP statistiliste andmete esitamise nõuete

LISA 5

EUROSÜSTEEMI VEEBILEHED

Keskpank	Veebisait
Euroopa Keskpank	www.ecb.int
Nationale Bank van België/ Banque Nationale de Belgique	www.nbb.be or www.bnb.be
Deutsche Bundesbank	www.bundesbank.de
Bank of Greece	www.bankofgreece.gr
Banco de España	www.bde.es
Banque de France	www.banque-france.fr
Central Bank and Financial Services Authority of Ireland	www.centralbank.ie
Banca d'Italia	www.bancaditalia.it
Banque centrale du Luxembourg	www.bcl.lu
De Nederlandsche Bank	www.dnb.nl
Oesterreichische Nationalbank	www.oenb.co.at
Banco de Portugal	www.bportugal.pt
Suomen Pankki – Finlands Bank	www.bof.fi

LISA 6

MENETLUSED JA SANKTSIOONID OSAPOOLTE KOHUSTUSTE TÄITMATA JÄTMISE KORRAL

1 RAHATRAHVID

Kui osapool rikub pakkumismenetluse eeskirju,¹ kahepoolse operatsiooni eeskirju,² tagatisvara kasutamise eeskirju³ või päevalõpuoperatsioonide ja laenamise püsivõimaluse kasutamise tingimusi,⁴ rakendab eurosüsteem järgmisi rahatrahve:

- a) pakkumisoperatsioonide, kahepoolsete operatsioonide ja tagatisvara kasutamisega seotud eeskirjade esmakordse ja teistkordse rikkumise korral 12 kuu pikkuse ajavahemiku jooksul rakendatakse rahatrahve. Kohaldatava rahatrahvi suurus arvutatakse vastavalt laenuintressi piirmäärale, millele lisatakse 2,5 protsendipunkti.

Pakkumisoperatsioonide ja kahepoolsete operatsioonidega seotud eeskirjade rikkumise korral arvutatakse rahatrahv vastavalt tagatise või sularaha summale, mida osapool ei suutnud esitada, ning see korrutatakse koefitsiendiga 7/360.

Tagatisvara kasutamise seotud eeskirjade rikkumise korral arvutatakse rahatrahv vastavalt rahapoliitiliste operatsioonide teostamiseks kõlbmatutele varadele (või varadele, mida osapool ei saa kasutada): i) mille osapool on esitanud riigi keskpangale või EKP-le või ii) mida osapool ei ole kõrvaldanud 20 päeva jooksul pärast sündmust, mille tagajärjel kõlblikud varad muutusid kõlbmatuks või mille tagajärjel ei saa osapool neid enam kasutada, ning saadud summa korrutatakse koefitsiendiga 1/360.

- b) Päevalõpuoperatsiooni või laenamise püsivõimaluse kasutamise eeskirjade esmakordsel rikkumisel kohaldatakse 5 protsendipunkti suurust rahatrahvi. Korduvate rikkumiste puhul suurendatakse laenamise püsivõimaluse loata kasutamise summa põhjal arvutatava rahatrahvi määra täiendavalt 2,5 protsendipunkti võrra iga 12 kuu pikkuse ajavahemiku jooksul toimuva rikkumise korral.

2 MUUD SANKTSIOONID

Kui osapool rikub pakkumismenetluse või kahepoolse operatsiooni eeskirju või tagatisvara käsitlevaid eeskirju, peatab eurosüsteem tema osaluse rahapoliitilistes operatsioonides järgmiselt:

2.1 OPERATSIOONIDES OSALEMISE PEATAMINE PÄRAST PAKKUMISMENETLUSE JA KAHEPOOLSE OPERATSIOONI EESKIRJADE RIKKUMIST

Kui 12 kuu jooksul esineb kolmas sama liiki rikkumine, peatab eurosüsteem osapoole osaluse järgnevates teatava aja jooksul algatatavates sama liiki ja sama menetluse kohaselt toimuvates avaturuoperatsioonides ning kohaldab lisaks ka punktis 1 osutatud reeglite kohaselt arvutatud rahatrahvi. Peatamist kohaldatakse järgmiselt:

- a) kui esitamata tagatise või sularaha osakaal moodustab kolmanda rikkumise puhul kuni 40% kogu tagatisest või esitatavast sularahast, peatatakse operatsioonides osalemine üheks kuuks;
- b) kui esitamata tagatise või sularaha osakaal moodustab kolmanda rikkumise puhul 40–80% kogu tagatisest või esitatavast sularahast, peatatakse operatsioonides osalemine kaheks kuuks, ning
- c) kui esitamata tagatise või sularaha osakaal moodustab kolmanda rikkumise puhul 80–100% kogu tagatisest või esitatavast

1 See kehtib juhul, kui osapool ei suuda üle kanda piisavalt suurt hulka tagatisvara talle eraldatud pakkumismenetluse väljajagatava summa katteks või kui ta ei suuda esitada piisavat hulka sularaha, et katta talle likviidsuse absorbeerimise toiminguga käigus eraldatud summat.

2 See kehtib juhul, kui osapool ei suuda esitada piisavat hulka kõlblikke tagatisvarasid või kui ta ei suuda esitada piisavat hulka sularaha, et katta kahepoolset tehingut kokkulepitud summat.

3 See kehtib juhul, kui osapool kasutab olemasoleva krediidi tagamiseks varasid, mis on kõlbmatud või mis on muutunud kõlbmatuks (või mida ta ei või kasutada).

4 See kehtib juhul, kui osapoole arvelduskonto bilanss on päeva lõpus negatiivne ning see ei täida laenamise püsivõimaluse kasutamise tingimusi.

sularahast, peatatakse operatsioonides osalemine kolmeks kuuks.

peatamismeetmeid tuleks kohaldada ka sama asutuse teistes liikmesriikides paiknevate filiaalide suhtes.

Nimetatud rahatrahve ja peatamismeetmeid kohaldatakse ka muude 12 kuu pikkuse ajavahemiku jooksul toimuvate järjestikuste rikkumiste suhtes, ilma et see piiraks edaspidi punkti c sätete kohaldamist.

2.2 OSALUSE PEATAMINE PÄRAST TAGATISVARAGA SEOTUD EESKIRJADE RIKKUMIST

Kui 12 kuu jooksul toimub kolmas rikkumine, peatab eurosüsteem osapoole osalemise edaspidises avaturuoperatsioonis ning kohaldab lisaks ka eespool toodud punktis 1 osutatud reeglite kohaselt arvatud rahatrahvi.

Nimetatud rahatrahve ja peatamismeetmeid kohaldatakse ka muude 12 kuu pikkuse ajavahemiku jooksul toimuvate järjestikuste rikkumiste suhtes, ilma et see piiraks edaspidi punkti c sätete kohaldamist.

2.3 ERANDJUHTUDEL TEATAVA AJA JOOKSUL KOHALDATAV OSALUSE PEATAMINE KÕIGIS TULEVASTES RAHAPOLIITILISTES OPERATSIOONIDES

Erandjuhtudel, kui see on vajalik rikkumise asjaolude tõsiduse tõttu ning võttes arvesse eelkõige asjaomaseid summasid ja rikkumisjuhtude sagedust või kestust, tuleks lisaks eespool toodud punktis 1 osutatud reeglite kohaselt arvatud rahatrahvi kohaldamisele peatada osapoole juurdepääs kõigile edaspidistele rahapoliitilistele operatsioonidele kolmeks kuuks.

2.4 TEISTES LIIKMESRIIKIDES PAIKNEVAD ASUTUSED

Eurosüsteem võib otsustada, kas eeskirju rikkunud osapoole suhtes rakendatavaid

